

Vol. 1 No. 3 September – December 2022

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2565

ISSN 2774-1427 (Online)

Journal for Strategy and Enterprise Competitiveness

วารสารกลยุทธ์และความสามารถในการแข่งขันองค์กร

วารสารกลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร
Journal for Strategy and Enterprise Competitiveness

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2565 (Volume 1 Number 3 September – December 2022)

ISSN 2774-1427 (Online)

วารสารกลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร รับผิดชอบเผยแพร่งานวิจัยและบทความวิชาการที่แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างองค์กรความรู้ทางวิชาการด้านการบริหารองค์กร การจัดการโลจิสติกส์ และซัพพลายเชน การจัดการกลยุทธ์และการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน เพื่อเป็นสื่อกลางรายงานความก้าวหน้า ความเคลื่อนไหว และเป็นการบริการวิชาการแก่สังคมในการแลกเปลี่ยนแนวความคิดของการวิจัยให้เกิดการต่อยอด และพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พาสีทธิ์ หล่อธีรพงศ์

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรม

รองศาสตราจารย์ เอนก ศิริพานิชกร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.พัทธยา หลักเพ็ชร

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล ดอนขวา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินดา โพธิ์ไพฑูรย์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไตรรงค์ สวัสดิกุล

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนพล วีราสา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล สุขโหด

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิภา นิรัตติกุล

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ตั้งจิตรเจริญ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิรินุช อินละคร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ รอดพัน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระบิล พันภัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

กองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.ธนพงษ์ จำปาหอม
อาจารย์ ดร.นรรัฐ รื่นกวี
อาจารย์ ดร.ภาคภูมิ หมีเงิน
อาจารย์ ดร.สุกานดา กลิ่นขจร
อาจารย์ ดร.นุชจรี ภัคดีจอหอ
อาจารย์ ดร.ศิริกร อัดไพบูลย์
อาจารย์ ดร.สุชุมาล เกิดนอก
อาจารย์ธมนวรรณ เพื่องประยูร
อาจารย์รัฐชิตา ดาวเรือง
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ตระกูลเกษมสุข
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล บุญลือ
รองศาสตราจารย์ ดร.อำพล การุณสุนทวงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ สุปินานนท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรษา เอกพรประสิทธิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มงคล อัสวดีลภฤทธิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพดี จูนิม
อาจารย์ ดร.ต้นดุสิต โปราณานนท์
อาจารย์ ดร.รังสรรค์ เกียรติภานนท์
อาจารย์ ดร.สุขยีน เทพทอง
อาจารย์ชนิกานต์ กมลสุข

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ศูนย์กลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวเวทยา ฝ้ายใจดี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ออกแบบศิลป์

นายเชียว่วย ไฮ

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์

วารสารกลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร และธุรกิจในสาขาต่างๆ โดยบทความนั้นจะต้องแสดงให้เห็นถึงความสร้างสรรค์องค์ความรู้ทางวิชาการที่มีประโยชน์และน่าสนใจ ประกอบด้วย การจัดการเชิงกลยุทธ์ การจัดการความสามารถทางการแข่งขัน ผลลัพธ์ขององค์กร การบริหารธุรกิจ การจัดการองค์กร การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน การตลาด การเป็นผู้ประกอบการ เศรษฐศาสตร์ และอื่นๆ ตามเห็นสมควร

การเผยแพร่ ออนไลน์ (Online)

กำหนดการ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม

ประเภทบทความ บทความวิจัย และบทความวิชาการ

ภาษาของบทความ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฯ จะต้องผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1. กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้แต่งทราบเมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความที่เรียบร้อย สมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. กองบรรณาธิการจะตรวจสอบหัวข้อและเนื้อหาของบทความถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวารสาร รวมถึงประโยชน์ในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ
3. กรณีที่กองบรรณาธิการพิจารณาเห็นควรรับบทความไว้พิจารณาตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่านต่อ 1 บทความ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของบทความว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะลงตีพิมพ์หรือไม่ และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 2 ท่าน จะไม่อยู่ในหน่วยงานสังกัดเดียวกับผู้แต่ง โดยในกระบวนการพิจารณากลับกรองนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่ทราบถึงข้อมูลของผู้แต่งและผู้แต่งจะไม่ทราบข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิเช่นกัน (Double-Blind Process)
4. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณากลับกรองบทความแล้ว กองบรรณาธิการจะพิจารณาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิว่าบทความนั้นๆ ควรได้รับการตีพิมพ์ (Accept) ควรส่งกลับให้กับผู้แต่งเพื่อแก้ไขก่อนพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง (Revise) หรือปฏิเสธการตีพิมพ์ (Reject)

ลิขสิทธิ์วารสาร

ข้อคิดเห็นที่ปรากฏและแสดงในเนื้อหาบทความต่างๆ ในวารสารกลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร ถือเป็นความเห็นและความรับผิดชอบโดยตรงของผู้แต่งบทความนั้นๆ มิใช่เป็นความเห็นและความรับผิดชอบใดๆ ของศูนย์กลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

บทความ ข้อมูล เนื้อหา และรูปภาพ ฯลฯ ในวารสารกลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร ถือเป็นลิขสิทธิ์เฉพาะของศูนย์กลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี หากบุคคลหรือหน่วยงานใดต้องการนำทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดไปเผยแพร่ต่อหรือเพื่อกระทำการใดๆ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากศูนย์กลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีก่อนเท่านั้น

เจ้าของวารสาร

ศูนย์กลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

การติดต่อวารสาร

กองบรรณาธิการ วารสารกลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร
ศูนย์กลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
126 อาคารเรียนรวม 5 ชั้น 10 ถนนประชาอุทิศ แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140
โทรศัพท์ 02-470-9644, 064-138-9000
E-mail: steco.journal@kmutt.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารกลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร (STECO Journal) เป็นวารสารด้านการบริหารธุรกิจของศูนย์กลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอบทความวิจัยและบทความวิชาการคุณภาพที่สามารถแสดงถึงประโยชน์ในเชิงทฤษฎี เพื่อให้นักวิจัยสามารถนำไปพัฒนาหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ และเป็นประโยชน์ในเชิงปฏิบัติที่นักปฏิบัติสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร นำไปสู่การยกระดับความสามารถทางการแข่งขันให้กับองค์กรอย่างยั่งยืน ซึ่งได้เปิดตัวฉบับแรกเมื่อมกราคม 2565

วารสารกลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร (STECO Journal) ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2565 ได้รับความสนใจจากคณาจารย์ นักวิจัยและนักศึกษาเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ มีบทความที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งสิ้น จำนวน 5 เรื่อง โดยเนื้อหาครอบคลุมประเด็นสำคัญ ได้แก่ ดิจิทัลเทคโนโลยี ซัพพลายเชน การบริหารทรัพยากรบุคคล และการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเนื้อหาเชื่อมโยงกับการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันองค์กร บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งการอ้างอิงทางวิชาการ รวมถึงนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาองค์กรได้ต่อไป

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการขอถือโอกาสเนื่องในเทศกาลขึ้นปีใหม่ 2566 ขออวยพรให้ทุกท่านมีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาองค์กร พัฒนาอุตสาหกรรม และพัฒนาประเทศต่อไป ขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่ให้ความไว้วางใจในการส่งผลงานเพื่อขอรับการตีพิมพ์เผยแพร่จำนวนมาก ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาร่วมพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของผลงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารกลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร (STECO Journal) จะได้รับความไว้วางใจจากทุกท่านในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่และเป็นคลังความรู้ทางวิชาการด้านกลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันของประเทศต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ
บรรณาธิการ

ชีวิตดิจิทัลในประเทศไทย

DIGITAL LIFE IN THAILAND

มนัสนันท์ ดั่งพิทักษ์ และ ธนย์พัทธ์ ไคร์วานิช

1

การบูรณาการโซ่อุปทาน ความได้เปรียบในการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของ ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ

SUPPLY CHAIN INTEGRATION, COMPETITIVE ADVANTAGE, AND PERFORMANCE OF
HANDWOVEN SILK ENTREPRENEURS

สิริวิดี ไทยสมัคร และ ชนิตา มณีรัตน์รุ่งโรจน์

17

ผลของความเครียดที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคน Generation Y ที่ทำงานกับ บริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

EFFECT OF STRESS ON QUALITY OF LIFE OF GENERATION Y'S COMPANY
EMPLOYEES IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREAS

วรยุทธ ศรีศักดิ์ และ ยุรพร ศุทธรัตน์

31

คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

THE CHARACTERISTICS OF ACCOUNTANT THAT AFFECT THE QUALITY OF
FINANCIAL REPORTS ACCOUNTING OFFICE NEEDS IN THE NEW NORMAL, MUEANG
DISTRICT IN RATCHABURI PROVINCE

ยุพา สะรุโณ, ลำไย มีเสน่ห์, อีรวรา สุตันทวีบูลย์, รุจิรา แสงแข และ พรสิริ สุขผ่อง

47

ปัญหาและอุปสรรคของโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

PROBLEMS AND OBSTACLES OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES (SME)
PROMOTION PROJECTS IN THE TEXTILE AND GARMENT INDUSTRY

วิมลสิริ วงษ์วิจิตร และ ดันดุสิต โปราณานนท์

66

ชีวิตดิจิทัลในประเทศไทย DIGITAL LIFE IN THAILAND

มนัสนันท์ ด้วงพิทักษ์
Manassanun Dounpitak

ธัญพัทธ์ ไคร์วานิช
Tanpat Kraiwanit

สาขาเศรษฐกิจดิจิทัล สถาบันเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
Digital Economics, Institutes of Economics, Rangsit University

Received: 11 April 2022

Revised: 22 July 2022

Accepted: 29 August 2022

บทคัดย่อ

ชีวิตดิจิทัล (Digital Life) เป็นการดำเนินกิจกรรมประจำวันผ่านอุปกรณ์ (Device) ที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การทำงาน การประชุม การเรียนการสอน การทำธุรกรรมการเงิน การซื้อของ การหาข้อมูล ตลอดจนการใช้เพื่อความบันเทิงต่างๆ โดยในการศึกษาชีวิตดิจิทัลในประเทศไทยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลในประเทศไทยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจำนวน 6 ท่าน ที่ได้ให้นิยามและองค์ความรู้เกี่ยวกับชีวิตดิจิทัลที่ใกล้เคียงกับประชาชนชาวไทยมากที่สุด หากเราสามารถนำกิจกรรมประจำวันที่เราทำผ่านโลกของดิจิทัลนี้ไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นการนำเอาความถี่หรือข้อมูลการใช้งานของแอปพลิเคชันของแต่ละบุคคลถูกบันทึกไว้ในมือถือส่วนบุคคลนั้น จะพบว่าแต่ละบุคคลมีการใช้กิจกรรมที่ไม่เหมือนกัน บางคนใช้แอปพลิเคชันจำพวก Entertainment มากที่สุด บางคนใช้ Social Media มากที่สุด บางคนใช้ทำงานหรือประชุมมากที่สุด สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาต่อยอดในการพัฒนาซอฟต์แวร์เพื่อตอบสนองผู้ใช้งานในอนาคตได้ หรือแม้กระทั่งหากในอนาคตการตรวจสอบ การคิดผลิตภัณฑ์ประกันสุขภาพของคนในยุคดิจิทัล ข้อมูลการนอนหลับพักผ่อน การเดินทางวิ่ง การออกกำลังกาย สามารถนำมาให้เกิดประโยชน์การซื้อประกันสุขภาพ การให้ส่วนลดในการซื้อแพคเกจประกันสุขภาพ หรือการให้ข้อมูลการใช้มือถือเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินอาการของผู้ป่วย การประเมินหรือการรักษาทางไกลของคุณหมอผ่านช่องทางออนไลน์ รวมถึงการพัฒนาในด้านสาธารณสุขของจักษุแพทย์ เป็นต้น

คำสำคัญ: ชีวิตดิจิทัล ดัชนีชีวิตดิจิทัล และเศรษฐกิจดิจิทัล

Abstract

Digital life: the operation of daily activities through a device that serves as a location to manage various activities is referred to as "digital life." Whether it is communication, working, meeting, teaching, conducting financial transactions, shopping, searching for information, or being used for entertainment purposes, this study of digital life in Thailand was conducted through interviews with 6 experts related to digital technology in Thailand, both public and private sectors, who gave definitions and bodies of knowledge about digital life that was close to the people. Most Thai people are If we can use the daily activities that we do in this digital world to develop benefits, whether it is through the use of frequency or usage data of individual applications stored on the mobile phone, individuals will find that each person has different activities. Some people use apps for entertainment most often. Some people use social media the most. Some people use it for work or meetings the most. These can be used to develop software to meet the needs of future users. For now, or even if it's in the future, to check health insurance products for people in the digital age. Sleep data Purchasing health insurance can be advantageous. Discounts on purchasing health insurance packages or providing mobile phone usage information as part of the patient's assessment of the doctor's remote assessment or treatment via online channels. developments in the field of public health for ophthalmologists etc.

Keywords: Digital Life, Digital Life Index and Digital Economy

1. บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันการเติบโตทางเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยการพัฒนาทางเทคโนโลยีนั้น มีวิวัฒนาการมาจากการปรับตัวของผู้คน การใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงให้ทันกับเทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่เข้ามาอำนวยความสะดวกและตอบโจทยวิถีชีวิตในการใช้ชีวิตมากขึ้น โดยเทคโนโลยีที่ถูกพัฒนานั้นได้มีวิวัฒนาการและถูกเรียกว่า “ดิจิทัล” ซึ่งความหมายของ “ดิจิทัล” คือ ศัพท์บัญญัติในเชิงเลข ทฤษฎีข้อมูลหรือระบบข้อมูล เป็นการแทนความหมายของข้อมูลโดยเฉพาะในเลขฐานสอง ที่ไม่ต่อเนื่องกัน โดยมีการนิยามยุคสมัยของดิจิทัล ไว้ดังนี้ (Kraiwanit, 2021)

Digital 1.0 ยุคเปิดโลกอินเทอร์เน็ต เป็นยุคของการเริ่มต้น “Internet” เป็นช่วงเวลาที่กิจกรรมและการดำเนินชีวิตของผู้คนเปลี่ยนจากออฟไลน์เป็นออนไลน์ เช่น การส่งจดหมายทางไปรษณีย์ก็ถูกแทนที่ด้วยการรับส่งผ่านอีเมล (E-mail) อีกทั้งยังเป็นการถือกำเนิดเว็บไซต์ (Website) ที่สามารถทำให้เราเข้าถึงข้อมูลทุกอย่างได้ง่ายขึ้น ขณะที่ **Digital 2.0** เป็นยุคของโซเชียลมีเดีย (Social Media) เป็นยุคที่ต่อยอดจากยุค Digital 1.0 เป็นยุคที่ผู้บริโภคเริ่มสร้างเครือข่ายติดต่อสื่อสารกันในโลกออนไลน์หรือเครือข่ายสังคม (Social Media) ส่วน **Digital 3.0** ยุคแห่งข้อมูลขนาดใหญ่ หรือที่เรียกกันว่า Big Data ยุคแห่งการใช้ข้อมูลที่มีการรับ-ส่ง วิ่งเข้าออกเป็นล้านๆ ให้เกิดประโยชน์ การเติบโตของ Social Media และ E-Commerce จากยุค Digital 2.0 ทำให้เกิดการขยายของข้อมูลอย่างมากมามหาศาลทุกแพลตฟอร์มไม่ว่าจะเป็นสื่อโซเชียล เว็บไซต์เบราว์เซอร์

ต้องมีข้อมูลมากมายในแต่ละวัน จึงจำเป็นต้องมีระบบคลาวด์ (Cloud Computing) มาช่วยอำนวยความสะดวกจัดเก็บข้อมูล เลือกทรัพยากรใช้งาน และทำให้เราสามารถเข้าถึงข้อมูลในระบบคลาวด์จากที่ใดก็ได้บนโลกใบนี้ สามารถจัดการเก็บและแชร์ร่วมกับผู้อื่นได้ และ Digital 4.0 เมื่อเทคโนโลยีมีมันสมอง เป็นยุคที่ความฉลาดทางเทคโนโลยีจะทำให้อุปกรณ์ต่างๆ สามารถสื่อสารกันเองได้อย่างอัตโนมัติ เช่น การออกแบบอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้านให้เป็นสมาร์ทโฮม (Smart Home) สามารถสั่งงานเปิด-ปิด ได้ด้วยการรับคำสั่งเสียง เป็นต้น

ข้อมูลจากนักวิจัยได้กล่าวไว้ว่า ในปี 2010 ที่ผ่านมา ประชากรทั่วโลกมีการใช้ Facebook ซึ่งเป็นอีกหนึ่งโซเชียลมีเดียถึง 400 ล้านบัญชีผู้ใช้ (400 Account), 126 ล้านคนใช้ Blog, 50 ล้านคนทวีตข้อความผ่าน Twitter Application และ 91% ใช้โทรศัพท์เข้าถึงเว็บไซต์, 44% ดูวิดีโอออนไลน์ เป็นต้น (Farmer & Safer, 2010) การใช้ชีวิตของคนส่วนใหญ่ในปัจจุบันจึงมีเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต โดยการใช้ชีวิตในแต่ละวันได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ว่าจะเป็น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต โน้ตบุ๊ค อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และควบคุมสั่งงานผ่านโทรศัพท์มือถือหรือคำสั่งผ่านเสียงได้ ชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นในศตวรรษนี้จึงได้มีผู้ให้คำนิยามเอาไว้ อาจจะเรียกว่า “ชีวิตดิจิทัล”

ชีวิตดิจิทัล (Digital Life) อาจกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนยุคสมัยใหม่โดยมีเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตตลอดจนการตัดสินใจในการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตให้มากขึ้น การใช้สมาร์ทโฟน (Smart Phone) ในการสื่อสารกับคนรอบข้างผ่านช่องทางเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์แล้วยังมีการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมหรือที่เรียกกันว่าโซเชียลมีเดีย (Social Media) หรือแม้แต่การสื่อสารผ่านแอปพลิเคชัน (Application) หรือที่เรียกกันว่า “แชท” (Chat) ตลอดจนการใช้สมาร์ทโฟนในการตัดสินใจในการขับเคลื่อนท้องถนน การเดินทาง หรือการคำนวณระยะทางการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางในสถานที่ต่างๆ โดยการใช้แอปพลิเคชันบนสมาร์ทโฟนที่เรียกกันว่า Navigators มีทั้งผู้พัฒนาแอปพลิเคชันอย่าง Google Inc. ที่เรียกแอปพลิเคชันนี้กันว่า Google Map เป็นต้น หรือการใช้สมาร์ทโฟนเพื่อความบันเทิงทั้งการฟังเพลงผ่านแอปพลิเคชันอย่างเช่น แอปพลิเคชัน Spotify มีการซื้อแพคเกจเพื่อฟังเพลง หรือจะเป็น Youtube ที่มีการขายแพคเกจ Youtube Premium ฟังเพลงออนไลน์ได้ไม่มีโฆษณาคันการดูหนังผ่านแอปพลิเคชัน Netflix ที่มีค่าบริการรายเดือน เปรียบเสมือนการเช่าสิทธิ์การดูภาพยนตร์โดยไม่ต้องเสียเงินซื้อแผ่น CD หรือ Video อย่างที่เคยเป็นในอดีต ตลอดจนการพัฒนาอุปกรณ์เสริมอย่างนาฬิกาให้ดูมีมูลค่ามากขึ้นโดยการพัฒนาให้เป็นสมาร์ทวอช์ (Smart Watch) สามารถใช้งานเพื่ออำนวยความสะดวกที่มากกว่าการดูเวลาเหมือนอย่างที่ผ่านมา โดยการพัฒนาให้นาฬิกาหรือสมาร์ทวอช์ สามารถตรวจจับชีพจร การเต้นของหัวใจ การวัดระดับน้ำตาลในเลือด การนับก้าว (Walking Distance) หรือฟังก์ชันประกอบการออกกำลังกายอย่างการเผาผลาญพลังงาน (Calories) และจากที่ได้กล่าวมาในข้างต้น พฤติกรรมของประชากรในแต่ละบุคคลอาจไม่ได้ดำรงชีวิตด้วยเทคโนโลยีไปทุกด้านอย่างที่เราจะมา การหาเครื่องมือในการวัดระดับการใช้ชีวิตแบบดิจิทัลจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจกว่าตามมา การค้นคว้าหรือการหาระดับการใช้ชีวิตดิจิทัลนั้นสามารถนำองค์ความรู้นี้ไปต่อยอดการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อยกระดับชีวิตประชากรให้ก้าวหน้าเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ (Objectives)

เพื่อศึกษาข้อมูลเนื้อหาชีวิตดิจิทัลในประเทศไทย (Digital Life In Thailand) ผ่านกิจกรรมประจำวันต่างๆ ของประชากร กิจกรรมในชีวิตประจำวันที่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตดิจิทัล

3. การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การเก็บข้อมูลหัวข้อ “ชีวิตดิจิทัลในประเทศไทย” ในครั้งนี้ เป็นการเก็บข้อมูลภายใต้การศึกษาความหมายและแนวทางของการใช้ชีวิตในแบบยุคดิจิทัล ซึ่งได้ศึกษาและเรียบเรียงค้นหานิยามและแนวทางการศึกษาและการปฏิบัติจากแหล่งข้อมูลงานวิจัยต่างๆ อาทิ

“ชีวิตดิจิทัล” อาจกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินชีวิตภายใต้กิจกรรมต่างๆ ที่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง กล่าวคือ ในไลฟ์สไตล์ดิจิทัลไม่ว่าจะในห้องเรียน ที่บ้าน หรือที่ทำงาน เราเรียนรู้ เฟลิตเฟลิมันบันเทิง และสื่อสารซึ่งกันและกันโดยใช้อินเทอร์เน็ต วิดีโอออนไลน์ ทรานส์แมสได้ออบส่วนบุคคล โทรศัพท์มือถือพร้อมดิจิทัล กล้องเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต เป็นต้น (Charmonman and Chorpothong, 2005)

“ชีวิตผ่านมือถือ” หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงสินค้า บริการ ข้อมูล และผู้คนจากสถานที่ทางกายภาพอื่นๆ ได้อย่างง่ายดาย หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งหรือจากอาคารหนึ่งไปอีกอาคารหนึ่ง อย่างไรก็ตามด้วยคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต สามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้จากที่เดียว ไม่ว่าเราจะอยู่ที่ไหนบนโลกก็ตาม นี่คือการเคลื่อนย้ายดิจิทัล ทุกวันนี้อินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นผ่านหน้าจอโดยใช้เมาส์และคีย์บอร์ด ซึ่งต่างจากประสบการณ์ในอาคารและพื้นที่ต่างๆ สถาปัตยกรรมสำหรับไลฟ์สไตล์ดิจิทัลจะผสมผสานประสบการณ์ดิจิทัลของเราเข้ากับประสบการณ์ทางกายภาพ โดยการจัดหาสภาพแวดล้อมที่กำหนดค่าใหม่ได้ซึ่งช่วยให้เราใช้งานอินเทอร์เน็ตได้อย่างแท้จริง สิ่งที่เราทำทางออนไลน์กำลังเข้ามาแทนที่การเดินทางไปยังอาคารต่างๆ ด้วยการเดินทางไปยังเว็บไซต์อย่างรวดเร็วซึ่งแทบไม่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมจริงที่เราอาศัยอยู่ เช่น สำนักงาน โฮมออฟฟิศ ร้านกาแฟ

Chachula (2007) ในคำนิยามที่เรียกว่า “ชีวิตดิจิทัล” หรือ “ชีวิตผ่านมือถือ” สองคำนี้เป็นคำจำกัดความที่มีความแตกต่างกัน แต่เป็นกิจกรรมที่ทำในจุดประสงค์คล้ายกัน กล่าวคือ การดำเนินชีวิตดิจิทัลนั้นเป็นการดำเนินชีวิตผ่านทางมือถือ การนำเอากิจวัตรประจำวันไปเป็นส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันบนมือถือ แสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตดิจิทัลโดยผ่านเครื่องมืออย่างโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต อุปกรณ์สารสนเทศที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างทันท่วงที สอดคล้องกับงานวิจัยของ Marc Prensky (2004) ที่ได้เฝ้าสังเกตหนุ่มสาวในยุคใหม่ ที่ได้เรียกกลุ่มประชากรคนรุ่นใหม่นี้ว่า “Digital Native” กล่าวคือ เป็นประชากรที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี พร้อมกับการใช้ชีวิตดิจิทัลในยุคศตวรรษที่ 21 โดยได้กล่าวเอาไว้ว่า การสื่อสารของมนุษย์ทั้งหมดเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิงกับการถือกำเนิดของทั่วโลก เครือข่ายคอมพิวเตอร์และสำหรับกลุ่มอื่น ๆ ไม่มากไปกว่า Digital Natives สำหรับการเขียนจดหมายซึ่งครั้งหนึ่งใช้เวลาและความคิดที่จะเขียนและเวลาที่จะมาถึงถูกเสริมอย่างรวดเร็วและบ่อยครั้งแทนที่ด้วยอีเมลซึ่งสามารถเขียนได้อย่างรวดเร็วและส่งไปยังหมายเลข Address ใด ๆ ได้ทันที การประชุมเคยถือเป็นการประชุมที่คนได้พบเจอหน้ากัน แต่ประชุมออนไลน์และจัดประชุมออนไลน์กลายเป็นจุดเด่นที่สำคัญของคนรุ่นใหม่ มีซอฟต์แวร์ทุกประเภทเพื่ออำนวยความสะดวกนี้

การส่งข้อความโต้ตอบแบบทันที “ห้องสนทนา” ไปยังเครื่องมือต่างๆ เช่น “wiki” และ “net meeting” มีเครื่องมือเพื่อช่วยตั้งค่าการประชุมสด เช่น www.meetup.com สำหรับ Digital Native หรือประชากรที่

เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีนั้น แม้ว่าอีเมลและข้อความจะเป็นกลไกในการแชร์ข้อมูลอย่างชัดเจน แต่ Digital Natives มีการพัฒนาเฉพาะอื่นๆ ยกตัวอย่างคำว่า บล็อก (คำว่า “บล็อก” คือการย่อ "weblog") คนยุคใหม่ชอบที่จะแลกเปลี่ยน การให้ และรับ โดยเฉพาะสิ่งของที่แสดงถึงบุคลิกของตน เช่น เพลง ภาพยนตร์ และเว็บไซต์ที่ตลกขบขันถูกส่งผ่านไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งตอนนี้กลายเป็นที่รู้จักในนาม "ไวรัล (Viral)" (Marc Prensky, 2004) ถือเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับบุคคลนั้นๆ ได้เพียงชั่วข้ามคืนและได้มีการกล่าวถึงชีวิตดิจิทัลในมุมมองของไลฟ์สไตล์ โดยพิจารณาว่าเราเข้าใจปรากฏการณ์ใหม่นี้และผลที่ตามมาคือ “ไลฟ์สไตล์ดิจิทัล” เพื่อแสดงลักษณะความเป็นอยู่และการใช้ชีวิตของวัยรุ่นกลุ่มสำคัญๆ ที่มีชีวิตเกี่ยวกับสมาร์ทโฟนและโซเชียลเน็ตเวิร์คที่ไร้ขีดจำกัด การเชื่อมต่อระหว่างกันในโลกและเวลา ซึ่งผลักดันเป็นสื่อกลาง โครงสร้าง และเงื่อนไขในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม ไลฟ์สไตล์ดิจิทัลนี้ไม่ได้ถูกทำเครื่องหมายด้วยการใช้โซเชียลเน็ตเวิร์คเท่านั้น แต่ยักรวมถึงเนื้อหาที่แชร์ด้วย การมีภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาทางสังคมในหมู่เพื่อนฝูงจะเป็นตัวกำหนดการสร้างและการบริโภคผลิตภัณฑ์ บริการ และกิจกรรมบางประเภทเพื่อจุดประสงค์สูงสุดในการแบ่งปันและเผยแพร่ เป็นที่เชื่อกันว่าพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมประเภทนี้ในสภาพแวดล้อมดิจิทัลแบบเคลื่อนที่อาจทำให้กลุ่มคนตกตลึงที่จะจัดประเภทพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมเสพติดที่ไม่ใช่จะเป็นยาเสพติด ไม่ว่าในกรณีใดข้อเท็จจริงของความจำเป็นในการออกแบบ พัฒนา และใช้กลยุทธ์ด้านการศึกษา ครอบครัว และการคุ้มครองทางสังคมที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีเหตุผลและเพียงพอ โดยเฉพาะสมาร์ทโฟน ข้อจำกัดอย่างหนึ่งของการศึกษาคือเครื่องมือประเมินผล ซึ่งอาจทำให้ผู้เข้าร่วมตอบสนองในสังคมยอมรับได้ในบางกรณี (Ramos-Soler et al., 2021)

หากย้อนกลับมาที่ประเทศไทย งานวิจัยการใช้โทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ตของประชากรไทยมีแนวโน้มการใช้งานสูงขึ้นทุกปีตั้งแต่ พ.ศ. 2556 - 2560 โดยอินเทอร์เน็ต พ.ศ. 2556 มีการใช้งานร้อยละ 26.89 และขยับขึ้นถึงร้อยละ 52.89 ใน พ.ศ. 2560 ทั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจจากการเพิ่มขึ้นของการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีการขยับขึ้นมากถึงร้อยละ 50 อันเนื่องมาจากรัฐบาลให้ความสำคัญกับนโยบายการเพิ่มสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในช่วงปีที่ผ่านมาให้กับหมู่บ้านในกลุ่มเป้าหมาย ทั้งยังกำหนดเป็นตัวชี้วัดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ด้วยเช่นกัน (Pansri and Chomtohsuan, 2019) โทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ต ข้อมูลเครือข่าย ล้วนเป็นเครื่องมือที่เป็นข้อมูลข่าวสารที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลกในขณะนี้และที่สำคัญที่สุดคือการที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวจึงมีความต้องการที่จะสืบค้นข้อมูลการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นตามมา โดยเฉพาะการท่องเที่ยวไร้รูปแบบ การท่องเที่ยวได้ทุกที่ทุกเวลา การท่องเที่ยวที่ไม่มีความแน่นอนและยากจะคาดเดา ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา นักท่องเที่ยวจึงมีความต้องการที่มากขึ้นในการใช้เทคโนโลยีเครือข่ายข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอและสะดวกรวดเร็วในการท่องเที่ยว เพราะเหตุนี้การสร้างและพัฒนา Smart Tourism จึงเป็นปัจจัยสำคัญของตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Yanopas, 2018) ทุกวันนี้เป็นเรื่องปกติที่ระบบดิจิทัลจะแทรกซึมชีวิตเราอย่างมาก อย่างไรก็ตามไม่นานมานี้ก่อนที่อินเทอร์เน็ตจะแพร่กระจาย เราใช้ชีวิตอย่างมีฐานะมากขึ้นและเราได้รับสื่อหลากหลายประเภท ถ้าเราต้องการคุยกับเพื่อน เราจำเป็นต้องมีโทรศัพท์แบบมีสายที่เชื่อมต่อโทรศัพท์บ้าน หากเราต้องการทราบข่าวประจำวันจำเป็นต้องเปิดโทรทัศน์หรือซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่าน และถ้าเราต้องการทำโปรแกรมโซเชียล เราต้องหาสถานที่ใหม่หรือเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ ด้วยตนเอง แต่ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นสื่อกลาง อินเทอร์เน็ตได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิงและได้รวมเอานิสัยการอ่าน

หนังสือ การดูโทรทัศน์ และการสื่อสารเข้าด้วยกันอย่างแท้จริง สิ่งนี้ได้รับการยืนยันโดยการวิจัยตลาดออนไลน์ล่าสุดที่เสร็จสิ้นเมื่อปลายปี 2018 โดย National Media and Info communications Authority ในฮังการี และเปิดเผยลักษณะของการใช้อินเทอร์เน็ต ชาวฮังการีมากกว่า 3,000 คนที่มีอายุเกิน 16 ปีเข้าร่วมในการวิจัย จากข้อมูลพบว่า 88% ของกลุ่มตัวอย่างมีสมาร์ทโฟนซึ่งถือเป็นเครื่องมืออินเทอร์เน็ตชั้นนำตั้งแต่ปี 2560: 77% ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สมาร์ทโฟนเพื่อเล่นอินเทอร์เน็ต (53% ใช้พีซีแบบพกพาและ 52% ใช้ PC Desktop) (Papp-Danka, 2019) แม้แต่งานวิจัยของประเทศจีนที่มีประชากรเยอะติดอันดับของโลก ได้มีการพูดถึงการนำเอาประโยชน์จากโลกดิจิทัลมาเปลี่ยนบทบาทการเป็นนักเขียน โดยได้กล่าวเอาไว้ว่า เยาวชนในเมืองเล็กๆ ยังเป็นแรงผลักดันที่อยู่เบื้องหลังตลาดนิยาย วิดีโอ และภาพยนตร์ออนไลน์อีกด้วย ในประเทศจีนมีเครือข่ายออนไลน์ เขียนและโพสต์เป็นระยะ และระบบการชำระเงินผ่านมือถือทำให้ผู้อ่านสามารถชำระเงินจำนวนเล็กน้อยซ้ำๆ เพื่อรับรหัสในการเข้าอ่านข้อมูลที่น่าสนใจ ผู้ใช้สามารถจ่ายค่าธรรมเนียมเล็กๆ น้อยๆ เทียบเท่ากับเศษเสี้ยวของ 0.01 ดอลลาร์สหรัฐ เพื่ออ่านการอัปเดตแต่ละครั้ง ซึ่งจะทำให้เยาวชนในเมืองเล็กจำนวนมากกลายเป็นนักอ่านตัวยง นอกจากนี้ยังค่อนข้างง่ายสำหรับแฟนๆ ที่จะกลายเป็นนักเขียนเอง

ก่อนยุคอินเทอร์เน็ตแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่นักเขียนรุ่นเยาว์ในประเทศจีนจะปรากฏตัว เพราะมีนักเขียนเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงสำนักพิมพ์ในเมืองใหญ่ได้ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมทางออนไลน์ ทำให้ทุกคนสามารถเผยแพร่เรื่องราวของตนได้ทันที และสามารถพูดคุยกับผู้อ่านได้ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตได้ยกระดับจากมือสมัครเล่นสำหรับนักเขียนรุ่นใหม่ แม้แต่นักเขียนที่ไม่รู้จักจากพื้นที่ห่างไกลก็สามารถเขียนเพลงฮิตยอดนิยมได้ สิ่งเดียวกันนี้กำลังเกิดขึ้นบนแพลตฟอร์มวิดีโอเช่นกัน มีเทมเพลตวิดีโอ คำแนะนำ และตัวอย่างเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใช้งานในการสร้างสรรค์ บางแพลตฟอร์มเช่น Tik Tok และ Kuaishou ยังให้เสียงพื้นหลังที่หลากหลายและเอฟเฟกต์พิเศษแก่ผู้ใช้เพื่อทำให้วิดีโอสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แม้แต่ผู้ใช้ทั่วไปก็สามารถสร้างวิดีโอที่ขัดเกล่าได้ ไม่น่าแปลกใจเลยที่การเพิ่มผู้ใช้อันดับสองส่วนใหญ่มาจากเยาวชนในเมืองเล็กๆ ของประเทศจีน (Ma, 2019) การเรียนการสอนในปัจจุบัน นักเรียนมีความคาดหวังว่าอาจารย์จะรวมการใช้แล็ปท็อปเข้ากับประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ประโยชน์จากความพร้อมของความพร้อมของความพร้อมและการเข้าถึงทรัพยากร (McMahon and Pospisil, 2005) การทำงานในรูปแบบลักษณะใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมายจากการเปลี่ยนเข้าสู่การใช้ชีวิตดิจิทัล การสั่งอาหารออนไลน์ การเรียกรถ Taxi หรือแม้แต่ก่อให้เกิดนิยามการทำงานแนวใหม่ที่เรียกกันว่า “GIG Economy” กล่าวคือ ด้วยการแพร่กระจายของงานทางไกล การทำให้เศรษฐกิจเป็นดิจิทัล และเศรษฐกิจแบบ GIG ผู้ประกอบการกลุ่มใหม่จึงเกิดขึ้น คนทำงานอิสระทางดิจิทัลที่เดินทางไปทั่วโลก (Tyutyuryukov and Guseva, 2021)

การตลาดอาหารดิจิทัลเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องท่ามกลางสื่อดิจิทัล แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อใหม่และอำนาจ การใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในชีวิตวิถีใหม่ที่ใส่ใจเรื่อง อาหารสุขภาพ มีแนวโน้มไปสู่การเพิ่มการลงทุนด้านการตลาด อาหารบนสื่อใหม่ๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง และวิดีโอเกม จุดมุ่งหมายคือ ให้เยาวชนหรือกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในประสบการณ์ทางความบันเทิงและเพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายแบ่งปันประสบการณ์เหล่านี้กับสภาพแวดล้อมของพวกเขา (Chimphlee et al., 2021) ในขณะที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการองค์กรแบบเดิมไม่สามารถตอบสนองต่อรูปแบบการแข่งขัน พฤติกรรมของลูกค้า ผลิตภัณฑ์และบริการ รวมถึงวิธีการดำเนินงานขององค์กร ส่งผลให้องค์กรจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาบูรณาการ

ร่วมกับการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอก ปัจจุบันองค์กรต่างๆ ในประเทศไทยทั้งองค์กรเอกชน หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ กำลังอยู่ในขั้นตอนการปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัลและได้รับความนิยมน้อยอย่างแพร่หลาย ผู้บริหารมีการกำหนดกลยุทธ์ดิจิทัลเพื่อเป็นแผนในการดำเนินงานธุรกิจ (Laorach, 2021) และหากอ้างอิงถึงคำจำกัดความดิจิทัลมีผู้ให้คำจำกัดความคำว่า “ดิจิทัล” คือ เทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งเป็นเทคโนโลยีใหม่ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มากมาย ทั้งด้านบวกและด้านลบ การรู้ดิจิทัลในความหมายของชุมชน คือ การใช้สมาร์ตโฟนที่เป็นประโยชน์ ปลอดภัย และมีจริยธรรม ประเด็นที่ชุมชนสนใจมีหลายประการ ได้แก่ การติดสมาร์ตโฟน การป้องกันและแก้ไขการติดสมาร์ตโฟน การหลอกลวงออนไลน์และการป้องกัน อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ใหญ่ในชุมชนจำนวนหลายคนไม่กล้าทำการทางการเงินผ่านสมาร์ตโฟนเพราะกลัวทำผิดพลาด การใช้สมาร์ตโฟนนอกจากใช้สื่อสารแล้วยังนิยมใช้เพื่อความบันเทิง เช่น ฟังเพลงและดูละครผ่าน YouTube นอกจากนี้ประเด็นที่ชุมชนคิดว่าสำคัญและสนใจอยากเรียนรู้ ได้แก่ สิทธิและความรับผิดชอบออนไลน์ ทรัพย์สินทางปัญญา การรักษาความเป็นส่วนตัวหรือความปลอดภัยของตนเอง การใช้สมาร์ตโฟนให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่นที่ไม่ใช่การบันเทิงแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งเหล่านี้จะถูกเรียกว่า การตระหนักรู้ของดิจิทัล (Waitayapanich et al., 2019)

การตระหนักรู้ของดิจิทัล การใช้สื่อดิจิทัลให้ถูกวิธีโดยไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้เทคโนโลยีหรือการใช้ชีวิตประจำวัน การรับรู้ข่าวสาร ข่าวกรอง ข่าวที่ถูกแชร์ออกมาหลายช่องทาง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของผู้คนในสังคม วิถีชีวิตต้องปรับเปลี่ยนไปตามบริบทแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฉับพลัน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ต้องมีการปรับตัวให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกยุคดิจิทัลได้อย่างมีความสุข Sintuwongsanon (2019) การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพื่อให้สามารถรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้น ต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมทันสมัย ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การพัฒนาทักษะทางด้านการแก้ปัญหา การพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีทักษะความเป็นพลเมือง ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์และสร้างสรรค์นวัตกรรม การเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยี การพัฒนาทักษะการสื่อสาร การรู้เท่าทันสื่อ การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและการยอมรับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและความคิดเห็น การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การพัฒนาทักษะอาชีพ การพัฒนาทักษะทางด้านการอ่าน การเขียนและการคิดคำนวณ การวางแผนจัดสรรเวลาหรือการบริหารเวลาให้เหมาะสมสำหรับการใช้ชีวิต การเรียน การทำงาน การพัฒนาผู้เรียนทางด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในโลกยุคใหม่ได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพของตนเอง ทั้งนี้คุณภาพชีวิตของผู้เรียนมีอิทธิพลส่งผลต่อการเรียนรู้และคุณภาพการศึกษาโดยตรง

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว ความฉลาดรู้เท่าทันดิจิทัล เป็นเรื่องหนึ่งที่กำลังพูดถึงในวงการการศึกษา โดยเฉพาะความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียนในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) จึงเป็นภารกิจโดยตรงของสถานศึกษา และเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการหลักสูตร และพัฒนาสถานศึกษา เพื่อรองรับตัวชี้วัด ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ให้ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยม ที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต โดยใช้ทักษะการใช้สื่อ และการเข้าสังคมในโลกออนไลน์ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่

จะพัฒนาเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก สามารถเผชิญกับความท้าทาย เพื่อสามารถสร้างและใช้เทคโนโลยี เข้าใจการบริหารความเสี่ยง รับรู้ รับมือกับภัย และการแสดงออกด้านดิจิทัล การสื่อสารกับผู้อื่น ค้นหา อ่าน วิเคราะห์ แยกแยะ ประยุกต์ และแลกเปลี่ยนมีการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน รวมทั้งกฎหมายต่างๆ ในการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ (Chantorn and Chasuwan, 2022)

หลากหลายงานวิจัยจากทั่วโลก ต่างได้ให้คำนิยามในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ชีวิตดิจิทัล หรือไลฟ์สไตล์แบบดิจิทัล เป็นการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันผ่านอุปกรณ์อย่างสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต (Tablet) หรือคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะที่เรียกกันว่า PC นั้น อาทิ การสื่อสารที่เป็นสิ่งที่เห็นชัดที่สุด ประชากรบนโลกต่างรู้จักการติดต่อสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย การดูหนังฟังเพลงผ่านการสตรีมหรือผ่านแอปพลิเคชัน เช่น YouTube, Spotify etc. การทำธุรกรรมทางการเงินผ่าน Mobile Banking การประชุมผ่านโปรแกรม Zoom, Microsoft Team, Google Meet การซื้อของออนไลน์ การส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน Food Delivery ต่างๆ ประกอบกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ทำให้กิจกรรมที่ผ่านทางโลกดิจิทัลแพร่หลายมากขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้ชีวิตผ่านโลกดิจิทัลย่อมมีทั้งผลดีและผลเสีย ในด้านการตระหนักรู้ดิจิทัล การป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลต่างๆ จึงควรเป็นที่ตระหนักให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบอกรหัสผ่าน (Password) กับบุคคลอื่นซึ่งไม่ควรทำอย่างยิ่ง เพราะข้อมูลบนโลกดิจิทัลสามารถถูกมิฉฉาชี้นำไปทำให้เกิดความเสียหายชื่อเสียงได้โดยง่าย

4. นิยามศัพท์ (Vocabulary definition)

ชีวิตดิจิทัล คือ วิถีชีวิตที่เป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตโลกดิจิทัล โดยการดำเนินชีวิตประจำวันผ่านอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ อาทิ อุปกรณ์สมาร์ทโฟน เป็นต้น

ชีวิตผ่านมือถือ คือ การใช้ชีวิตประจำวัน หรือการนำเอากิจวัตรประจำวันผ่านทางโทรศัพท์สมาร์ทโฟน หรือโทรศัพท์มือถือ โดยการให้อุปกรณ์โทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ทโฟนสามารถช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันในด้านต่างๆ

ไลฟ์สไตล์ดิจิทัล คือ การใช้ชีวิตในรูปแบบดิจิทัล การนำเอาอุปกรณ์เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้ชีวิตประจำวัน

การตระหนักรู้ดิจิทัล คือ การเข้าใจในข้อดีและข้อเสียในการใช้ดิจิทัล โดยสามารถใช้ดิจิทัลให้เกิดประโยชน์โดยคำนึงถึงผลเสียของการใช้ดิจิทัลหากใช้ดิจิทัลไม่ถูกต้อง ข้อกฎหมายต่างๆ ของการใช้ดิจิทัล หรือข้อพึงระวัง การป้องกันถูกโจรกรรมทางไซเบอร์ เช่น การเปลี่ยนรหัสผ่านอีเมลทุก 3 เดือน เป็นต้น

5. วิธีการศึกษาข้อมูล (Methodology)

5.1 ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

การเก็บข้อมูลในครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเฉพาะจำนวน 6 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และจะนำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปตามเนื้อหาดัชนีชีวิตดิจิทัล

ขอบเขตทางด้านระยะเวลา

ในด้านของระยะเวลาที่เก็บข้อมูล เป็นการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลช่วงเดือน พฤศจิกายน 2564 - เมษายน 2565 เพราะข้อมูลทางด้านข่าวสารด้านเทคโนโลยีมีการพัฒนาและก้าวหน้าขึ้นในทุกๆ วัน

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 6 ท่าน และทำการเก็บข้อมูล ถอดข้อมูลการสัมภาษณ์และนำเข้าสู่อุปกรณ์ Nvivo เพื่อทำการสร้างกรอบแนวความคิดจากการให้คำนิยามของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน ดังนี้

6. ผลการศึกษา (Finding)

1. **ผศ. ดร.สมชาย เล็กเจริญ (มหาวิทยาลัยรังสิต)** ได้กล่าวคำนิยามไว้ดังนี้ “Digital Life คำนี้เป็นการนึกถึงการใช้ชีวิต Digital การใช้ Application ไหนมากที่สุด เช่น Facebook, Line, Internet Banking, YouTube เป็นต้น โดยสามารถแบ่งออกตาม Function การทำงาน เช่น Digital Literacy – Application ที่บอกจำนวนการใช้งานในแต่ละ App เพื่อเป็นการตระหนักรู้ถึงการใช้ Digital ให้ถูกวิธีในขั้นต้น หรืออย่างเช่น Application เป่าตัง ที่ถูกพัฒนาและนำมาใช้โดยรัฐบาล เพื่อเป็นการโอนเงินเข้า-ออก หรือแม้กระทั่งใช้จ่ายซื้อของโดยการผ่านนโยบายเยียวยาจากรัฐบาล เช่น โครงการคนละครึ่ง โครงการไทยเที่ยวไทย เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกัน Application เป่าตัง สามารถเป็นช่องทางให้ทางฝ่ายตรวจสอบบัญชีหรือความเคลื่อนไหวบัญชีบุคคลได้ การรับโอน-จ่าย-ถอนเงินต่างๆ ทางหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องสามารถรู้ความเคลื่อนไหวบุคคลได้ Digital Currency – Application เกี่ยวกับ Banking, Blockchain, IoT (Internet of Things), Infrastructure ด้านโครงข่าย สัญญาณแรงหรือไม่ อย่างไร”
2. **ผศ. ดร.วุฒิพงศ์ ชินศรี (ผู้อำนวยการหลักสูตร การจัดการความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และผู้อำนวยการสำนักงานนวัตกรรมวิสาหกิจดิจิทัล มหาวิทยาลัยรังสิต)** ได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้ “ชีวิตดิจิทัล หมายถึง การใช้ชีวิตในด้านพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ใช้อินเทอร์เน็ตในการทำอะไรบ้าง ใช้อินเทอร์เน็ตวันละเท่าไร การ Disruptive Technology การเข้ามาเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายจากการใช้จ่ายเงินสด เปลี่ยนแปลงเป็นบัตรเครดิต จากนั้นมีการเปลี่ยนแปลงเป็นการใช้กระเป๋าเงินสด Wallet จนถึงการใช้สกุลเงินดิจิทัล Block Chain, Bit Coin เป็นต้น”
3. **ดร.วรัญญู สุจิวัฒน์พงศ์ (CEO จาก DEMETER ICT CORPORATION)** ได้ให้คำนิยามไว้ ดังนี้ “Digital Life ชีวิตดิจิทัล มองถึงการใช้ชีวิต ไลฟ์สไตล์ ส่วน Digital Life Index ดัชนีชีวิตดิจิทัล หมายถึง ดัชนีการวัดในด้าน Index การใช้เครื่องมือ จำนวนชั่วโมงเครื่องมือด้านการวิเคราะห์ รูปแบบของการใช้ดิจิทัล เช่น สัดส่วนในการใช้งานที่ชั่วโมงต่อวัน โดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ต่อวัน ใช้ในการทำงาน ใช้ในการสื่อสาร การหาข้อมูลเพิ่มเติม (Search engine), การ Shopping, การทำธุรกรรมทางการเงิน หรือ ด้าน Entertainment ในด้านของ Finance ซึ่ง Technology ที่เข้ามา Disrupt การเงิน เป็นเรื่องของ การเปลี่ยนช่องทางการทำธุรกรรมทางการเงิน ธนาคารที่เป็น Traditional ยังคงมีอยู่ แต่เป็นการเปลี่ยน Channel แต่ในด้านของ Business ยังคงอยู่ จึงไม่อาจใช้คำว่า Disrupt การเงินแต่น่าจะเป็นการ Disrupt ช่องทางหรือ Channel การทำธุรกรรมทางการเงิน กลุ่มธุรกิจที่เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ได้แก่ กลุ่มธุรกิจเช่าซื้อตู้ ATM กลุ่มที่ให้เช่าพื้นที่วางตู้ ATM เป็นต้น การรู้เท่าทันเทคโนโลยี พลเมืองรู้เท่าทันภัยอินเทอร์เน็ต Social Network การระมัดระวังการใช้ Social Network

การปลอมแปลงข้อมูลส่วนตัว ประชากรไซเบอร์ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไรให้ปลอดภัย เครื่องมือสื่อสาร หากพูดถึงเรื่องของ Social Media ควรเปลี่ยนคำเป็น ช่องทางการสื่อสาร เช่น การใช้ E-mail, Messenger, Twitter, Social Messenger, Social Network, Tik-Tok เป็นต้น”

4. **ดร.ทศนัย ชุ่มวัฒนะ (มหาวิทยาลัยรังสิต)** ได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้ “Digital Life คือ ความเป็นดิจิทัลในยุคปัจจุบัน ประเทศไทยมีการผลักดันและพัฒนาให้ประชากรเป็นพลเมืองดิจิทัล Digital Literacy ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้ความสำคัญในความสามารถในการแยกแยะข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ความตระหนักในความปลอดภัยบนโลกไซเบอร์ เช่น มีการเปลี่ยน User name, Password บ่อยแค่ไหน มีการแชร์ Content ต่างๆ บน Social media มากน้อยแค่ไหน การตระหนักรู้ถึงการใช้งาน Digital บนโลก Cyber หน้าที่พลเมืองดิจิทัล การแยกแยะข้อมูลข่าวสาร การคิดวิเคราะห์ ทักษะพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น Computer, Internet, Smart Phone ทักษะ IoT (Internet of things) ทักษะด้านการทำธุรกรรมออนไลน์ Internet Banking ทักษะด้าน Cyber Security การ Concern ตระหนักถึงการใช้ Application ต่างๆ ให้ปลอดภัย ปกป้องความเสี่ยงทางด้าน Cyber การใช้ biometric มาช่วย การตั้ง Password ที่เหมาะสม การลงโปรแกรม Anti-virus, Hacker หรือการตั้งค่าความเป็นส่วนตัวใน Facebook ไม่ให้เข้าถึงข้อมูลส่วนตัวของเรา”
5. **ผศ. ดร.ภูเบศร์ สมุทรจักร (มหาวิทยาลัยมหิดล)** ได้กล่าวคำนิยามไว้ดังนี้ “Digital Life คือ การแสดงถึงเทคโนโลยีบนแพลตฟอร์ม (Platform) การใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเมื่อก่อนเราใช้ชีวิตแบบปกติ เช่น การเดินทางไปทำธุรกรรมที่ธนาคารด้วยตนเอง การเรียนหนังสือโดยการนั่งเรียนในชั้นเรียนที่โรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย หรือแม้กระทั่งการออกเดท (Dating) ซึ่งในยุคก่อนที่ไม่มีเทคโนโลยีหรือดิจิทัลเราก็ใช้ชีวิตนอกดิจิทัล แต่ในปัจจุบันเราได้มีเทคโนโลยีเข้ามาทำให้ชีวิตในบางส่วนของเราสามารถดำเนินชีวิตบนโลกออนไลน์ ซึ่งชีวิตดิจิทัลในความหมายคือ โลกที่ต้องดำเนินการผ่านอินเทอร์เน็ต หากถามว่าในตอนนี้นั้นชีวิตของเราเป็นชีวิตดิจิทัล 100% หรือไม่ คำตอบคือ ไม่ใช่ เพราะกิจกรรมบางอย่างในชีวิตประจำวันไม่สามารถดำเนินการผ่านโลกของดิจิทัลได้ แต่ในอนาคตกิจกรรมบางอย่างอาจจะสามารถทำได้โดยผ่านอุปกรณ์เสริม ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ไม่สามารถดำเนินการผ่านโลกดิจิทัลหรือโลกออนไลน์ได้ เช่น การรับประทานอาหาร เพราะการรับรสเป็นศาสตร์สัมผัสที่โลกดิจิทัลยังไม่สามารถทำผ่านทางนี้ได้ ถึงแม้เราจะสามารถสั่งอาหารผ่าน Application ได้แต่ไม่สามารถทานอาหารผ่านโลกดิจิทัลได้ เป็นต้น ดังนั้น ในมุมมองส่วนตัวจึงมีความคิดเห็นว่า โลกออนไลน์และโลกออฟไลน์ไม่สามารถทับซ้อนกันได้ 100% ในขณะนี้ และหากพูดถึง นิยามคำว่า “ดัชนีชีวิตดิจิทัล” จะนึกถึงสิ่งใดบ้าง
 - นึกถึงกิจกรรมประจำวันที่เราสามารถทำผ่านดิจิทัล เช่น การรับข้อมูลข่าวสาร การทำงาน การเรียน
 - นึกถึงอุปกรณ์ที่จะนำพาเราเข้าไปในโลกดิจิทัล หรือ Device ซึ่งในปัจจุบันมีอุปกรณ์หลายอย่างที่ไม่ใช่เพียงแค่คอมพิวเตอร์ มีทั้งโทรศัพท์มือถือที่เป็น Smart Phone, Tablet, iPad และยังมี Virtual Device เช่น Virtual glass ที่สวมศีรษะและสามารถเล่นเกมได้ และ Haptic Suite ที่สามารถสร้างแรงเสียดทานเสมือน
 - นึกถึงสัญญาณเครือข่าย พื้นที่ Digital ทั้งสามข้อประกอบเป็นชีวิตดิจิทัล

หากพูดถึง Index ของแต่ละคนมักไม่เท่ากัน ความเข้มข้นของกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการผ่านโลกดิจิทัลของแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคนมี Index ทางด้านดิจิทัลสูงมาก ค่อนข้างกับสังคมดิจิทัล แต่กับอีกบางคนไม่คุ้นชินกับโลกออนไลน์เท่าไร และอีกหนึ่งคนอาจจะมิกิจกรรมไม่เหมือนกันในชีวิตดิจิทัล บางคนทำงานผ่านโลกดิจิทัลแต่ใช้ชีวิตในด้าน Entertainment น้อยก็เป็นได้ ซึ่งกลับกันในอีกคนอาจใช้ชีวิตบนแพลตฟอร์มบันเทิงมากกว่าก็ได้

ในด้านของอินเทอร์เน็ต เป็นด้านของเวลาและขอบเขตที่ใช้ในกิจกรรม ใช้ในกิจกรรมอะไรบ้าง ใช้เวลามากน้อยแค่ไหน Application เป็นตัวบ่งบอกอยู่แล้วว่าเป็นกิจกรรมอะไร เช่น ธุรกิจทางการเงิน Platform digital แต่ละ Application ค่อนข้างชี้ชัดอยู่แล้วว่ามีเราใช้แต่ละแอปพามากน้อยแค่ไหน ความถี่กับเวลาไม่เหมือนกัน บางคนเข้าแอปบ่อยแต่ใช้เวลาไม่นาน และบางคนเข้าแอปแต่ละครั้งอาจจะใช้เวลาอยู่กับแอปพลิเคชันนั้นหลายชั่วโมงก็ได้

Digital Literacy มีผลต่อการใช้ชีวิต คนที่มี Digital Literacy มากย่อมใช้ชีวิตบนโลกดิจิทัลหรือโลกออนไลน์ได้ดี เช่น เด็กๆ ที่ใช้ Digital คล่องจะสามารถเรียนรู้เรื่องราวใหม่ๆ ได้ไวกว่า ขอยกตัวอย่างงานของอาจารย์ที่ได้เพิ่งไปสัมภาษณ์ Grab และ Food Panda คนส่วนใหญ่คิดว่าการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหารไปที่บ้านจะเป็นผู้สูงอายุที่อยู่ที่บ้าน แต่จริงๆ แล้วคือลูกหลานเป็นคนช่วยสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันให้มากกว่า

Life – Banking, Learning, Education, Entertainment, Work base, Activity lifestyle

Physical life activity – Time management, Screen time

Signal platform – Internet

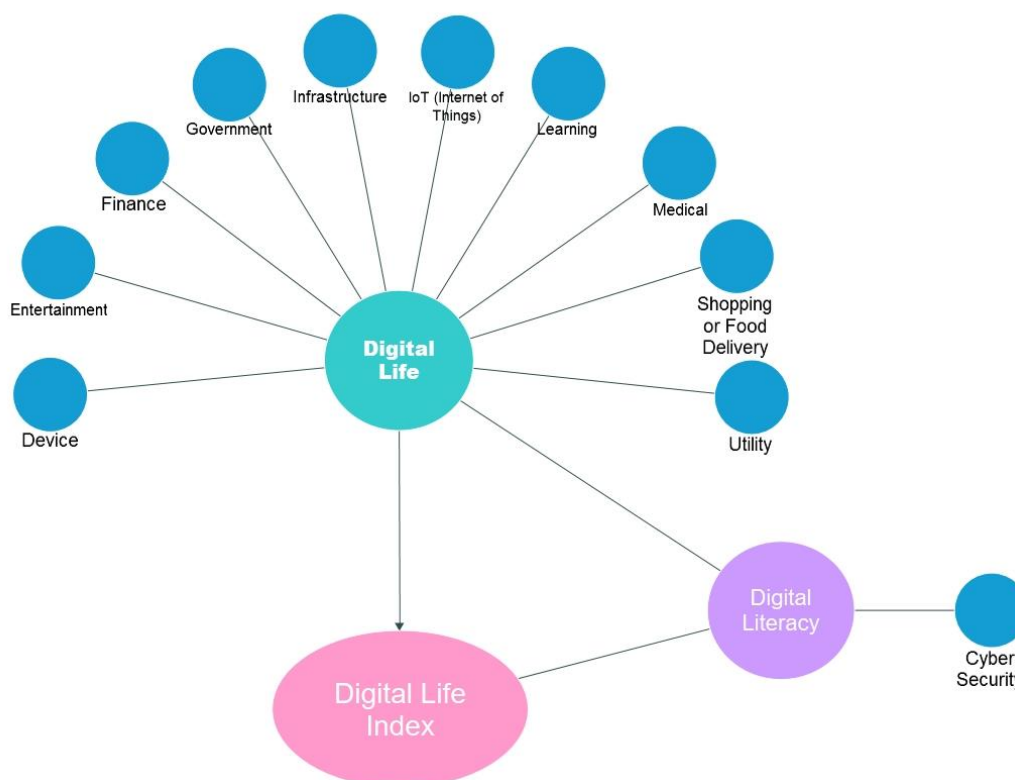
Device – Computer, IoT, Smart phone”

6. **ดร.จุฬพล กล้วยไม้งาม (มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด)** ได้กล่าวคำนิยามไว้ดังนี้ “Digital Life Index คือ การใช้ปริมาณการใช้ระบบ Analog ที่ % และทำให้เกิดการใช้ Digital เป็นเท่าไร Internet ที่ใช้เป็นแบบไหน ประเทศไทยใช้ Internet Broadband 4G-5G ที่เปอร์เซ็นต์ ในด้านการใช้ชีวิตแบบดิจิทัล

- การสั่งของ สั่งสินค้า Delivery มีการติดตามสถานะการส่งสินค้า (Track Indicator)
- การใช้ Digital ในการเดินทาง ผ่านอุปกรณ์ Apple watch, Fit-bit สามารถบอกเส้นทางที่เดินทาง อุปกรณ์ช่วยในการออกกำลังกาย
- Tele Medicine การให้คำปรึกษา case ผ่านวิดีโอคอล อนาคตสามารถรักษาผ่านทางไกล
- การ Track Unit การใช้ไฟ สามารถดูปริมาณการใช้ไฟมากน้อยแค่ไหน
- การใช้ Digital ในเรื่องของ Adoption platform ต่างๆ Software หรือ Server ที่ใช้ในการทำงาน
- การใช้ Banking นโยบายของแบงก์ชาติสามารถดึงให้คนมาใช้ Mobile banking ได้มากแค่ไหน
- การก่อกำเนิด Influencer, Youtuber เพิ่มมากขึ้น
- แนวโน้ม (Trend) ของประชากร Engagement เข้าถึง OMNI Channel

- Screen Time คนไทยดูมือถือมากน้อยแค่ไหน
- การอ่านหนังสือผ่าน e-book มากขึ้น
- จำนวนการเรียนหลักสูตรออนไลน์ สถานการณ์โควิด-19 ที่ทำให้มีการเรียนออนไลน์เพิ่มจำนวนมากขึ้น
- ภาครัฐมีการนำเทคโนโลยีด้าน Digital มาตอบโจทย์การให้บริการประชาชนในยุคโควิด-19 โดยการจูงใจทำบัตรประชาชนล่วงหน้าผ่าน แอปพลิเคชัน หรือสามารถชำระภาษีออนไลน์ได้”

หลังจากที่ได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน จึงได้นำข้อความบทนิยามที่ได้จากการถอดบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์เข้าสู่โปรแกรม Nvivo เพื่อสร้าง node และจัดกลุ่มตามคำนิยามของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ภาพที่ 1 การจัดกลุ่มตามคำนิยาม “ชีวิตดิจิทัล”

ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน สามารถทำการรวบรวมข้อมูลจากการให้คำนิยามของ ความหมาย “ชีวิตดิจิทัล” เป็นกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยผ่านอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการนำข้อมูล รับเข้า-ส่งออก ในโลกของดิจิทัล กิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นกิจกรรมที่อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน เพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้ใช้งาน โดยได้ให้คำนิยามต่างๆ ดังนี้

“ชีวิตดิจิทัล” ประกอบด้วย อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่จะนำเราไปสู่โลกดิจิทัล พร้อมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น Device คือ อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร โทรศัพท์มือถือ (Mobile) แท็บเล็ต (Tablet) เครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer PC) เป็นต้น ที่ทำหน้าที่เป็นอุปกรณ์ที่นำพากิจกรรมในชีวิตประจำวันเข้าไปสู่โลกของดิจิทัล มือถือในปัจจุบันเป็นได้มากกว่าการรับสายโทรเข้า โทรออก การมีแอปพลิเคชันบนมือถือช่วยเพิ่มความสะดวกสบาย อาทิ การขับรถโดยมีแอปพลิเคชันช่วยในการเดินทาง เช่น Google map ทำให้ไปถึงเป้าหมายได้อย่างถูกต้องมากขึ้น เป็นต้น

Entertainment เป็นกิจกรรมที่ทำผ่าน Device โดยการนำเอาความบันเทิงที่เคยผ่านจากรูปแบบการใช้ชีวิต Offline อยู่ในรูปแบบการดูหนัง ฟังเพลงผ่านการสตรีมมิ่ง บนแพลตฟอร์มแอปพลิเคชันที่เรียกว่า YouTube, Spotify, JOOX, Netflix เป็นต้น

Finance เป็นการอำนวยความสะดวกสบายในการเดินทางไปทำธุรกรรมทางการเงินที่ธนาคาร มาไว้บนมือถือ การโอน ถอน เบิก จ่ายต่างๆ ทำได้อย่างง่ายดาย ในปัจจุบันพบว่า นอกจากการโอน เบิก ถอนเงินผ่านแอปพลิเคชันแล้ว ยังมีการซื้อขายหุ้น กองทุน เงินฝาก ได้อย่างสะดวกสบาย หรือแม้กระทั่งในตอนนี้การซื้อขายเหรียญสกุลเงินดิจิทัล ซึ่งเป็นสกุลเงินอีกสกุลหนึ่งที่กำลังมีความเติบโตได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

Government เป็นการรวบรวมแนวความคิดดิจิทัล กิจกรรมการซื้อขาย จัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ที่ปรับตัวเข้าสู่โลกของดิจิทัล ผ่านการประมูลงานจัดซื้อ จัดจ้าง หรือที่เรียกกันว่า e-Bidding โดยมีหน่วยงานกลางเข้าควบคุมและเกี่ยวข้องผ่านเว็บไซต์ G-Procurement หรือ e-GP เป็นต้น

Infrastructure หรือโครงสร้างพื้นฐานของการเชื่อมต่อชีวิตดิจิทัล ประกอบไปด้วย เครือข่ายโทรศัพท์ 4G หรือปัจจุบัน 5G ที่ใช้ในปัจจุบัน เครือข่ายอุปกรณ์ไร้สายระยะไกล หรือ Wifi

IoT (Internet of Things) อุปกรณ์สมาร์ตโฮมหรืออุปกรณ์ที่ช่วยตอบสนองความสะดวกสบายภายในบ้าน เช่น แอร์ หลอดไฟ ที่ทำงานเปิด-ปิดผ่านสมาร์ตโฟน เป็นต้น นาฬิกาข้อมือ (Smart Watch) ที่สามารถทำหน้าที่วัดความดันโลหิต นับก้าวการเดิน การเผาผลาญแคลอรีได้ การใช้ข้อมูลแผนที่ เป็นต้น

Learning การศึกษายุคใหม่ที่ไม่ใช่แค่ในห้องเรียน (On site) อย่างที่ผ่านมา ซึ่งการเรียนออนไลน์เป็นการปรับตัวและพัฒนาจากการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เป็นตัวเร่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถเรียนนอกสถานที่ได้ ไม่จำเป็นต้องในห้องเรียนเท่านั้น หรืออาจหมายถึงการหาความรู้หรือข้อมูลต่างๆ ผ่าน Search engine การอ่านข่าว (News) เป็นต้น

Medical เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยพัฒนาในด้านการแพทย์ให้เกิดประโยชน์ในด้านการรักษาที่รวดเร็วและถูกวิธี การรักษาระยะไกลหรือที่เรียกกันว่า Tele Medicine นั้น กำลังถูกพัฒนาในทุกวัน แอปพลิเคชันที่สามารถเชื่อมต่อพูดคุยกับคุณหมอได้ 24 ชั่วโมง โดยไม่ต้องเดินทางไปโรงพยาบาล

Shopping and Food delivery เป็นการนำเอากิจกรรมหรือ Activity ที่ตอบโจทย์คนยุคใหม่ได้อย่างลงตัว การซื้อของออนไลน์ การสั่งอาหาร สั่งสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภคผ่านแอปพลิเคชัน หรือทางออนไลน์ ลดการเดินทาง การต่อคิวจ่ายเงิน การแออัดของประชากรในห้าง เป็นต้น

Utility การใช้น้ำ ใช้ไฟ บิลแจ้งเตือนของทางหน่วยงานทั้งหน่วยงานนครหลวงและภูมิภาค สามารถเช็คค่าใช้จ่าย ยอดที่ต้องชำระ หรือแม้แต่การรับชำระผ่านช่องทางออนไลน์ ไม่ต้องเดินทางไปชำระค่าน้ำค่าไฟที่หน่วยงานการไฟฟ้าหรือการپردาด้วยตนเอง

ทั้งนี้ ในแนวความคิดการให้นิยามชีวิตดิจิทัลของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน ยังมีสิ่งที่ตระหนักถึงข้อเสียหากเราใช้เทคโนโลยีจนลืมความปลอดภัยในชีวิตและข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง สิ่งเหล่านี้จะเรียกกันว่า Digital Literacy ทักษะความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีให้ปลอดภัย ซึ่งเป็นการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่เปิดเผยแก่ผู้อื่น การเปลี่ยนแปลงรหัสผ่าน การเข้าสู่ระบบต่างๆ เป็นประจำ การใช้อักขระยากในการคาดเดารหัสผ่านนี้เรียกว่า Cyber Security เป็นการป้องกันข้อมูลทางด้านดิจิทัล เมื่อกิจกรรมต่างๆ ที่ได้เกิดขึ้นบนโลกของดิจิทัล ดังนั้น ความถี่ในการใช้งาน ดัชนีการใช้ชีวิตดิจิทัล (Digital Life Index) ของแต่ละคนไม่เท่าเทียมกัน บางคนใช้กิจกรรมความบันเทิง หรือ Entertainment มากแต่กิจกรรมบนโลกโซเชียลมีเดีย อาจจะน้อยกว่า บางคนใช้ชีวิตบนโลกดิจิทัลในแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียมากที่สุดแต่ใช้ในการทำงานน้อยกว่าก็สามารถเป็นได้ จึงทำให้เกิดข้อแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านดัชนีชีวิตดิจิทัล

7. บทสรุปและข้อเสนอ (Conclusion and Suggestions)

จากการสัมภาษณ์บุคคลผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน ได้ให้คำนิยามของชีวิตดิจิทัล (Digital Life) ของประชากรที่ดำเนินชีวิตในปัจจุบันไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การใช้ชีวิตดิจิทัลเป็นการนำเอาอุปกรณ์เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการช่วยอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยผ่านแอปพลิเคชันที่ถูกพัฒนาจากนักพัฒนาซอฟต์แวร์ หรือแม้กระทั่งการช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานหรือการเรียนรู้ต่างๆ จนสามารถใช้เทคโนโลยีเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน เช่น การทำธุรกรรมทางการเงินผ่านมือถือ การประชุมออนไลน์ การเรียนออนไลน์ การซื้อของออนไลน์ การจ่ายบิลผ่านมือถือ ทั้งนี้ หนังสือ “Digital Life” ของ Guillermo Kopp and Mark Sievewright ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของคนในยุคนี้ได้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ได้ศึกษามา โดยได้กล่าวเอาไว้ว่า การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์กำลังเติบโตขึ้น การถ่ายโอนสินค้าหรือบริการทางกายภาพและดิจิทัล ด้วยความแพร่หลายที่เพิ่มขึ้นของการชำระเงินทางมือถือแบบทันทีและพฤติกรรมการโต้ตอบ ความต้องการของผู้บริโภคในการเข้าถึงที่แพร่หลายทุกที่และตลอดเวลา (Guillermo Kopp and Mark Sievewright, 2020) รวมถึงการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ แม้จะห่างไกลกันคนละซีกโลก การดูหนังฟังเพลงผ่านมือถือ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ได้ถูกนำมาใช้ในชีวิตประจำวันจึงก่อให้เกิดชีวิตดิจิทัล (Digital Life) อย่างไรก็ตามการใช้ชีวิตบนโลกดิจิทัลต้องมีความกังวลและความตระหนักถึงภัยร้ายหากเราใช้ดิจิทัลไม่ถูกวิธีหรือใช้อย่างไม่ระมัดระวัง นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการศึกษาถึงเนื้อหาการใช้สื่อโซเชียล การใช้เทคโนโลยี ในหลายประเทศจึงได้บรรจุเนื้อหาการสอนเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ พร้อมทั้งได้สอนให้รู้จักระมัดระวัง การตระหนักรู้ถึงการใช้เทคโนโลยี (Digital Literacy)

หากนำกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มาต่อยอดในการพัฒนาทางด้านผลิตภัณฑ์ต่างๆ จะพบว่า การนำเอาความถี่หรือข้อมูลการใช้งานของแอปพลิเคชันแต่ละบุคคลที่ถูกบันทึกไว้ในมือถือส่วนบุคคลนั้น จะพบว่าแต่ละบุคคลมีการใช้กิจกรรมที่ไม่เหมือนกัน บางคนใช้แอปพลิเคชันจำพวก Entertainment มากที่สุด บางคนใช้ Social Media มากที่สุด บางคนใช้ทำงานหรือประชุมมากที่สุด สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาต่อยอดในการพัฒนาซอฟต์แวร์เพื่อตอบสนองผู้ใช้งานในอนาคตได้ หรือแม้กระทั่งหากในอนาคตการตรวจสอบ การคิดผลิตภัณฑ์ประกันสุขภาพของคนในยุคดิจิทัล ข้อมูลการนอนหลับพักผ่อน การเดินการวิ่ง การออกกำลังกาย สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการซื้อประกันสุขภาพ การให้ส่วนลดในการซื้อแพคเกจประกันสุขภาพ โดยดูข้อมูลจากอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย อัตราการเต้นของหัวใจ การเดิน การ

นั้ การวิ่งในแต่ละวัน หากผู้ใช้งานมีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ผู้ประกอบการการให้บริการประกันสุขภาพสามารถณรงค์ให้ผู้ซื้อประกันออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่ดีและนำมาเป็นส่วนลดในการซื้อประกันปีต่อไป หรือการให้ข้อมูลการใช้มือถือเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินอาการของผู้ป่วยในการประเมินหรือการรักษาทางไกลของคุณหมอผ่านช่องทางออนไลน์ การพัฒนาในด้านสาธารณสุขของจักษุแพทย์ การนำเอาข้อมูลจากการใช้อุปกรณ์สมาร์โฟนมาประเมินร่วมเพื่อหาสาเหตุต่างๆ ทางกายภาพ การวินิจฉัยอาการแพ้แสง การวินิจฉัยค่าสายตาที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น โดยส่วนหนึ่งที่กล่าวมาทั้งด้านการให้บริการทางการแพทย์ในปัจจุบันพบว่า ประเทศไทยเริ่มมีแอปพลิเคชันให้คำปรึกษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นโดยทีมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์สาเหตุการเจ็บป่วยผ่านทางขอคำปรึกษาจากผู้ป่วยทางการแพทย์ (Chat) หรือส่งข้อความ เป็นการลดระยะการเดินทางและระยะเวลาเบื้องต้นของการวินิจฉัยของคุณหมอ ในอนาคตอันใกล้อาจจะเห็นการใช้ชีวิตประจำวันผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทางด้านงานวิศวกรรมของประเทศไทยก็ได้มีการให้ความสนใจในการนำเอา Smart IoT ต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับ Smart Life และ Smart Cities กล่าวคือ การนำเอาอุปกรณ์คอนโทรลที่ไม่เพียงแต่อ่านค่าการใช้งานของเครื่องจักร หรือการใช้งานไฟฟ้าของแต่ละอุปกรณ์เพียงเท่านั้น แต่ยังทำให้อุปกรณ์สามารถเก็บข้อมูลสถิติการใช้พลังงานไฟฟ้าและนำมาคำนวณและพยากรณ์ (Predict) การใช้งานในอนาคตได้ หากมีการใช้งานพลังงานไฟฟ้าที่มากเกินไปผิดปกติ สามารถแจ้งเตือนให้ผู้ที่ควบคุมเข้าตรวจสอบได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในบางครั้งอุปกรณ์การใช้งานเกี่ยวกับทางด้านงานวิศวกรรมหากมีการ Monitor ในระยะใกล้ได้เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานคนที่ต้องหมั่นตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องจักรด้วยตนเองได้

REFERENCES

- Chachula, M. W. (2007). *Digital Mobility-an Architecture for the Digital Lifestyle* (Doctoral dissertation, University of Cincinnati).
- Chantorn, K., and Chasuwan, S. (2022). The Educational Institute Administration in a VUCA World Digital Intelligence (DQ). *Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021* (pp. 1002-1010). Suan Sunandha Rajabhat University.
- Charmonman, S., and Chorpothong, N. (2005). Digital lifestyle and the road ahead. *International journal of the computer, the internet and management*, 13(3), 2-2.
- Chimphlee, W., Saengrungrueang, T., Mutchima, P., and Netwong, T. (2021). Development of Smart Canteen in The New Normal Era: Digital Technology for Social Innovation. *Journal of science and Technology, Ubon Ratchathani University*, 23(1), 91-102.
- Farmer, L., and Safer, A. M. (2010). Developing California school library media program standards. *School Library Research*, 13.
- Guillermo Kopp and Mark Sieviewright. (2020). Digital Payments. *Digital Life*, 8.
- Kraiwanit, T. (2021). Technology in Digital Era: Definition of Digital Era *Digital Economy*. *Rangsit University*, 2-4.

- Laorach, C. (2021). Digital transformation and Impacts to Organization. *Journal of Human Sciences*, 22(1), 227-240.
- Ma, W. W. (2019). Small-Town Youths, Digital Lifestyle and Sustainable Urbanization. *Digital Debates*, 78.
- McMahon, M., and Pospisil, R. (2005). Laptops for a digital lifestyle: Millennial students and wireless mobile technologies. *Proceedings of the Australasian Society for Computers in Learning in Tertiary Education*, 2, 421-431.
- Pansri, T., and Chomtohsuwan, T. (2019). Digital life inequality in Thailand. Institute of economics, Rangsit University.
- Papp-Danka, A. (2019). Digital lifestyle–digital citizenship–digital pedagogy. *Opus et Educatio*, 6(4).
- Prensky, M. (2004). The emerging online life of the digital native. Retrieved August, 7(2008), 253-263.
- Ramos-Soler, I., López-Sánchez, C., and Quiles-Soler, C. (2021). Nomophobia in teenagers: digital lifestyle, social networking and smartphone abuse.
- Sinthuwongsanont, M. (2019). Student quality of life for learning management in digital age. *Academic Journal of Mahamakut Buddhist University Isan Campus (Saeng Isan)*, 16(1), 277-293.
- Tyutyuryukov, V., and Guseva, N. (2021). From remote work to digital nomads: tax issues and tax opportunities of digital lifestyle. *IFAC-PapersOnLine*, 54(13), 188-193.
- Waitayapanich. R., Soopunyo. W., and Keeratiburana, Y. (2020). Strategy Development Process to Promote Lifelong Learning on Digital Literacy. *UMT POLY Journal*, 17(1), 437-445.
- Yanopas. N. (2018). Digital Tourism Innovation. *Journal of Kanchanaburi Rajbhat University*, 7(2), 148-157.

ข้อมูลติดต่อ

1. มนัสนันท์ ด้วงพิทักษ์ (Manassanun DOUNGPITAK)
E-mail: Manassanun.d64@rsu.ac.th
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญพัทธ์ ไกรวานิช (Assistant Professor Dr.Tanpat KRAIWANIT)
E-mail: Tanpat.k@rsu.ac.th
สาขาเศรษฐกิจดิจิทัล สถาบันเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
(Digital Economics, Institutes of Economics, Rangsit University)

การบูรณาการโซ่อุปทาน ความได้เปรียบในการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของ
ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ
Supply Chain Integration, Competitive Advantage, and Performance of
Handwoven Silk Entrepreneurs

สิริวดี ไทยสมัค

Sirivadee Thaisamak

ชนิศา มณีรัตนรุ่งโรจน์

Chanisa Maneerattanarungrod

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

School of Management Technology, Suranaree University of Technology

Received: 14 July 2022

Revised: 27 August 2022

Accepted: 15 September 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการบูรณาการโซ่อุปทานที่มีผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน และอิทธิพลของการบูรณาการโซ่อุปทานและความได้เปรียบในการแข่งขันที่มีผลต่อผลการดำเนินงาน โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือที่ได้รับการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครชัยบุรินทร์) จำนวน 238 รายในช่วงสถานการณ์ COVID-19 แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือมีการบูรณาการโซ่อุปทานในระดับปานกลาง มีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพในระดับสูง และความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุนในระดับปานกลาง แต่มีผลการดำเนินงานในระดับต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า การบูรณาการโซ่อุปทานภายในช่วยเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน การบูรณาการกับลูกค้าช่วยเพิ่มความได้เปรียบด้านคุณภาพ ส่วนความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุนและคุณภาพช่วยเพิ่มผลสำเร็จของการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ไม่มีผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ

คำสำคัญ: การบูรณาการโซ่อุปทาน ความได้เปรียบในการแข่งขัน ผลการดำเนินงาน และผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ

Abstract

The research aims to study the influence of supply chain integration on competitive advantage and the influence of supply chain integration and competitive advantage on firm performance. Data from 238 handwoven silk entrepreneurs, receiving community product quality certification in the Lower Northeastern Region 1, were collected by questionnaires during the COVID-19 situation and analyzed with descriptive and inferential statistics. This research found that handwoven silk entrepreneurs have moderate supply chain integration, high quality competitiveness, moderate cost competitiveness, and low firm performance. This research also found that internal integration positively affects the cost competitiveness, integration with customers has a positive effect on quality competitiveness, and both quality and cost competitive advantages positively influence firm performance. However, integration with suppliers has no effect on performance.

Keywords: Supply chain integration, Competitive advantage, Performance, and Handwoven silk entrepreneurs

1. บทนำ (Introduction)

ผ้าไหมไทย ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ผ้าไหมไทยในแต่ละท้องถิ่นจะมีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2563 - 2564 ประเทศไทยส่งออกผ้าไหมทั้งแบบผืนและเสื้อผ้าสำเร็จรูปรวม 150.32 และ 134.44 ล้านบาท (Ministry of Commerce, 2022) ซึ่งกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ เป็นหนึ่งในแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ไหมระดับประเทศ โดยหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ก็คือ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหม รวมทั้งการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ยั่งยืน ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2561 – 2563 กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์มีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหม 7,241.77; 7,335.06; และ 5,267.06 ล้านบาท ตามลำดับ (Lower Northeastern Province Group 1, 2021) ซึ่งผ้าไหมทอมือจัดเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรคติดเชื้อ COVID-19 อีกทั้งผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ส่วนใหญ่ทอผ้าไหมโดยอาศัยประสบการณ์และภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดต่อกันมา ขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตที่จะเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าไหม ส่งผลให้ผู้สวมใส่ผ้าไหมจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่ม โดยชุดผ้าไหมมักจะนิยมสวมใส่เฉพาะในโอกาสหรือพิธีการสำคัญๆ เท่านั้น ซึ่งผ้าไหมขาดภาพลักษณ์ในความร่วมสมัยและไม่นิยมนำมาสวมใส่ในชีวิตประจำวัน (Thailand Plus Online, 2019) ดังนั้นผู้ประกอบการจึงควรเพิ่มขีดความสามารถหรือเพิ่มรายได้เปรียบเทียบในการแข่งขัน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ของตนเองสามารถสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าและเพิ่มผลสำเร็จของการดำเนินงานให้กับตนเองได้ (Abeysekara et al., 2019; Baah and Jin, 2019 และ Puspita et al., 2020) อย่างไรก็ตาม เพื่อเพิ่มรายได้เปรียบเทียบในการแข่งขันและเพิ่มผลสำเร็จของการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ ที่ส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ประกอบการรายย่อยหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จึงควรมีการประสานงานหรือทำงานร่วมกันภายในกิจการ รวมทั้งมีการทำงานร่วมกับลูกค้าและซัพพลายเออร์ (Shibin et al., 2017; Alfalla-Luque et al., 2018; Chen, 2018 และ Kamble et al., 2020) ดังนั้น การวิจัยนี้จึงอยากทราบว่า การบูรณาการโซ่อุปทานจะช่วยเพิ่มความได้เปรียบ

ในการแข่งขันได้หรือไม่ อีกทั้งการบูรณาการโซ่อุปทานและความได้เปรียบในการแข่งขันจะช่วยเพิ่มผลสำเร็จของการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ได้มากน้อยเพียงใด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

- 1) วิเคราะห์อิทธิพลของการบูรณาการโซ่อุปทานที่มีผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ
- 2) วิเคราะห์อิทธิพลของการบูรณาการโซ่อุปทานและความได้เปรียบในการแข่งขันที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ

3. การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

3.1) การบูรณาการโซ่อุปทาน (Supply Chain Integration) หมายถึง ความร่วมมือเชิงกลยุทธ์ระหว่างสมาชิกในโซ่อุปทานตั้งแต่ผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิตสินค้าหรือบริการที่ต้นน้ำจนถึงลูกค้าที่ปลายน้ำ รวมถึงการร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในกิจการ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ตัดสินใจและดำเนินงานร่วมกันในกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและส่งมอบสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันในโซ่อุปทาน (Bastas and Liyanage, 2019; Chahal et al., 2020 และ Munir et al., 2020) โดยการบูรณาการโซ่อุปทานนั้น ประกอบด้วย

3.1.1) การบูรณาการภายใน (Internal Integration) เป็นความสามารถของกิจการในการเชื่อมโยงการดำเนินงานภายในของกิจการ เพื่อให้ลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการดำเนินงาน ด้วยการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานอย่างใกล้ชิด มีการทำงานเป็นทีมข้ามสายงาน ส่งผลให้การดำเนินงานภายในองค์กรราบรื่น ควบคุมต้นทุนการผลิตและระดับสินค้าคงคลังได้ รวมทั้งช่วยให้สินค้าและบริการของกิจการสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า (Yuen abd Thai, 2017; Zhang et al., 2019 และ Donkor et al., 2021)

3.1.2) การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (Supplier Integration) เป็นความร่วมมือระหว่างกิจการกับซัพพลายเออร์ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมหรือแบ่งปันข้อมูล การวางแผนดำเนินงานร่วมกัน รวมทั้งร่วมกันพัฒนาวัสดุหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งจะช่วยให้กิจการสามารถลดเวลา ลดต้นทุน และความไม่แน่นอน อีกทั้งยังช่วยปรับปรุงคุณภาพของสินค้าหรือบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้ดีขึ้น โดยการมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับซัพพลายเออร์ ยังช่วยให้กิจการสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่สำคัญ และมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น (Zhang et al., 2019; Munir et al., 2020 และ Donkor et al., 2021)

3.1.3) การบูรณาการกับลูกค้า (Customer Integration) เป็นการประสานงานและทำงานร่วมกับลูกค้า เพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการจากลูกค้าเพื่อนำเข้ามาวางแผนเชิงกลยุทธ์ภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้กิจการเข้าใจความต้องการของลูกค้าได้ดีขึ้น ช่วยลดข้อผิดพลาดในการออกแบบ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของลูกค้ายังทำให้กิจการสามารถใช้ทรัพยากรเพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ วางแผนผลิต วางแผนสินค้าคงคลัง รวมทั้งแผนกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Zhang et al., 2019; Donkor et al., 2021 และ Shukor et al., 2021)

3.2) ความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) เป็นความสามารถของกิจการที่จะสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการดำเนินงาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ลดเวลา หรือลดต้นทุนให้กับลูกค้า รวมทั้งสร้างโอกาสทางการตลาดให้กับกิจการให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ โดยกิจการสามารถมี

ความได้เปรียบในการแข่งขันในด้านคุณภาพและต้นทุน (Chen, 2018; Abeysekara et al., 2019 และ Tukamuhabwa et al., 2021)

3.2.1) ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพ (Quality) เป็นความสามารถของกิจการในการสร้างความแตกต่าง (Differentiation) ด้านออกแบบ การผลิต และส่งมอบผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน เชื่อถือได้และสร้างมูลค่าที่สูงขึ้นให้กับลูกค้า ทั้งนี้ การร่วมมือกับพันธมิตรในโซ่อุปทานทำให้ผลิตภัณฑ์ของกิจการสามารถตอบสนองความต้องการหรือเกินความคาดหวังของลูกค้าได้อย่างสม่ำเสมออีกด้วย (Alfalla-Luque et al., 2018; Chen, 2018 และ Tukamuhabwa et al., 2021)

3.2.2) ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน (Cost) เป็นความสามารถของกิจการในการควบคุมต้นทุนการผลิตจากกระบวนการผลิต การจัดซื้อวัตถุดิบต่างๆ การควบคุมระดับสินค้าคงคลัง การเพิ่มอัตราการหมุนเวียนของสินค้า ฯลฯ ซึ่งการร่วมมือกับพันธมิตรในโซ่อุปทาน จะช่วยให้กิจการมีต้นทุนที่ต่ำกว่า คู่แข่งและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับกิจการได้ (Alfalla-Luque et al., 2018 และ Chen, 2018)

3.3) ผลการดำเนินงาน (Performance) การจัดการโซ่อุปทานเพื่อให้มีผลการดำเนินงานที่ดีนั้น ต้องมีการจัดการวัตถุดิบ การไหลของข้อมูล การประสานงาน การทำงานร่วมกันระหว่างพันธมิตรในโซ่อุปทาน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงาน (Shibin et al., 2017 และ Kamble et al., 2020) โดยผลการดำเนินงาน เป็นผลลัพธ์ทางการเงิน การเติบโตของยอดขาย ส่วนแบ่งตลาด การลดต้นทุนโดยรวม หรือผลกำไรที่ได้รับจากลูกค้าในโซ่อุปทาน เพื่อสะท้อนว่าการดำเนินงานของกิจการบรรลุเป้าหมายได้ดีเพียงใดทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (Shibin et al., 2017; Chahal et al., 2020 และ Kamble et al., 2020)

3.4) อิทธิพลของการบูรณาการโซ่อุปทานต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน จากการทบทวนวรรณกรรมพบทั้งการศึกษาที่สรุปว่าการบูรณาการโซ่อุปทานส่งผลดีและไม่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยการศึกษาของ Chahal et al. (2020) และ Tukamuhabwa et al. (2021) พบว่า กิจการที่มีการบูรณาการในโซ่อุปทานช่วยเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันของกิจการ ส่วนการศึกษาของ Zhao et al. (2013) พบว่า การบูรณาการภายใน และการบูรณาการกับลูกค้าช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขัน แต่การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการแข่งขัน นอกจากนี้ Baah and Jin (2019) ก็พบว่า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ส่งผลดีต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน ส่วน Huo et al. (2014) ได้สรุปว่า การบูรณาการภายในส่งผลดีต่อคุณภาพสินค้าและการจัดส่งสินค้า ส่วนการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ช่วยป้องกันปัญหาคุณภาพ และช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการดำเนินงาน อีกทั้งการบูรณาการกับลูกค้ายังช่วยปรับปรุงกระบวนการส่งมอบสินค้าและช่วยลดต้นทุนคุณภาพได้ด้วย ดังนั้น การวิจัยนี้จึงกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การบูรณาการภายในส่งผลบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพ

สมมติฐานที่ 2 การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ส่งผลบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพ

สมมติฐานที่ 3 การบูรณาการกับลูกค้าส่งผลบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพ

สมมติฐานที่ 4 การบูรณาการภายในส่งผลบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน

สมมติฐานที่ 5 การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ส่งผลบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน

สมมติฐานที่ 6 การบูรณาการกับลูกค้าส่งผลบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน

3.5) อิทธิพลของการบูรณาการโซ่อุปทานต่อผลการดำเนินงาน งานวิจัยส่วนใหญ่ สรุปว่า กิจการที่มีการบูรณาการโซ่อุปทาน ไม่ว่าจะเป็นการบูรณาการภายในองค์กร หรือระหว่างองค์กรกับซัพพลายเออร์และลูกค้า นั้น มีผลการดำเนินงานที่ดี นอกจากนี้ Alfalla-Luque et al. (2015) ยังพบว่า การบูรณาการภายในช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทั้งหมด ส่วนการบูรณาการกับซัพพลายเออร์และการบูรณาการกับลูกค้าช่วย

เพิ่มความพึงพอใจของลูกค้า สำหรับ Donkor et al. (2021) ได้สรุปว่า การบูรณาการภายใน การบูรณาการกับลูกค้าส่งผลต่อผลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้ง Huo et al. (2014) ก็พบว่า การบูรณาการภายในและการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ และการบูรณาการกับลูกค้าช่วยลดต้นทุนคุณภาพ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะงานวิจัยส่วนใหญ่ ได้สรุปว่า การบูรณาการโซ่อุปทาน ส่งผลต่อผลการดำเนินงานองค์กร (Amoako-Gyampah et al., 2019; Baah and Jin, 2019 และ Chahal et al., 2020) แต่ Chang et al. (2016) กลับพบว่า การบูรณาการกับลูกค้าและการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ไม่มีผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ ดังนั้น การวิจัยนี้จึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยตามผลการวิจัยส่วนใหญ่ ดังนี้

สมมติฐานที่ 7 การบูรณาการภายในส่งผลบวกต่อผลการดำเนินงาน

สมมติฐานที่ 8 การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ส่งผลบวกต่อผลการดำเนินงาน

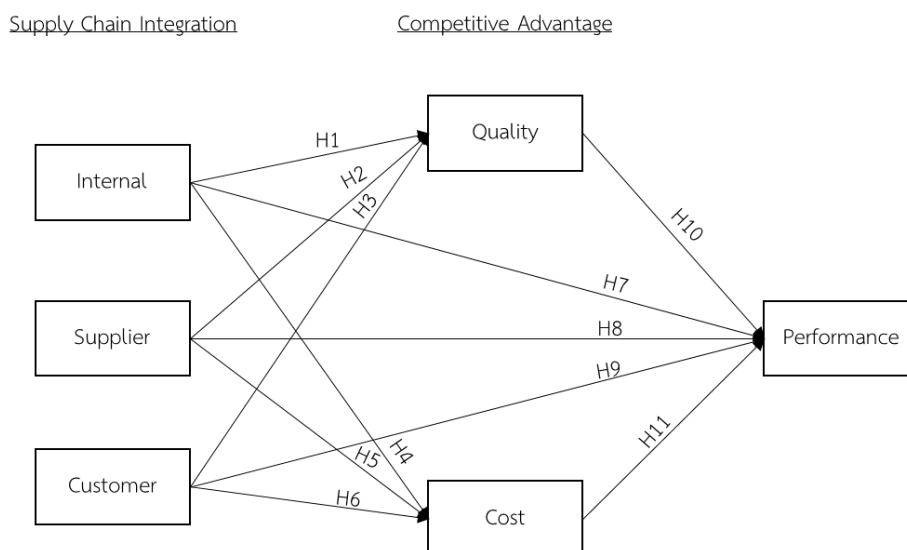
สมมติฐานที่ 9 การบูรณาการกับลูกค้าส่งผลบวกต่อผลการดำเนินงาน

3.6) อิทธิพลของความได้เปรียบในการแข่งขันต่อผลการดำเนินงาน จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันส่งผลต่อผลการดำเนินงานของกิจการ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน การตลาด หรือในภาพรวมขององค์กร (Abeysekara et al., 2019; Baah and Jin, 2019 และ Puspita et al., 2020) รวมทั้งผลการดำเนินงานอย่างยั่งยืนขององค์กร (Haseeb et al., 2019) โดย Andersén (2021) พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านความแตกต่างส่งผลต่อผลการดำเนินงานด้านการเงินของกิจการ ดังนั้น การวิจัยนี้จึงกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 10 ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพส่งผลบวกต่อผลการดำเนินงานของกิจการ

สมมติฐานที่ 11 ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุนส่งผลบวกต่อผลการดำเนินงานของกิจการ

3.7) กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นนำมาสู่การพัฒนากรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย

4. วิธีการวิจัย (Research Methodology)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้

4.1) ประชากรและตัวอย่าง ประชากรในการวิจัย เป็นผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือที่ได้รับการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครชัยบุรีรินทร์) จำนวน 588 ราย ได้แก่ ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือจังหวัดสุรินทร์ (268 ราย) จังหวัดบุรีรัมย์ (164 ราย) จังหวัดชัยภูมิ (86 ราย) และจังหวัดนครราชสีมา (70 ราย) (Thai Community Product Standards, 2021) โดยคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยสูตรที่ทราบจำนวนประชากรของทหาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ 0.05 ได้ขนาดตัวอย่าง 238 ตัวอย่าง และเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือที่ยังคงดำเนินการอยู่และยินดีให้ข้อมูล ในระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน 2565 ตามสัดส่วนจำนวนประชากรในแต่ละจังหวัด ได้แก่ ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือจากจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ชัยภูมิและนครราชสีมา จำนวน 109; 66; 35; และ 28 รายตามลำดับ

4.2) เครื่องมือในการวิจัย การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล ตัวแปรเป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (1 แสดงความเห็นหรือการปฏิบัติระดับต่ำที่สุด และ 5 แสดงความเห็นหรือการปฏิบัติระดับสูงที่สุด) ซึ่งแบบสอบถามนี้ได้ผ่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าความเที่ยงตรง (IOC) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 (Rovinelli and Hambleton, 1977) รวมทั้งผ่านการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach' alpha coefficient) โดยการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับงานหัตถกรรม จำนวน 30 รายมาวิเคราะห์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของตัวแปรการบูรณาการภายใน การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ การบูรณาการกับลูกค้า ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพ ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน ผลการดำเนินงาน และของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าอยู่ระหว่าง 0.714-0.860 (Tavakol and Dennick, 2011)

4.3) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะของตัวแปรและใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยค่าความสอดคล้องของแบบจำลองจะพิจารณาจากค่าดัชนีอัตราส่วนไคสแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.0 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Comparative Fit Index: CFI หรือ Tucker-Lewis Index: TLI) มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual: SRMR) และดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square Error Of Approximation: RMSEA) ไม่เกิน 0.08 ทั้งนี้ การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวแปรในการวิจัย พบว่า มีการกระจายแบบโค้งปกติ (ค่าความเบี่ยงอยู่ระหว่าง -1.463 ถึง 0.469 และค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -1.369 ถึง 1.530) ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรง และไม่พบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูง (ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันอยู่ระหว่าง -0.041 ถึง 0.382) รวมทั้งไม่พบค่าผิดปกติหลายตัวแปร (ค่า Mahalanobis Distance ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001) (Hair et al., 2010)

5. ผลการวิจัย (Research Finding)

ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 238 ราย มีการบูรณาการโซ่อุปทานภายในกิจการ ($\bar{X}$ = 3.15) การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ($\bar{X}$ = 3.21) และการบูรณาการกับลูกค้า ($\bar{X}$ = 3.40) ในระดับปานกลาง แต่มีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพ ($\bar{X}$ = 3.84) ในระดับสูง และความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน ($\bar{X}$ = 3.06) ในระดับปานกลาง ในขณะที่มี

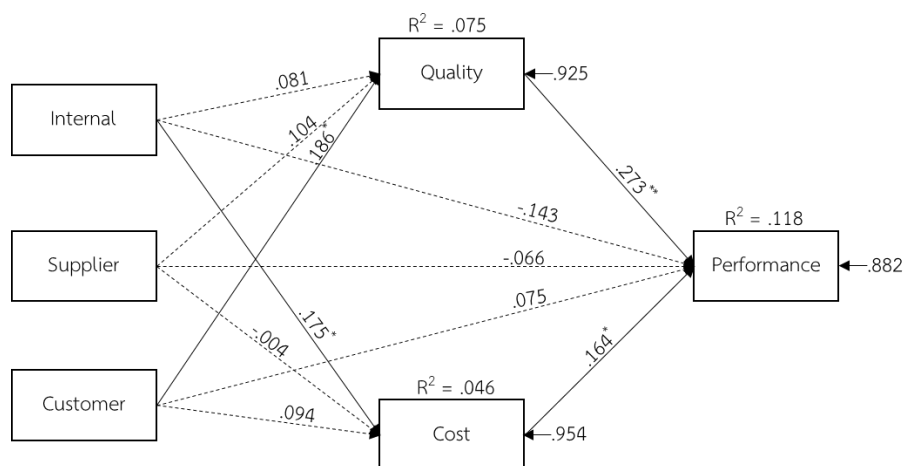
ผลการดำเนินงาน ($\bar{x} = 2.49$) ในระดับต่ำ ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่าแบบจำลองการวิเคราะห์เส้นทางผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง $\chi^2 = 2.921$, $df = 1$, $p\text{-value} = 0.0875$, $\chi^2/df = 2.921$, $CFI = 0.951$, $TLI = 0.921$, $RMSEA = 0.075$, และ $SRMR = 0.035$ (Hair et al., 2010) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 1, ตารางที่ 2 และภาพที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย มาตรฐาน	ค่าความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ค่าสัมประสิทธิ์ การทำนาย (R^2)
Quality	Internal	0.081	0.076	0.075
	Supplier	0.104	0.077	
	Customer	0.186*	0.073	
Cost	Internal	0.175*	0.077	0.046
	Supplier	-0.004	0.078	
	Customer	0.094	0.075	
Performance	Internal	-0.143	0.075	0.118
	Supplier	-0.066	0.075	
	Customer	0.075	0.074	
	Quality	0.273**	0.070	
	Cost	0.164*	0.071	

หมายเหตุ: *, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

$\chi^2/df = 2.921$, $CFI = 0.951$, $TLI = 0.921$, $RMSEA = 0.075$, และ $SRMR = 0.035$

หมายเหตุ: *, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

$\chi^2/df = 2.921$, $CFI = 0.951$, $TLI = 0.921$, $RMSEA = 0.075$, และ $SRMR = 0.035$

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง

5.1) อิทธิพลของการบูรณาการโซ่อุปทานที่มีผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน

การบูรณาการโซ่อุปทานสามารถอธิบายความแปรปรวนของความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพได้ร้อยละ 7.5 ซึ่งการบูรณาการโซ่อุปทานส่งผลบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขันตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ แต่อิทธิพลของการบูรณาการภายในและการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ไม่มากพอจะทำให้เกิดนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 และ 2 ส่วนการบูรณาการกับลูกค้าส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เมื่อผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือบูรณาการกับลูกค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ตนเองมีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.6 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 3

นอกจากนี้ ยังพบว่า การบูรณาการโซ่อุปทานสามารถอธิบายความแปรปรวนของความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุนได้ร้อยละ 4.6 โดยการบูรณาการภายในส่งผลบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 กล่าวคือ เมื่อผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือมีการบูรณาการภายในกิจการมากขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ตนเองมีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.5 แต่อิทธิพลของการบูรณาการกับซัพพลายเออร์และกับลูกค้าต่อความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 5 และ 6

5.2) อิทธิพลของการบูรณาการโซ่อุปทานและความได้เปรียบในการแข่งขันที่มีผลต่อผลการดำเนินงาน

การบูรณาการโซ่อุปทานและความได้เปรียบในการแข่งขัน สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลการดำเนินงานได้ร้อยละ 11.8 แต่การบูรณาการโซ่อุปทานมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือไม่มากพอจะทำให้เกิดนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 7, 8, และ 9 ส่วนความได้เปรียบในการแข่งขันมีผลบวกต่อผลการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐานที่ 10 และ 11 โดยความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือสูงกว่าความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน กล่าวคือ หากผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือมีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.3 ในขณะที่หากมีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.4

เมื่อพิจารณาทั้งอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมของการบูรณาการโซ่อุปทานต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ ผ่านความได้เปรียบในการแข่งขัน พบว่า ทั้งการบูรณาการภายในกิจการและการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ มีอิทธิพลรวมทางลบต่อผลการดำเนินงาน แต่ระดับอิทธิพลค่อนข้างต่ำจนไม่เกิดนัยสำคัญทางสถิติ แต่การบูรณาการกับลูกค้ามีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความได้เปรียบในการแข่งขันและมีอิทธิพลรวมต่อผลการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ หากผู้ประกอบการบูรณาการกับลูกค้าเพิ่มร้อยละ 1 จะทำให้ผลการดำเนินงานเพิ่มร้อยละ 14.1 ผ่านความได้เปรียบในการแข่งขัน

ตารางที่ 2 อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของผลการดำเนินงาน (Performance)

ตัวแปรอิสระ	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม
Internal	-0.143	0.051	-0.092
Supplier	-0.066	0.028	-0.038
Customer	0.075	0.066*	0.141*
Quality	0.273**	-	0.273**
Cost	0.164*	-	0.164*

หมายเหตุ: *, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

6. สรุปผลการวิจัยและอภิปราย (Conclusion and Discussion)

การวิจัยนี้ศึกษาข้อมูลจากผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือที่ได้รับการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ จำนวน 238 ราย ในระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน 2565 ซึ่งอยู่ในระหว่างช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อ COVID-19 ทำให้ผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือที่เป็นตัวอย่างอยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งมีการบูรณาการโซ่อุปทานในระดับปานกลาง และมีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพระดับสูงและด้านต้นทุนระดับปานกลาง ซึ่งผ้าไหมทอมือจัดเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติ COVID-19 ที่มีจุดเด่นด้านฝีมือและความประณีตในการทอ รวมทั้งมีแหล่งวัตถุดิบภายในท้องถิ่นส่งผลให้ผ้าไหมทอมือมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค แต่ต้นทุนค่าแรงงานค่อนข้างสูง (Department of International Trade Promotion, 2021) เนื่องจากช่างทอผ้าไหมแต่ละคนต้องใช้เวลาฝึกฝนนานหลายเดือนกว่าจะชำนาญ และใช้เวลาในการทอผ้าไหมประมาณ 5 วันต่อผืน อีกทั้ง ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือหลายรายยังคงติดกับดักราคา ขายผ้าไหมในราคาที่ยังไม่ครอบคลุมต้นทุนค่าแรงงาน เนื่องจากต้องการนำเงินมาใช้หมุนเวียนในครอบครัวหรือเพื่อชำระหนี้สินจากการกู้ยืมมาซื้อวัตถุดิบในการทอผ้า (Equitable Education Fund, 2021)

แม้ว่าในทางทฤษฎีการบูรณาการโซ่อุปทานจะช่วยเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานของกิจการได้ แต่จากการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์จากผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ พบว่าการบูรณาการภายในช่วยเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน การบูรณาการกับลูกค้าช่วยเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพ ส่วนความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุนและคุณภาพช่วยเพิ่มผลสำเร็จของการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ แต่การบูรณาการกับลูกค้ามีส่วนช่วยเพิ่มผลสำเร็จของการดำเนินงานทางอ้อม ผ่านความได้เปรียบในการแข่งขัน ดังนี้

1) อิทธิพลของการบูรณาการโซ่อุปทานต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน ผลการศึกษา พบว่าการบูรณาการภายในช่วยเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhao et al. (2013) เนื่องจากการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายต่างๆ ภายในกิจการช่วยลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการดำเนินงาน ช่วยให้การดำเนินงานภายในองค์กรราบรื่น ควบคุมต้นทุนการผลิตและระดับสินค้าคงคลังได้นอกจากนี้ การศึกษานี้ยังพบว่า การบูรณาการกับลูกค้าช่วยเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Huo et al. (2014); Alfalla-Luque et al. (2015); Amoako-Gyampah et al. (2019); Baah and Jin (2019) และ Donkor et al. (2021) เนื่องจากการร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือและลูกค้า จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถออกแบบ ผลิต และจัดส่งผ้าไหมได้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้ามากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก บางรายเป็นวิสาหกิจชุมชน ทอผ้าไหมตามภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับถ่ายทอดต่อๆ กันมา มีข้อจำกัดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตเมื่อเทียบกับผู้ประกอบการรายใหญ่ อีกทั้งยังขาดอำนาจต่อรองในการกำหนดราคาวัตถุดิบกับซัพพลายเออร์ และขาดอำนาจต่อรองในการกำหนดราคาผ้าไหมกับลูกค้า ดังนั้น ผลการศึกษานี้ จึงพบว่า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ไม่มีผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Zhao et al. (2013) ส่วนการบูรณาการภายใน ไม่มีผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพและการบูรณาการกับลูกค้าไม่มีผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน ซึ่งผลการศึกษานี้ต่างจากผลการศึกษาอิทธิพลของการบูรณาการโซ่อุปทานต่อความได้เปรียบในการแข่งขันอื่นๆ (Huo et al., 2014; Baah and Jin, 2019; Chahal et al., 2020 และ Tukamuhabwa et al., 2021)

2) อิทธิพลของการบูรณาการโซ่อุปทานและความได้เปรียบในการแข่งขันต่อผลการดำเนินงาน ผลการศึกษา พบว่า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์และลูกค้าไม่มีผลต่อผลการดำเนินงานของกิจการ สอดคล้องกับงานของ Chang et al. (2016) อีกทั้งยังพบว่า การบูรณาการภายในไม่มีผลต่อผลการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาส่วนใหญ่ (Alfalla-Luque et al., 2015; Amoako-Gyampah et al., 2019; Baah and Jin, 2019 และ Donkor et al., 2021) เนื่องจาก ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือที่เป็นตัวอย่าง เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก มีอำนาจในการต่อรองกับลูกค้าและซัพพลายเออร์จำกัด อีกทั้งผ้าไหมทอมือยังเป็นสินค้าที่มีคู่แข่งทั้งที่เป็นผ้าไหมทอมือจากผู้ประกอบการรายอื่น ผ้าฝ้ายทอมือ และผ้าประเภทอื่นที่เป็นสินค้าทดแทนอีกเป็นจำนวนมาก อีกทั้ง ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือบางรายยังขาดเงินทุนหมุนเวียน จำเป็นต้องกู้เงินมาเพื่อซื้อวัตถุดิบในการทอผ้า ทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนตั้งราคาขายผ้าไหม โดยไม่รวมต้นทุนค่าแรงของตนเอง (Equitable Education Fund, 2021)

อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้พบว่า การบูรณาการกับลูกค้าช่วยเพิ่มผลสำเร็จของการดำเนินงานทางอ้อมให้กับผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ ผ่านความได้เปรียบในการแข่งขัน นอกจากนี้ ยังพบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพและต้นทุนช่วยเพิ่มผลสำเร็จของการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Abeysekara et al. (2019); Baah and Jin (2019); Haseeb et al. (2019); Puspita et al. (2020) และ Andersén (2021) โดยความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพ ช่วยเพิ่มผลสำเร็จของการดำเนินงานได้มากกว่าความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน เนื่องจากผ้าไหมทอมือ มีจุดขายด้านความประณีต ฝีมือในการทอรวมทั้งเอกลักษณ์ของลวดลายของผ้าไหมที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น (Thailand Plus Online, 2019)

7. ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการศึกษา ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ สามารถเพิ่มผลสำเร็จของการดำเนินงานของตนได้ โดยการเสริมสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้าน

1) คุณภาพ เนื่องจากผ้าไหมทอมือมีจุดเด่นด้านเอกลักษณ์ของลวดลายและความประณีตในการทอ ดังนั้น ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือ จึงควรหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหม ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้วยการออกแบบสี ลวดลายของผ้าไหม หรือปรับปรุงกระบวนการย้อมและการทอผ้าไหม ทั้งนี้ การบูรณาการกับลูกค้าเป็นปัจจัยที่มีส่วนช่วยเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณภาพ ดังนั้น ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือจึงควรสื่อสาร ประสานงาน วางแผน และทำงานร่วมกับลูกค้าทั้งในด้านการออกแบบลวดลายผ้า การย้อมสี การทอ และการจัดส่งผ้าไหมให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าในด้านคุณภาพ ปริมาณ และเวลาที่ลูกค้าต้องการ

2) ต้นทุน ผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือสามารถควบคุมต้นทุนได้ด้วยการประสานงานกับลูกค้า เพื่อสอบถามความต้องการผ้าไหม เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถวางแผนผลิตและสั่งซื้อวัตถุดิบตามปริมาณและในเวลาที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการควบคุมต้นทุนสินค้าคงคลังไม่ให้สูงเกินไปได้นอกจากนี้ การบูรณาการภายในกิจการด้วยการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงานขาย งานจัดซื้อวัตถุดิบ งานย้อมงานทอ ฯลฯ จะช่วยให้การไหลของงานมีความเหมาะสม ไม่ทำให้เกิดงานระหว่างทำที่จะเพิ่มต้นทุนสินค้าคงคลัง อีกทั้งการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายต่างๆ ยังมีส่วนให้คุณภาพของชิ้นงานในกระบวนการผลิตเป็นไปตามมาตรฐาน ช่วยลดต้นทุนคุณภาพได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยด้านการบูรณาการโซ่อุปทานและความได้เปรียบในการแข่งขันที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือในช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อ COVID-19 ซึ่งหน่วยงานส่วนใหญ่ให้พนักงานทำงานที่บ้าน และยังไม่มีการจัดงานรื่นเริง ทำให้ยอดขายและราคาผ้าไหมของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ลดลง ผลการวิจัยตัวแปรผลการดำเนินงานจึงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้ผลการวิจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัย มีทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับทฤษฎีและงานวิจัยอื่น ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมภายหลังจากสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลาย รวมทั้งควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงาน เช่น การบูรณาการกับผู้ประกอบการผ้าไหมทอมือรายอื่น ความสามารถในการฟื้นตัว (Resilience) หลังวิกฤติ เป็นต้น

REFERENCES

- Abeysekara, N., Wang, H., and Kuruppuarachchi, D. (2019). Effect of supply-chain resilience on firm performance and competitive advantage. *Business Process Management Journal*, 25(7), 1673-1695.
- Alfalla-Luque, R., Machuca, J. A. D., and Marin-Garcia, J. A. (2018). Triple-A and competitive advantage in supply chains: Empirical research in developed countries. *International Journal of Production Economics*, 203, 48-61.
- Alfalla-Luque, R., Marin-Garcia, J. A., and Medina-Lopez, C. (2015). An analysis of the direct and mediated effects of employee commitment and supply chain integration on organisational performance. *International Journal of Production Economics*, 162, 242-257.
- Amoako-Gyampah, K., Boakye, K. G., Adaku, E., and Famiyeh, S. (2019). Supplier relationship management and firm performance in developing economies: A moderated mediation analysis of flexibility capability and ownership structure. *International Journal of Production Economics*, 208, 160-170.
- Andersén, J. (2021). A Relational Natural-Resource-based View on Product Innovation: The Influence of Green Product Innovation and Green Suppliers on Differentiation Advantage in Small Manufacturing Firms. *Technovation*, 104, 102254.
- Baah, C., and Jin, Z. (2019). Sustainable Supply Chain Management and Organizational Performance: The Intermediary Role of Competitive Advantage. *Journal of Management and Sustainability*, 9(1), 119-131.

- Bastas, A., and Liyanage, K. (2019). Integrated quality and supply chain management business diagnostics for organizational sustainability improvement. *Sustainable Production and Consumption*, 17, 11-30.
- Chahal, H., Gupta, M., Bhan, N., and Cheng, T. C. E. (2020). Operations management research grounded in the resource-based view: A meta-analysis. *International Journal of Production Economics*, 230, 1-16.
- Chang, W., Ellinger, A. E., Kim, K., and Franke, G. R. (2016). Supply chain integration and firm financial performance: A meta-analysis of positional advantage mediation and moderating factors. *European Management Journal*, 34(3), 282-295.
- Chen, C. J. (2018). Developing a model for supply chain agility and innovativeness to enhance firms' competitive advantage. *Management Decision*, 57(7), 1511-1534.
- Department of International Trade Promotion. (2021). Home Textile Products. Retrieved from https://www.ditp.go.th/contents_attach/722091/722091.pdf
- Donkor, F., Papadopoulos, T., and Spiegler, V. (2021). The supply chain integration – Supply chain sustainability relationship in the UK and Ghana pharmaceutical industry: A stakeholder and contingency perspective. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 155, 102477.
- Equitable Education Fund. (2021). Stand With the "Capital" of the Community. Retrieved from <https://www.eef.or.th/article-stand-with-the-capital-of-the-community/>
- Hair, J. J., Black, W., Babin, B., and Anderson, R. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th Edition). New Jersey: Pearson.
- Haseeb, M., Hussain, H. I., Kot, S., Androniceanu, A., and Jermisittiparsert, K. (2019). Role of Social and Technological Challenges in Achieving a Sustainable Competitive Advantage and Sustainable Business Performance. *Sustainability*, 11(14), 3811.
- Huo, B., Zhao, X., and Lai, F. (2014). Supply Chain Quality Integration: Antecedents and Consequences. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 61(1), 38-51.
- Kamble, S. S., Gunasekaran, A., and Gawankar, S. A. (2020). Achieving sustainable performance in a data-driven agriculture supply chain: A review for research and applications. *International Journal of Production Economics*, 219, 179-194.
- Lower Northeastern Province Group 1. (2021). Follow-up Results of the Project Performance According to the Annual Government Action Plan of the Lower Northeastern Provinces Group 1 for Fiscal Year 2021. Retrieved from http://www.osmnortheast-s1.moi.go.th/file/report_content/1657509178.pdf
- Ministry of Commerce. (2022). Major Export Markets of Thailand by Product. Retrieved from <https://tradereport.moc.go.th/Report/Default.aspx?Report=MenucomTopNRcode&Option=3&Lang=Th&ImExType=1>

- Munir, M., Jajja, M. S. S., Chatha, K. A., and Farooq, S. (2020). Supply chain risk management and operational performance: The enabling role of supply chain integration. *International Journal of Production Economics*, 227, 1-14.
- Puspita, L. E., Christiananta, B., and Ellitan, L. (2020). The Effect of Strategic Orientation, Supply Chain Capability, Innovation Capability, on Competitive Advantage, and Performance of Furniture Retailers. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(03), 4521-4529.
- Rovinelli, R. J., and Hambleton, R. K. (1977). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-referenced Test Item Validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2(2), 49-60.
- Shibin, K. T., Gunasekaran, A., and Dubey, R. (2017). Explaining sustainable supply chain performance using a total interpretive structural modeling approach. *Sustainable Production and Consumption*, 12, 104-118.
- Shukor, A. A. A., Newaz, M. S., Rahman, M. K., and Taha, A. Z. (2021). Supply chain integration and its impact on supply chain agility and organizational flexibility in manufacturing firms. *International Journal of Emerging Markets*, 16(8), 1721-1744.
- Tavakol, M., and Dennick, R. (2011). Making Sense of Cronbach's alpha. *Int J Med Educ*, 2, 53-55.
- Thai Community Product Standards. (2021). List of Producers by North East Region. Retrieved from <https://tcps.tisi.go.th/public/en/certificatemap.aspx?region=3®ionname=North+East>
- Thailand Plus Online. (2019). Ministry of Commerce Supports Thai Silk Market by Organizing Silk Road to Thai way of Tourism Northeast. Retrieved from <https://www.thailandplus.tv/archives/62854>
- Tukamuhabwa, B., Mutebi, H., and Kyomuhendo, R. (2021). Competitive Advantage in SMEs: Effect of Supply Chain Management Practices, Logistics Capabilities and Logistics Integration in a Developing Country. *Journal of Business and Socio-economic Development*.
- Yamane, T. (1973). *Statistics. An introductory analysis*. (3rd Edition). New York: Harper & Row.
- Yuen, K. F., and Thai, V. V. (2017). The influence of supply chain integration on operational performance. *The International Journal of Logistics Management*, 28(2), 444-463.
- Zhang, M., Guo, H., Huo, B., Zhao, X., and Huang, J. (2019). Linking supply chain quality integration with mass customization and product modularity. *International Journal of Production Economics*, 207, 227-235.
- Zhao, L., Huo, B., Sun, L., and Zhao, X. (2013). The Impact of Supply Chain Risk on Supply Chain Integration and Company Performance: a Global Investigation. *Supply Chain Management: An International Journal*, 18(2), 115-131.

ข้อมูลติดต่อ

- นางสาวสิริวดี ไทยสมศรี (Miss Sirivadee Thaisamak)
E-mail: d6110390@g.sut.ac.th
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิศา มณีรัตน์รุ่งโรจน์ (Asst. Prof. Dr.Chanisa Maneerattananurongrod)
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
(School of Management Technology, Suranaree University of Technology)
E-mail: chanisa@sut.ac.th

ภาคผนวก

ข้อคำถามในแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปร		คำถาม
การบูรณาการโซ่อุปทาน	การบูรณาการภายใน	1. พนักงานมีการแบ่งปันข้อมูลในการดำเนินงานระหว่างส่วนงานต่างๆ 2. พนักงานมีการทำงานร่วมกันเพื่อทำให้เกิดการประสานงานในหน้าที่ต่างๆภายในกิจการ 3. พนักงานสามารถแลกเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงานได้ 4. เมื่อกิจการเผชิญกับปัญหาจะมีการประชุมพนักงานเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
	การบูรณาการกับซัพพลายเออร์	5. กิจการของท่านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความต้องการวัตถุดิบที่ใช้ในการทอดผ้ากับผู้ชายวัตถุดิบ 6. พนักงานของท่านทำงานร่วมกันกับผู้ชายวัตถุดิบ เพื่อวางแผนออกแบบลวดลายผ้าไหม และการควบคุมต้นทุน 7. พนักงานหรือสมาชิกของท่านทำงานร่วมกันกับผู้ชายวัตถุดิบในการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ 8. กิจการของท่านมีการจัดหาวัตถุดิบผ่านเครือข่ายพันธมิตรที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้
	การบูรณาการกับลูกค้า	9. ลูกค้ามีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการตลาดให้กับกิจการ 10. ลูกค้ามีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพผ้าไหมโดยการให้ผลตอบรับและคำติชมเกี่ยวกับคุณภาพของผ้าไหม 11. ลูกค้ามีส่วนร่วมในการออกแบบลวดลายผ้าไหม 12. ลูกค้ามีการวางแผนร่วมกับกิจการเพื่อคาดการณ์ความต้องการในอนาคต
ความได้เปรียบในการแข่งขัน	ด้านคุณภาพ	1. กิจการของท่านสามารถนำเสนอคุณภาพผ้าไหมที่สอดคล้องกับความคาดหวังของลูกค้า 2. เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง กิจการของท่านนำเสนอผ้าไหมทอมือที่มีคุณภาพดีกว่า 3. กิจการของท่านสามารถทอดผ้าไหมได้ตรงกับความต้องการของลูกค้า 4. กิจการของท่านมีชื่อเสียงในด้านคุณภาพของผ้าไหมทอมือ 5. กิจการของท่านสามารถควบคุมคุณภาพผ้าไหมให้ได้มาตรฐาน
	ด้านต้นทุน	6. กิจการของท่านสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ตามเป้าหมาย 7. กิจการของท่านสามารถลดต้นทุนสินค้าคงคลังได้ตามเป้าหมาย 8. กิจการของท่านสามารถลดต้นทุนการจัดซื้อวัตถุดิบได้ตามเป้าหมาย 9. กิจการของท่านสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า
ผลการดำเนินงาน		1. กิจการของท่านทำยอดขายได้ตามเป้าหมายจากปีที่ผ่านมา 2. กิจการของท่านทำผลกำไรได้ตามเป้าหมายจากปีที่ผ่านมา 3. กิจการของท่านมียอดขายคงที่หรือมากกว่าปีที่ผ่านมา 4. กิจการของท่านมีผลกำไรคงที่หรือมากกว่าปีที่ผ่านมา 5. กิจการของท่านมีจำนวนกลุ่มลูกค้าคงที่หรือมากกว่าปีที่ผ่านมา

ผลของความเครียดที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคน Generation Y
ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
Effect of Stress on Quality of Life of Generation Y's
Company Employees in Bangkok and Metropolitan Areas

วรยุทธ ศรีศักดิ์
Worayuth Srisakda

ยุรพร สุทธิรัตน์
Yuraporn Sudharatna
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Faculty of Business Administration, Kasetsart University

Received: 14 August 2022

Revised: 24 September 2022

Accepted: 10 October 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของความเครียดและคุณภาพชีวิตของคน Generation Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ กลุ่มคน Generation Y ซึ่งมีอายุระหว่าง 22 – 42 ปี และทำงานกับบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอย (Regression analysis) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความเครียดของกลุ่มคน Generation Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยระดับของความเครียดส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ ความคิดและจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมทางสังคม คุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและพัฒนาตนเอง และคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม งานวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการความเครียดในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน และบริษัทเอกชนสามารถนำไปใช้พัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีความสุขและส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้นเพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: ความเครียด คุณภาพชีวิต และคน Generation Y

Abstract

The purpose of this study were to determine level of stress and quality of life of Generation Y people who work with private companies in Bangkok and its vicinity. The population in the study was Generation Y, aged 22 – 42 years in Bangkok Metropolitan Region. The sample at the amount of 385 selected. The questionnaire survey was applied as a research instrument. The data were analyzed by descriptive statistics, percentage, mean, and standard deviation. The inferential statistics regression analysis was applied for the hypothesis testing at a statistical significance level of 0.05

The results showed that the stress levels of Generation Y people who work with private companies in Bangkok and its vicinity was at moderate and the level of quality of life was at a high level. The level of stress affects quality of life in terms of emotional and mind, quality of life in terms of relation and social participation, quality of life in terms of education and self-development and quality of life in terms of economy and environment. This research could be a guideline for managing stress in one's work and daily life. Additionally, private companies could applied for develop human resource management systems in order to create a happiness at work. Therefore; work efficiency could be increase, so that an organization could achieved its setting goal.

Keywords: Stress, Quality of Life and Generation Y

1. บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันในภาคส่วนขององค์กรธุรกิจมีการแข่งขันกันสูงมาก ทั้งในเรื่องของกลยุทธ์ ผลิตภัณฑ์ การตลาด รูปแบบต่างๆ เพื่อให้องค์กรได้เปรียบคู่แข่งและนำไปสู่ชัยชนะทางการตลาด สิ่งสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย คือ บุคลากร หรือ พนักงานในองค์กร ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนทิศทางการดำเนินงานตามที่องค์กรกำหนดไว้ ดังนั้น พนักงานในองค์กรจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา (Sriwilai and Na-Nan, 2021) ซึ่งกลุ่มพนักงานในองค์กรเหล่านี้ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุประมาณ 20 – 40 ปี จัดอยู่ในกลุ่มคน Generation Y หรือ Gen Y โดยเป็นแรงงานกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ (Maneechote, 2020) และจากการเปลี่ยนแปลงขององค์กรท่ามกลางการแข่งขันทางธุรกิจ การปรับตัวในด้านการดำเนินชีวิตจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และการปรับพฤติกรรมในการทำงานตามเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้พนักงานในองค์กรเผชิญกับความเครียด จนนำไปสู่การขาดงานและเป็นสาเหตุทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง (Yomchinda et al., 2021)

ปัญหาด้านความเครียด หรือ ภาวะเครียดของประชากรเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ โดยมีการสำรวจความเครียดในระดับโลกของ The World Stress Index พบว่า ในปี 2021 – 2022 ประเทศในยุโรปมีระดับความเครียดอยู่ที่ระดับ 50 – 60% และมีการวัดระดับอารมณ์ของคนไทย พบว่ามีภาวะเครียด 45.5% และเสี่ยงเป็นโรคซึมเศร้าถึง 51.5% (Benjaponpitak, 2020) นอกจากนี้ยังพบว่า สถิติการฆ่าตัวตายของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกปี โดยพบว่า ในปี พ.ศ. 2563 มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จถึง 5,086 คน ต่อ 100,000 คน (Institute for Population and Social Research, 2021) ซึ่งสามารถสะท้อนได้ถึงสถานการณ์และความรุนแรงของปัญหาด้านสุขภาพจิตที่เป็นผลมาจากปัญหาความเครียด นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มของพนักงานเอกชนอยู่ในภาวะเสี่ยงที่จะเข้าสู่ภาวะหมดไฟ หรือ เบิร์นเอาท์ ซินโดรม (Burnout

Syndrome) จากการทำงาน ถึง 73% (Department of Mental Health, 2020) โดยภาวะหมดไฟในการทำงานนี้เป็นผลมาจากการที่บุคคลมีความเครียดจากการทำงานในระดับสูง ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง (Vidotti et al., 2019) และอาจส่งผลให้กลายเป็นโรคซึมเศร้าและเป็นสาเหตุการเสียชีวิตในที่สุด

ในการพัฒนาประเทศ ทั้งในและต่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่ดีและความพึงพอใจของประชาชน หรือที่เรียกว่า คุณภาพชีวิต ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากหลายแง่มุม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์มีความเห็นว่า สภาพเศรษฐกิจที่ดี ทำให้ประชาชนกินดีอยู่ดี และมีคุณภาพชีวิตที่ดีไปด้วย (Vibulthanakul, 2019) หรืออาจมองในมุมของระดับของความสุขของประชาชน ซึ่งมีรายงานสถิติความสุขใน World Happiness Report ในปี พ.ศ. 2555 – 2562 ได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีความสุขลดลงเรื่อยๆ และปี พ.ศ. 2562 เป็นปีที่คนไทยมีความสุขต่ำที่สุด (Chandoewhit, 2020) เมื่อบุคคลมีความสุขน้อยลงส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนลดลงตามไปด้วย เนื่องมาจากประชาชนไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านต่างๆ อย่างเพียงพอ จนทำให้เกิดภาวะเครียด ซึ่งเมื่ออยู่ในภาวะเครียดนานๆ จนมีระดับความเครียดสูง ทำให้สุขภาพจิตแย่ลง และส่งผลต่อเนื่องไปยังสุขภาพร่างกายในที่สุด และยังพบว่าความเครียดมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยความเครียดที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลให้คุณภาพชีวิตลดลงในทุกๆ ด้าน (Anjara et al., 2017)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาผลกระทบของความเครียดที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งกลุ่มคน Gen Y นี้ เป็นกลุ่มประชากรที่มีสัดส่วนมากที่สุดในประเทศไทย (Padungphan and Khumboon, 2021) นับว่าเป็นแรงงานกลุ่มใหญ่ที่สุดของประเทศอีกด้วย (Office of the National Economics and Social Development Council, 2020) การศึกษานี้เพื่อได้ทราบถึงผลกระทบของความเครียดที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มคน Gen Y และนำข้อมูลจากการศึกษา ไปปรับการทำงานเพื่อลดปัญหาความเครียดของคนกลุ่มนี้ เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีความสุขและส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตลอดจนคนทำงานกลุ่ม Gen Y สามารถนำไปเป็นแนวทางการจัดการความเครียดในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

- 1) เพื่อศึกษาระดับของความเครียดและคุณภาพชีวิตของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- 2) เพื่อศึกษาผลของความเครียดที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3. การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเครียด

Selye (1976) อ้างใน (Sornmanee, 2018) ให้ความหมายว่า ความเครียดเป็นกลุ่มอาการที่ร่างกายมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้น ซึ่งเป็นสิ่งไม่ต้องการและเกิดจากสถานการณ์ ส่งผลต่อตัวบุคคลในทุกๆ ด้าน โดยได้ประเมินแล้วว่าเป็นอันตรายต่อตนเอง นอกจากนี้ ความเครียด คือ ผลของความกดดันเมื่อไม่สามารถทำตามความต้องการของตนเองได้ โดยการไม่สมหวังในสิ่งที่ต้องการ ไม่สมปรารถนา ไม่ได้ในสิ่งที่หวังตั้งใจ หรือแม้กระทั่งการสูญเสียต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ (Robbins and Judge, 2013) และสำหรับคำจำกัดความของความเครียดตาม Department of Mental Health (1999) คือ การตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้าที่มากเกินไปกระตุ้น

จากภายในและภายนอก โดยแสดงออกทั้งทางร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม ต่อสภาวะความกดดัน หากบุคคลสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ก็จะสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีแรงกระตุ้น มีพลังในการจัดการสิ่งต่างๆ แต่หากไม่สามารถทำได้ จะทำให้บุคคลเกิดความเครียดและส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในที่สุด

นอกจากนี้ Awasthi and Qureshi (2021) ได้กล่าวถึง ความเครียดว่า ความเครียดเป็นภาวะความวิตกกังวลที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติและหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยความเครียดในระดับสูงอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลได้ ซึ่งหากไม่มีการจัดการความเครียดที่ดีและมีประสิทธิภาพ อาจทำให้เกิดความเครียดเรื้อรังและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตได้ โดยคำจำกัดความของความเครียดเป็นปัจจัยทางร่างกาย จิตใจ หรืออารมณ์ ที่ก่อให้เกิดความตึงเครียดทางร่างกายหรือจิตใจ และสามารถเกิดขึ้นได้จาก ความเจ็บป่วยของร่างกาย ความกลัว กังวลต่างๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมหรือความเครียดในที่ทำงาน ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขหรือมีการจัดการที่ดี อาจส่งให้เกิดภาวะเจ็บป่วยทางกายและจิตใจ จนอาจเป็นสาเหตุหนึ่งในการฆ่าตัวตายได้ในที่สุด (Bressler and Bressler, 2020)

ดังนั้น บทความนี้ นิยามความเครียด คือ ภาวะที่ร่างกายและจิตใจตอบสนองต่อความรู้สึกล้มเหลว กดดัน บีบคั้นไม่สบายใจจากสิ่งที่มาคุกคาม ซึ่งประเมินแล้วว่าเกินความสามารถของคนที่จัดการหรือแก้ไขได้และหากสะสมเป็นเวลานานอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพและเสียสมดุลของร่างกายและจิตใจ

ผลกระทบของความเครียด

เมื่อเกิดความเครียดขึ้นกับบุคคล ย่อมส่งผลกระทบไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ขึ้นอยู่กับระดับของความเครียด โดยปัญหาและผลกระทบของความเครียดที่เป็นปัญหาที่สำคัญในปัจจุบัน โดย Schuler (1980) ได้กล่าวถึงความเครียดในองค์กรว่ามีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากเมื่อบุคคลเกิดความเครียด มีความวิตกกังวล อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน โดยจำแนกอาการของความเครียดออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) อาการด้านร่างกาย มีทั้งผลกระทบระยะสั้น ได้แก่ อัตราการเต้นของหัวใจ ระบบทางเดินหายใจ ระบบย่อยอาหารผิดปกติ มีอาการปวดศีรษะ และผลกระทบระยะยาว ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ นอกจากนี้ ยังเกี่ยวเนื่องไปถึงฮอร์โมนและระบบต่อมไร้ท่อ ทำงานผิดปกติ

2) อาการด้านจิตวิทยา ได้แก่ เบื่อหน่ายต่อสิ่งรอบตัว ซึมเศร้า วิตกกังวล สับสนในใจ ไม่พอใจต่อสิ่งต่างๆ ไม่มั่นใจในตนเอง ความอดทนต่ำ หงุดหงิดง่าย ขาดสมาธิ

3) อาการด้านพฤติกรรม ทั้งในแง่ของผลกระทบส่วนบุคคล ได้แก่ การเบื่ออาหาร การกินที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง การแต่งกาย รูปลักษณ์ที่เปลี่ยนไป มีการใช้สารเสพติด เป็นต้น และผลกระทบต่อองค์กร ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง มีปัญหากับเพื่อนร่วมงานและองค์กร ขาดงานบ่อย ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

Sharma (2018) ได้ทำการศึกษาการตอบสนองต่อความเครียดของร่างกาย โดยกล่าวว่า ความเครียดเป็นสถานการณ์หรือภาวะที่ไม่พึงประสงค์ที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน จึงเกิดการตอบสนองของร่างกายในลักษณะอาการต่างๆ เมื่อร่างกายต้องเผชิญกับสถานการณ์ตึงเครียด จะมีการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ โดยส่งผลดังนี้

- อาการทางร่างกาย คือ เกิดปัญหาการนอนหลับ ความเหนื่อยล้าทั่วไป ปวดกล้ามเนื้อ อาหารไม่ย่อย ภูมิแพ้ การติดเชื้อเล็กน้อย เช่น โรคหวัด ฯลฯ
- อาการทางจิตใจ คือ ขาดสมาธิ
- อาการทางอารมณ์ คือ ความอดทนต่ำและหงุดหงิด
- อาการทางพฤติกรรม คือ การสูบบุหรี่และการดื่ม ซึ่งหากร่างกายเผชิญปัญหาและอยู่ในภาวะเครียดเป็นเวลานานอาจทำให้เกิดผลกระทบในระยะยาวโดยมีความเสี่ยงที่จะเป็นโรคร้ายแรง อาจนำไปสู่ภาวะซึมเศร้าความดันโลหิตสูงและโรคหลอดเลือดหัวใจ

Bird et al. (2020) ได้กล่าวว่า ร่างกายมีการตอบสนองต่อความเครียดทั้งแบบระยะสั้น และระยะยาว ขึ้นกับระดับความเครียดที่เกิดขึ้น โดยเริ่มจากการตอบสนองของระบบฮอร์โมนต่างๆ ของร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป จนนำไปสู่อาการป่วยทั้งทางสุขภาพกายและสุขภาพจิต เช่น โรคหัวใจและหลอดเลือด ภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล ภาวะสมองเสื่อม เบาหวาน และความอ่อนแอของร่างกาย นอกจากนี้ความเครียดเรื้อรังยังนำไปสู่พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดและแอลกอฮอล์

จากทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงสรุปว่าเมื่อบุคคลเกิดความเครียดจากสาเหตุต่างๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อบุคคลนั้นๆ โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นจะมากขึ้นกับระดับความเครียดของบุคคล งานวิจัยนี้ได้จัดกลุ่มผลกระทบของความเครียดตามลักษณะอาการที่มีผลโดยตรงกับตัวบุคคล โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1) ผลกระทบทางด้านสุขภาพร่างกาย ได้แก่ ระบบหัวใจ เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง อัตราการเต้นของหัวใจผิดปกติ, ระบบทางเดินอาหาร เช่น อาหารไม่ย่อย, ระบบประสาท เช่น สมองเสื่อม, ระบบทางเดินหายใจ เช่น หวัด หอบหืด, อาการเหนื่อยล้าของร่างกาย เช่น อ่อนเพลีย และอาการปวดของร่างกาย เช่น ปวดศีรษะ ปวดหรือเกร็งกล้ามเนื้อ ปวดหลัง

2) ผลกระทบด้านสุขภาพจิตและอารมณ์ ได้แก่ เบื่อหน่าย และท้อแท้, วิตกกังวลและซึมเศร้า, หงุดหงิดง่าย, ไม่มั่นใจในตนเอง และไม่มีสมาธิ

3) ผลกระทบด้านพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป เช่น การกิน การนอน การแต่งกาย ประสิทธิภาพการทำงานลดลง และมีปัญหาการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

3.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ความหมายของคุณภาพชีวิต มีแนวคิดที่หลากหลายมิติ โดยองค์กรและนักวิจัยได้ให้นิยามไว้ เช่น องค์การยูเนสโก (UNESCO, 1981) ซึ่งสรุปเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้ว่า เป็นความรู้สึกที่พึงพอใจต่อองค์ประกอบต่างๆ ของชีวิต คือ การดำเนินชีวิตท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ดี มีความสุข และพึงพอใจทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมที่ตนอยู่ได้อย่างดีและสามารถเผชิญปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้ศักยภาพส่วนบุคคลสร้างสรรค์ พัฒนาตนเองและสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข หรือกล่าวแบบเข้าใจได้ง่าย คือ ภาวะความเป็นอยู่ที่ดี กินดี มีสุข ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Well-being” คือ การมีความสุข การมีชีวิตที่พาสึก (Bilheem, 2016)

นอกจากนี้ Rattanawongsa (2018) และ Jadesadalug and Pienvimungsa (2018) ได้อธิบายว่าคุณภาพชีวิต คือ สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจ ได้รับการตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานในทุกๆ ด้านอย่างเพียงพอ จนก่อให้เกิดความสุขทั้งในแง่ของการมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสมไม่เป็นภาระและปัญหาของสังคม

บทความนี้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต คือ การที่บุคคล มีความอยู่ดีมีสุข มีความพึงพอใจในชีวิตจากการได้รับการตอบสนองของความต้องการพื้นฐานทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและความคิด และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างสันติและเหมาะสม

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

Ferrans and Powers (1985) ได้แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตออกเป็น 4 องค์ประกอบ เพื่อใช้ในการประเมินการรับรู้และความพึงพอใจในหลากหลายมิติ และใช้เป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิต ได้แก่

1. ด้านสุขภาพและหน้าที่ (Health and Functioning) ประกอบด้วย สุขภาพร่างกาย ความเจ็บปวด พลังกำลัง ความสามารถในการดูแลตัวเองและควบคุมการใช้ชีวิต ความสามารถในการดูแลผู้อื่น ชีวิตด้านเพศ ความกังวลต่างๆ การมีความคิดและการคิดถึงอนาคตที่ดี

2. ด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Social and Economic) ประกอบด้วย การมีเพื่อนและเพื่อนบ้าน การสนับสนุนด้านอารมณ์จากคนรอบข้าง การมีบ้านและครอบครัว การมีหรือไม่มีงานทำ การได้รับการศึกษา และความต้องการด้านการเงิน

3. ด้านจิตใจและวิญญาณ (Psychological and Spiritual) ประกอบด้วย การมีความสงบในจิตใจ การมีศรัทธาในสิ่งที่น่าเชื่อถือ การประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย การมีความสุขและความพึงพอใจในชีวิต พอใจรูปลักษณ์ภายนอกและพอใจในตนเอง

4. ด้านครอบครัว (Family) ประกอบด้วย สุขภาพของคนในครอบครัว การมีบุตรหลาน สุขภาพของคนในครอบครัว การมีคู่รัก คู่สมรส และการได้รับการสนับสนุนทางอารมณ์จากคนในครอบครัว

López-Ruiz et al. (2021) ได้อธิบายว่า ความเป็นอยู่ที่ดีนำไปสู่ความสุขในชีวิต โดยได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขและวัดระดับความพึงพอใจในปัจจัยด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย

- ความพึงพอใจในชีวิต ความไว้วางใจและความปลอดภัย คือ การมีครอบครัว มีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ มีความปลอดภัยและความมั่นใจในสิ่งแวดล้อมและเมือง อยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่สะอาด ไม่มีมลภาวะ
- การเข้าถึงการขนส่ง การพัฒนาตนเอง และพื้นที่พักผ่อน คือ การเข้าถึงและการใช้ขนส่งสาธารณะ การมีกิจกรรมและการพัฒนาตนเอง การมีพื้นที่สำหรับพักผ่อนและพื้นที่เล่นกีฬา
- บุคลากรและความยั่งยืนทางสังคม คือ การร่วมมือกันของชุมชน มีความมุ่งมั่นดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
- บริการสาธารณะ คือ การประเมินรัฐสวัสดิการและประสิทธิภาพการบริหาร

โดยผู้ที่มีความสุขในชีวิตและมีความพึงพอใจในปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิต จะมีระดับความเป็นอยู่ที่ดีและคุณภาพชีวิตที่ดี

จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบคุณภาพชีวิตที่ทำให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย

1. ด้านการดำเนินชีวิตและสมรรถภาพร่างกาย ได้แก่ ความสามารถในการดำเนินชีวิต เช่น การดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวัน การดูแลตนเองและผู้อื่น และการมีสุขภาพแข็งแรง

2. ด้านอารมณ์ ความคิดและจิตใจ ได้แก่ ความพึงพอใจในตนเอง การมีแรงจูงใจ และมีเป้าหมาย อิสระทางความคิด และการตัดสินใจ ความเชื่อ ความศรัทธาในสิ่งที่น่าเชื่อถือ และสุขภาพจิตดี เช่น จิตใจสงบ

3. ด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมทางสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และบุคคลรอบข้าง การได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้าง เช่น การรับฟังปัญหา การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน และการมีส่วนร่วมทางสังคม เช่น ร่วมกิจกรรมในชุมชน การรับรู้หน้าที่และปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ

4. ด้านการศึกษาและพัฒนาตนเอง ได้แก่ การศึกษา การพัฒนาตนเอง และเรียนรู้ทักษะต่างๆ การมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

5. ด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การมีอาชีพ รายได้และความมั่นคงทางการเงิน การเข้าถึงบริการทางการเงิน ความปลอดภัยในการดำรงชีวิต ความสะดวกในการคมนาคม สิ่งแวดล้อม และมีพื้นที่สำหรับพักผ่อนและเล่นกีฬา

4. วิธีการวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เก็บข้อมูลผ่าน Google Form ที่ส่งกระจายไปยังกลุ่มคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) โดยมีวิธีการเลือกเก็บกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) สุ่มตัวอย่างจากกลุ่มคน Gen Y ซึ่งมีอายุระหว่าง 22 – 42 ปี และทำงานกับบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่มีการอ้างอิง ของขนาดของประชากรที่แน่นอน จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Cohran (1997) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% สามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 385 คน โดยใช้ค่าตามคัตกรอง

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) อ้างอิงมาจากแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลและลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะคำถามแบบให้เลือกตอบ (Check List) และเป็นคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ระดับของความเครียดและคุณภาพชีวิต โดยมีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

4.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ทำโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเข้าใจ ส่วนการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ทำโดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดสอบกับประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ชุด เพื่อให้ได้ข้อมูลในการทดสอบความเชื่อมั่น การทดสอบความเชื่อมั่นจะใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยแบบสอบถามในส่วนของผลกระทบของความเครียด มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.847 และแบบสอบถามในส่วนของคุณภาพชีวิต มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.924 ซึ่งมีค่าเกินเกณฑ์ 0.7 ขึ้นไป (Cronbach, 1951) จึงนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ โดยผู้วิจัยเลือกใช้ สถิติการถดถอย (Regression Analysis) กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5. ผลการวิจัย (Research Finding)

5.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 34 – 37 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งตำแหน่งงานอยู่ในระดับปฏิบัติการ มีอายุงาน 5 – 10 ปี มีรายได้ต่อเดือนในช่วง 20,001 – 30,000 บาท

5.2 การวิเคราะห์ระดับความเครียดของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเครียดของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ระดับของความเครียดที่ส่งผลต่อ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย	ลำดับ
สุขภาพร่างกาย	2.70	0.948	ปานกลาง	
อาการเกี่ยวกับระบบหัวใจ*	2.45	1.083	ต่ำ	4
อาการเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร*	2.82	1.321	ปานกลาง	3
อาการเกี่ยวกับระบบประสาท*	2.35	1.018	ต่ำ	6
อาการเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ*	2.43	1.118	ต่ำ	5
อาการเหนื่อยล้าของร่างกาย*	3.20	1.245	ปานกลาง	2
อาการปวดของร่างกาย*	3.28	1.322	ปานกลาง	1
สุขภาพจิตและอารมณ์	2.92	1.051	ปานกลาง	
รู้สึกเบื่อหน่าย ท้อแท้*	3.21	1.095	ปานกลาง	1
มีความวิตกกังวล และอาการซึมเศร้า*	3.01	1.085	ปานกลาง	3
รู้สึกหงุดหงิดง่าย*	3.19	1.202	ปานกลาง	2
รู้สึกไม่มั่นใจในตนเอง*	2.81	1.202	ปานกลาง	5
ไม่มีสมาธิ*	2.97	1.179	ปานกลาง	4
พฤติกรรม	2.93	0.989	ปานกลาง	
รู้สึกว่าดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป*	3.07	1.197	ปานกลาง	2
ประสิทธิภาพการทำงานลดลง*	3.22	1.179	ปานกลาง	1
มีปัญหาการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น*	2.58	1.047	ปานกลาง	3
สรุประดับความเครียดภาพรวม	2.90	0.091	ปานกลาง	

*ข้อความเชิงลบ

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับของความเครียดที่ส่งผลต่อคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับความเครียดส่งผลต่อพฤติกรรมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.93 (S.D.= 0.989) โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ประสิทธิภาพการทำงานลดลง รองลงมา ระดับของความเครียดส่งผลต่อสุขภาพจิตและอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 (S.D.= 1.051) โดยอาการที่พบมากที่สุด คือ รู้สึกเบื่อหน่าย ท้อแท้ และระดับของความเครียดส่งผลต่อสุขภาพกาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 (S.D.= 0.948) โดยอาการที่พบมากที่สุด คือ อาการปวดของร่างกาย

5.3 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ระดับของคุณภาพชีวิต	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย	ลำดับ
ด้านสมรรถภาพร่างกายและการดำเนินชีวิต	3.56	0.684	มาก	
ความสามารถในการดำเนินชีวิต	3.51	0.955	มาก	3
ความสามารถดูแลบุคคลในครอบครัว และผู้อื่น	3.61	0.903	มาก	1
มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง	3.56	0.876	มาก	2
ด้านอารมณ์ ความคิดและจิตใจ	3.67	0.622	มาก	
ความพึงพอใจในตนเอง	3.59	0.789	มาก	4
มีแรงจูงใจ และมีเป้าหมายในชีวิต	3.82	0.808	มาก	1
มีอิสระในความคิด การตัดสินใจ	3.78	0.844	มาก	2
มีความเชื่อ ความศรัทธาในสิ่งที่นับถือ	3.65	0.901	มาก	3
มีสุขภาพจิตดี	3.49	0.930	ปานกลาง	5
ด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมทางสังคม	3.77	0.790	มาก	
มีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และบุคคลรอบข้าง	4.00	0.878	มาก	1
ได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้าง	3.76	0.921	มาก	2
มีส่วนร่วมทางสังคม	3.54	0.941	มาก	3
ด้านการศึกษาและพัฒนาตนเอง	3.83	0.729	มาก	
ได้รับการศึกษา พัฒนาตนเอง และเรียนรู้ทักษะต่างๆ	3.67	0.935	มาก	3
มีความคิดสร้างสรรค์	3.67	0.891	มาก	2
สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.16	0.835	มาก	1
ด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม	3.53	0.798	มาก	
มีอาชีพ รายได้ ความมั่นคงทางการเงิน	3.62	0.905	มาก	2
รู้สึกถึงความปลอดภัยในการดำรงชีวิต	3.65	0.970	มาก	1
ได้รับความสะดวกในการคมนาคม	3.47	1.023	ปานกลาง	3
อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดี	3.43	1.039	ปานกลาง	5
ในบริเวณที่อาศัยมีพื้นที่สำหรับพักผ่อนและเล่นกีฬา	3.46	1.028	ปานกลาง	4
สรุปคุณภาพชีวิตภาพรวม	3.67	0.064	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.83 (S.D.= 0.729) โดยให้ความสำคัญกับความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากที่สุด ถัดมา คือ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 (S.D.= 0.790) โดยให้ความสำคัญกับมีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และบุคคลรอบข้างมากที่สุด ถัดมา คือ คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ ความคิดและจิตใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 (S.D.= 0.622) โดยให้ความสำคัญกับการมีแรงจูงใจ และมีเป้าหมายในชีวิตมากที่สุด ถัดมา คือ คุณภาพชีวิตด้านสมรรถภาพร่างกาย

และการดำเนินชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 (S.D.= 0.684) โดยให้ความสำคัญกับความสามารถดูแลบุคคลในครอบครัวและผู้อื่นมากที่สุด และคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 (S.D.= 0.798) โดยรู้สึกถึงความปลอดภัยในการดำรงชีวิตมากที่สุด ตามลำดับ

5.4 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 0 (H_0) ระดับของความเครียดมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต ของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอย (Regression) เพื่อศึกษาระดับของความเครียดส่งผลต่อคุณภาพชีวิต

ผลการวิเคราะห์	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่	3.237	0.111	29.137	0.000*
ระดับผลของความเครียด	0.137	0.034	4.036	0.000*
R square= 0.041 F= 16.29 Sig.= 0.000* n= 385				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยผลการวิเคราะห์การถดถอยระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ระดับผลกระทบของความเครียด กับคุณภาพชีวิต พบว่า ระดับของความเครียดมีผลต่อคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1 (H_1) ระดับของความเครียดมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตด้านสมรรถภาพร่างกายและการดำเนินชีวิตของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอย (Regression) เพื่อศึกษาระดับของความเครียดที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสมรรถภาพร่างกายและการดำเนินชีวิต

ผลการวิเคราะห์	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่	3.766	0.120	31.506	0.000*
ระดับของความเครียด	-0.073	0.040	-1.802	0.072
R square= 0.008 F= 3.249 Sig.= 0.000* n= 385				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์การถดถอยระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ระดับของความเครียด ไม่มีผลกับคุณภาพชีวิตด้านสมรรถภาพร่างกายและการดำเนินชีวิต อย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 (H_2) ระดับของความเครียดมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ ความคิดและจิตใจของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอย (Regression) เพื่อศึกษาระดับของความเครียดที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ ความคิดและจิตใจ

ผลการวิเคราะห์	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่	4.082	0.108	37.462	0.000*
ระดับของความเครียด	-0.128	0.036	-3.523	0.000*
R square= 0.031 F= 12.411 Sig.= 0.000* n= 385				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์การถดถอยระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ระดับของความเครียด กับ คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ ความคิดและจิตใจ พบว่า ระดับของความเครียดมีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ ความคิดและจิตใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 3 (H₃) ระดับของความเครียดมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมทางสังคม ของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอย (Regression) เพื่อศึกษาระดับของความเครียดที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมทางสังคม

ผลการวิเคราะห์	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่	4.402	0.134	32.738	0.000*
ระดับของความเครียด	-0.224	0.045	-4.947	0.000*

R square= 0.060 F= 24.470 Sig.= 0.000* n= 385

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์การถดถอยระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ระดับของความเครียด กับ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมทางสังคม พบว่า ระดับของความเครียดมีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 4 (H₄) ระดับของความเครียดมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและพัฒนาตนเอง ของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอย (Regression) เพื่อศึกษาระดับของความเครียดที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและพัฒนาตนเอง

ผลการวิเคราะห์	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่	4.203	0.127	33.219	0.000*
ระดับของความเครียด	-0.130	0.043	-3.055	0.002

R square= 0.024 F= 9.336 Sig.= 0.000* n= 385

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์การถดถอยระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ระดับของความเครียด กับ คุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและพัฒนาตนเอง พบว่า ระดับของความเครียดมีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและพัฒนาตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 5 (H₅) ระดับของความเครียดมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอย (Regression) เพื่อศึกษาระดับของความเครียดที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่	3.898	0.139	28.091	0.000*
ระดับของความเครียด	-0.131	0.047	-2.808	0.005

R square= 0.020 F= 7.884 Sig.= 0.000* n= 385

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์การทดอยระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ระดับของความเครียด กับ คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม พบว่า ระดับของความเครียดมีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 5

6. สรุปผลการวิจัยและอภิปราย (Conclusion and Discussion)

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 34 – 37 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งตำแหน่งงานอยู่ในระดับปฏิบัติการ มีอายุงาน 5 – 10 ปี มีรายได้ต่อเดือนในช่วง 20,001 – 30,000 บาท

6.1 ระดับความเครียดและคุณภาพชีวิต

โดยภาพรวมของกลุ่มคน Gen Y มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ระดับของความเครียดที่ส่งผลต่อพฤติกรรม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยมากที่สุด) รองลงมา คือ ระดับของความเครียดที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตและอารมณ์ และระดับของความเครียดที่ส่งผลต่อสุขภาพกาย (ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของคุณภาพชีวิต พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยมากที่สุด) รองลงมา คือ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมทางสังคม คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ความคิดและจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านการดำเนินชีวิตและสมรรถภาพร่างกาย และคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด)

6.2 ผลกระทบของความเครียดที่มีต่อคุณภาพชีวิต

การทดสอบสมมติฐานของการศึกษาในครั้งนี้ สามารถแสดงผลสรุปได้ดังนี้ ตารางที่ 9 แสดงผลของความเครียดที่มีต่อคุณภาพชีวิตของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตัวแปร		ความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของคน Gen Y
ระดับของความเครียด	คุณภาพชีวิตด้านสมรรถภาพร่างกายและการดำเนินชีวิต	X
	คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ ความคิดและจิตใจ	✓
	คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมทางสังคม	✓
	คุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและพัฒนาตนเอง	✓
	คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม	✓

หมายเหตุ: เครื่องหมาย ✓ หมายถึง มีผลกระทบ, เครื่องหมาย X หมายถึง ไม่มีผลกระทบ

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับของความเครียดไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสมรรถภาพร่างกายและการดำเนินชีวิตของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยพบว่า ระดับของความเครียดในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ถึงแม้ว่ากลุ่มคน Gen Y อยู่ในภาวะเครียดทั้งจากการทำงานหรือจากการใช้ชีวิตประจำวัน แต่เนื่องจากช่วงอายุที่จัดอยู่ในวัยทำงานซึ่งยังมีความแข็งแรงของร่างกาย จึงไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสมรรถภาพร่างกายและการดำเนินชีวิต

ระดับของความเครียดส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ ความคิดและจิตใจ ของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กล่าวคือ หากกลุ่มคน Gen Y มีระดับความเครียดสูง จะมีความวิตกกังวล มีอาการซึมเศร้า ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพจิตและย่อมส่งผลต่อเนื่องไปยังคุณภาพชีวิตในด้านอารมณ์ ความคิดและจิตใจ สอดคล้องกับ Sunga (2019) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์

ระหว่างคุณภาพชีวิตความเครียดและสุขภาพจิต พบว่า เมื่อเกิดความเครียดสูงจะทำให้เกิดอาการวิตกกังวล ซึ่งผลต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญ

ระดับของความเครียดส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมทางสังคมของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กล่าวคือ หากกลุ่มคน Gen Y มีระดับความสัมพันธ์ที่ดีต่อคนในครอบครัวและคนรอบข้าง ตลอดจนได้รับการสนับสนุนทางสังคม เช่น การรับฟังปัญหา เพื่อเป็นการระบายและลดความเครียดที่เกิดขึ้น จึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมทางสังคมดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Eisapareh et al. (2020) ที่ได้ทำการศึกษาระหว่างความเครียดจากงาน ความรู้ด้านสุขภาพและการสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน พบว่า ความเครียดจากการทำงานและการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ทั้งจากครอบครัวและคนรอบข้างส่งผลต่อคุณภาพชีวิต โดยการสนับสนุนทางสังคมสามารถลดความเครียดจากงานและเพิ่มระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานได้

ระดับของความเครียดส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและพัฒนาตนเอง ของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กล่าวคือ หากกลุ่มคน Gen Y ได้รับการศึกษา มีการพัฒนาตนเองในทักษะใหม่ๆ ทันต่อเทคโนโลยีและสิ่งที่เปลี่ยนแปลง เมื่อเผชิญกับความเครียดหรือพบปัญหา จะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ Bhargava and Trivedi (2018) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่สามารถช่วยลดความเครียด เช่น ไปทัศนศึกษา ใช้อินเทอร์เน็ต อ่านหนังสือ ซึ่งนอกจากช่วยลดความเครียดได้แล้ว ยังนับว่าเป็นการพัฒนาตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตได้อีกทางหนึ่ง

ระดับของความเครียดส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของคน Gen Y ที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กล่าวคือ หากกลุ่มคน Gen Y อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัย และมีพื้นที่ในการเล่นกีฬาและพักผ่อน เมื่อเผชิญกับความเครียด ก็สามารถไปออกกำลังกาย พักผ่อนหย่อนใจ ทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการคลายเครียด และการที่ได้อาศัยอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีมลภาวะ ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตดี สอดคล้องกับ Ng et al. (2018) ซึ่งได้อธิบายถึงคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วยคุณภาพของสภาพแวดล้อม ความปลอดภัย การคมนาคม นอกจากนี้สถานะทางการเงิน การมีงานทำ ก็มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้วยเช่นกัน

7. ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ผู้บริหารควรให้ความสนใจกลุ่มคน Gen Y ในองค์กรและมีการดูแล เช่น จัดการอบรมด้านการสร้างแรงจูงใจ มีหน่วยงานให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต เพื่อให้สามารถสร้างแรงจูงใจ มีเป้าหมายในชีวิต และมีสุขภาพจิตที่ดี และควรมีการจัดกิจกรรมให้พนักงานแต่ละฝ่ายได้ร่วมงานกัน เช่น การจัดสัมมนา งานปีใหม่อีกีฬา เพื่อให้พนักงานได้รู้จักและสนิทสนมกันมากขึ้น เพื่อจะได้เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน รวมถึงส่งเสริมให้พนักงานศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น จัดหาทุนการศึกษาให้พนักงานที่สนใจศึกษาต่อ การอบรมหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และมีทักษะต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาบริษัทและพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ทางบริษัทควรดูแลสวัสดิการให้พนักงานให้เหมาะสม เช่น รายได้ วันหยุดประจำปี ให้เหมาะสมกับตำแหน่ง หน้าที่และความรับผิดชอบ รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม เช่น ความสว่าง อุณหภูมิ และความปลอดภัย ในบริเวณที่ทำงาน เพื่อให้พนักงานมีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่ดี

จากการศึกษาพบว่า ความเครียดนั้นส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ดังนั้นพนักงาน Gen Y ที่ได้รับผลกระทบจากความเครียดควรต้องหาวิธีจัดการความเครียด เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดกับคุณภาพชีวิต โดยแนวทางในการจัดการความเครียดจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามี 3 วิธี คือ การแก้ปัญหาและจัดการกับสถานการณ์

การปรับและควบคุมอารมณ์ การหลีกเลี่ยงปัญหา โดยขึ้นกับบุคคลนั้นว่าจะใช้แนวทางใดในการจัดการความเครียดให้เหมาะสมกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่ประสบ ทั้งนี้การศึกษานี้พบว่า แนวทางการจัดการความเครียดด้วยการปรับและควบคุมอารมณ์อยู่ในระดับมาก แต่ไม่ได้เป็นการจัดการความเครียดที่ต้นเหตุของปัญหา ดังนั้นจึงควรใช้การจัดการความเครียดด้วยการแก้ปัญหาและจัดการกับสถานการณ์ เช่น การวางแผน หาข้อมูลและวิธีการ เพื่อลงมือแก้ปัญหา

REFERENCES

- Anjara, S. G., Nellums, L. B., Bonetto, C., and Van Bortel, T. (2017). Stress, health and quality of life of female migrant domestic workers in Singapore: a cross-sectional study. *BMC women's health*, 17(1), 1-13.
- Awasthi, M. O., and Qureshi, M. (2021). Management of Stress and Coping Behavior–A Psychological Analysis Study of Stressed Police Force. *BVIMSR's Journal of Management Research*, 13(1), 1-5.
- Benjaponpitak, A. (2020). Department of Mental Health surveys the emotional level of Thai people confident that they are still strong through various problems. Retrieved from <https://www.tnnthailand.com/news/health/104539/>
- Bhargava, D., and Trivedi, H. (2018). A study of causes of stress and stress management among youth. *IRA-International Journal of Management & Social Sciences*, 11(03), 108-117.
- Bilheem, N. (2016). *The scope of quality of life of the people affected by the unrest in the three Southern border provinces: a case study of Raman District, Yala Province*. Master of Science in Health System Management, Prince of Songkhla University.
- Bird, W., Adamo, G., Pitini, E., Gray, M., and Jani, A. (2020). Reducing chronic stress to promote health in adults: the role of social prescriptions and social movements. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 113(3), 105-109.
- Bressler, M. S., and Bressler, L. A. (2020). Minding Your Business: How Entrepreneurs Manage Stress. *Journal of Organizational Psychology*, 20(3), 10-17.
- Chandoewwhit, W. (2020). The Happiness Survey. Retrieve from <https://tdri.or.th/2020/11/the-happiness-survey/>
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling techniques*. (3rd Edition). New York: John Wiley and Sons.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Department of Mental Health. (1999). *Development of Thai computerized self-analysis stress test*. (2nd Edition). Bangkok.
- Department of Mental Health. (2020). BURNOUT IN THE CITY Research indicates that more than half of the city's working-age residents are at risk of burnout. Retrieved from <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30176>

- Eisapareh, K., Nazari, M., Kaveh, M. H., and Ghahremani, L. (2020). The relationship between job stress and health literacy with the quality of work life among Iranian industrial workers: The moderating role of social support. *Current Psychology*, 1-9.
- Ferrans, C. E., and Powers, M. J. (1985). Quality of life index: development and psychometric properties. *Advances in nursing science*, 8(1), 15-24
- Institute for Population and Social Research. (2021). Thai Health – 2021: COVID-19 Disaster Shakes the World. Institute for Population and Social Research, Mahidol University.
- Jadesadalug, V. and Pienvimungsa, S. (2018). Quality of life of the elderly in Don Seng Village, Bang Pae Sub-district, Bang Phae District, Ratchaburi. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(1), 3144-3156.
- López-Ruiz, V. R., Huete-Alcocer, N., Alfaro-Navarro, J. L., and Nevado-Peña, D. (2021). The relationship between happiness and quality of life: A model for Spanish society. *Plos one*, 16(11), e0259528. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0259528>
- Maneechote, S. (2020). Focus on Gen Y life, love freedom – single – lots of debt. Retrieved from <https://www.bltbangkok.com/news/17070/>
- Ng, S. L., Zhang, Y., Ng, K. H., Wong, H., and Lee, J. W. Y. (2018). Living environment and quality of life in Hong Kong. *Asian Geographer*, 35(1), 35-51.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2020). Fourth Quarter Thai Society and Overview of 2019. Retrieved from https://social.nesdc.go.th/social/Portals/0/Documents/ppt_%E0%B9%81%E0%B8%96%E0%B8%A5%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%20Q4-2562_2323.pdf.
- Padungphan, A. and Khumboon, R. (2021). Factors affecting the decision to buy furniture and home decor of the GenY group in Bangkok and Surrounding areas. *DPU Graduate Studies Journal*, 9(2).
- Rattanawongsa, J. (2018). *Factors affecting quality of life of people in the area of Khwao Sub-district Muang Mahasarakham*. Master of Public Administration (Public and Private Management), Rajabhat Maha Sarakham University.
- Robbins, S. P., and Judge, T. A. (2013). *Organizational Behavior*. (15th Edition). The United States of America.
- Schuler, R. S. (1980). Definition and conceptualization of stress in organizations. *Organizational behavior and human performance*, 25(2), 184-215.
- Selye, H. (1976). Stress without distress. In *Psychopathology of human adaptation*, 137-146, Springer, Boston, MA.
- Sharma, D. K. (2018). Physiology of stress and its management. *J Med Stud Res*, 1(001), 1-5.
- Sornmanee, P. (2018). *Appropriate stress management of teachers of the Faculty of Education Silpakorn University, Sanam Chandra Palace Campus*. Bachelor of Arts, Silpakorn University.

- Sriwilai, W. and Na-Nan, K. (2021). Effect of Stress and Burnout on Employee Job Performance: A Case of Fine Metal Technologies Public Company limited. *Santapol College Academic Journal*, 7(2), 34-42.
- Sunga, A. (2019). Quality of life and stress as correlate to mental health among teachers: Basis for a wellness program. *Asian Journal of Multidisciplinary Studies*, 2(1), 17-30.
- UNESCO. (1981). *Quality of Life: An Orientation to Population Education*. UNESCO Regional Office for Education in Asia and The Pacific. Bangkok, Thailand.
- Vibulthanakul, S. (2019). Quality Thai Economy is the quality of life of Thai people. Retrieved from <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/126104>
- Vidotti, V., Martins, J. T., Galdino, M. J. Q., Ribeiro, R. P., and Robazzi, M. L. D. C. C. (2019). Burnout syndrome, occupational stress and quality of life among nursing workers. *Enfermeria Global*, 18(3), 366-375.
- Yomchinda, T., Yomchinda, L., Chakesaengrat, K. and Jampangoen, R. (2021). The Effects of Organizational Behavior toward Work Stress during Covid-19 Pandemic: A Case of Bangkok Metropolitan Private Companies. *Journal of Chandrakasemsam*, 27(1), 141-157.

ข้อมูลติดต่อ

1. วรยุทธ ศรีศักดิ์ (Worayuth Srisakda)
E-mail: worayuth.s@ku.th
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุรพร ศุภรัตน์ (Assistant Professor Dr.Yuraporn Sudharatna)
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
(Faculty of Business Administration, Kasetsart University)
E-mail: fbusyps@ku.ac.th

**คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน
ที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี**
The Characteristics of Accountant that Affect the Quality of Financial Reports
Accounting Office Needs in the New Normal, Mueang District in Ratchaburi Province

ยุพา สระโน
Yupa Saruno

ลำไย มีเสนห์
Lamyai Meesanea

ธีรวัรา สุตันทวิบูลย์
Theewara Sutanthawiboon

รุจิรา แสงแข
Rujira Sangkhae

พรสิริ สุขผ่อง
Pornsiri Sookpong

สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Accounting Faculty of Management Science, Muban Chom Bueng Rajabhat University

Received: 26 July 2022

Revised: 10 November 2022

Accepted: 21 November 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชีที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (2) เพื่อหาความสัมพันธ์คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี และ (3) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรในการผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของสำนักงานบัญชีหรือความต้องการของตลาดแรงงาน ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ผู้จัดการ หัวหน้าสำนักงานบัญชีที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 16 แห่ง (Department of Business Development, 2021) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานทำการวิเคราะห์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.38$ ส่วนคุณภาพรายงานทางการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.41$ วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีทุกด้านส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

เพียรสันด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี $r = 0.66$ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร $r = 0.64$ ด้านการวิเคราะห์และแก้ปัญหา $r = 0.57$ ด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี $r = 0.50$ และด้านการวางแผนกลยุทธ์ $r = 0.45$ ส่วนแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรโดยให้สำนักงานบัญชีเข้ามามีส่วนร่วมในการวิพากษ์หลักสูตรปรับคำอธิบายรายวิชา และให้อาจารย์ประจำหลักสูตรปรับวิธีการสอนโดยเน้นให้นักศึกษามีทักษะต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

คำสำคัญ: คุณลักษณะของนักบัญชี คุณภาพรายงานทางการเงิน และสำนักงานบัญชี

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the characteristics of accountants that the accounting firm needs in the New Normal, Mueang District Ratchaburi Province. (2) to find the relationship of accountants' characteristics that affect the quality of financial reports that the accounting firm needs in the New Normal, Mueang District Ratchaburi Province and (3) as guidelines on the development of the curriculum to produce graduates that meet the needs of the accounting firm or the requirements of the labor market. The samples population are executives, managers, and heads of accounting offices from 16 locations in Muang District Ratchaburi Province (Department of Business Development, 2021). The data were collected by using questionnaires. The data were analyzed by using descriptive statistics. It consists of the frequency, mean, standard deviation and inferential statistics analyzed the correlation coefficient.

The results of research according to the first objective revealed that the characteristics of accountants that the accounting firm wanted in the New Normal, Mueang District Ratchaburi Province, overall it was at a high level $\bar{x} = 4.38$, the overall financial reporting quality was at a high level $\bar{x} = 4.41$. The second objective found that all aspects of accountants' characteristics affect the quality of financial reports with statistical significance at the 0.05. The Pearson correlation coefficient was as follows knowledge of accounting professions $r = 0.66$, information technology and communication $r = 0.64$, analysis and problem-solving $r = 0.57$, professional accounting skills and ethics $r = 0.50$ and strategic planning $r = 0.45$. And a guideline for curriculum development by allowing the accounting firm to take part in criticizing the curriculum adjusting the course descriptions and allowing full-time instructors to adjust teaching methods by emphasizing students' skills in line with labor market demands.

Keywords: Accountant's Attributes, Quality of Financial Reports and Accounting Office

1. บทนำ (Introduction)

เนื่องจากสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันทำให้การแข่งขันที่สูงขึ้นการวัดผลความสำเร็จขององค์กรจะเป็นตัวช่วยควบคุมการปฏิบัติงานให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกันเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวัดผลการปฏิบัติงานจะสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลว ข้อมูลที่จะต้องนำมาวัดผลการดำเนินงานขององค์กรมีทั้งด้านที่เกี่ยวข้องกับการเงินและไม่ใช่มูลค่าทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดโครงสร้างองค์กร การบริหารจัดการ การวางระบบ และการมีบุคลากรที่

ต้องมีความรู้ความสามารถเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคของการแข่งขันหรือการตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อการวัดผลความสำเร็จขององค์กรทั้งสิ้น ขณะเดียวกัน การประยุกต์ใช้หลักวิชาการจากภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัตินั้นก็เป็นการสร้างกลยุทธ์ความแตกต่างที่จะทำให้ องค์กรประสบความสำเร็จอีกทางเลือกหนึ่งแต่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารและบุคลากรที่จะนำข้อมูล ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานแล้วนำผลการปฏิบัติงานไปใช้ในการวางแผนการตัดสินใจพัฒนาองค์กรให้ดีขึ้น (Briciu et al., 3013) ดังนั้นองค์กรจึงต้องการบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาปฏิบัติงานและต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะต่างๆ เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (Montana, 2009)

สำนักงานบัญชีเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่ให้บริการเกี่ยวกับการรายงานผลการดำเนินงานของสถาน ประกอบการจึงต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง รวมทั้งความรู้ด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อทำ การวางแผนการดำเนินงานให้แก่องค์กรที่มุ่งหวังผลกำไรหรือต้องการลดค่าใช้จ่ายเพื่อให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้นใน การดำเนินธุรกิจ ซึ่งความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพของนักบัญชีควรมีความหลากหลายเพื่อนำไปใช้ในการ ทำงานหรือวางแผนให้กับองค์กร สภาพวิชาชีพบัญชีมีการกำหนดคุณสมบัติของนักบัญชีที่ควรมีในการประกอบ วิชาชีพ คือ ทักษะความรู้ในวิชาชีพบัญชี จรรยาบรรณ ศักยภาพที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี สำนักงานบัญชีเป็นองค์กรที่ ต้องรายงานผลการดำเนินงานและยังมีหน้าที่ร่วมวางแผนการให้คำปรึกษา ตั้งแต่กระบวนการจดทะเบียน ก่อตั้งธุรกิจทั้งในรูปแบบของนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วน บุคคลธรรมดา การให้บริการคำแนะนำการจัดทำงบ การเงิน การจัดทำเอกสารหรือการจัดเก็บเอกสารทางบัญชี ดังนั้นจึงต้องอาศัยทักษะความรู้ความชำนาญ เฉพาะทางเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ซึ่งจะมีความถูกต้องแม่นยำเกี่ยวกับการรายงานผลการดำเนินงาน เนื่องจาก ผู้บริหารต้องนำผลการดำเนินงานไปใช้ในการวางแผนตัดสินใจ ผู้ทำบัญชีจึงเป็นหัวใจสำคัญของการทำธุรกิจ เพราะหากปราศจากการจัดทำบัญชีที่ดีและถูกต้องแล้วก็จะอาจจะทำให้ธุรกิจต้องประสบปัญหาต่างๆ ได้ หากมี การวางแผนบุคลากรเกี่ยวกับนักบัญชีที่ดี บริหารจัดการด้านบัญชีที่ดีก็จะทำให้ธุรกิจอยู่รอดและเติบโตมาก ยิ่งขึ้น

จังหวัดราชบุรีเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีสำนักงานบัญชีในเขตอำเภอเมืองจำนวนทั้งสิ้น 16 แห่ง (Department of Business Development, 2021) ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีสำนักงานบัญชีมากที่สุดในเขตภาค ตะวันตกและมีนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงไปฝึกงานหรือจบการศึกษา แล้วเข้าทำงานอยู่ในสำนักงานบัญชีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ของทุกปีการศึกษาที่จบการศึกษามาเป็นระยะเวลา 6 ปีติดต่อกัน จากการเก็บข้อมูลการมีงานทำของนักศึกษาตั้งแต่ปี 2558 – 2563 เนื่องด้วยการทำงานใน สำนักงานบัญชีจะมีนักศึกษาจากสถาบันต่างๆ ที่จบการศึกษาเข้ามาทำงานโดยต้องมีทักษะพื้นฐานด้านวิชาชีพ และจะทำให้เห็นข้อแตกต่างระหว่างสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาที่ต้องมีทักษะด้าน ต่างๆ ในการประกอบอาชีพหรือใช้ในการทำงานประกอบกับทางหลักสูตรบัญชีจะมีการพัฒนาหลักสูตรในปี การศึกษา 2565 เพื่อนำผลการวิจัยจากสำนักงานบัญชีมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรในการพัฒนานักศึกษาบัญชี ให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานให้เป็นนักบัญชีที่ดีและเก่ง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำงาน ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการสำรวจความต้องการของสำนักงานบัญชีเกี่ยวกับคุณลักษณะของนัก บัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัด ราชบุรี ว่าคุณลักษณะของนักบัญชีที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด ราชบุรี นั้นมีคุณลักษณะในรูปแบบใดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของ สำนักงานบัญชีหรือสอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

- 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชีที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
- 2) เพื่อหาความสัมพันธ์คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
- 3) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรในการผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของสำนักงานบัญชีหรือความต้องการของตลาดแรงงาน

3. การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ (International Education Standards for Professional Accountants: IES)

สภาวิชาชีพบัญชีได้กำหนดคุณสมบัติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ (International Education Standard: IES) ที่ออกโดย IFAC ทั้ง 8 ฉบับ คือ IES 1 – IES 8 สำหรับมาตรฐานที่เกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่สำคัญมี 3 ฉบับ ดังนี้ (Federation of Accounting Professions, 2019)

1) IES 2 การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก – ความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก คือ การเรียนรู้และการพัฒนาที่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีได้พัฒนาความรู้และความสามารถเป็นลำดับแรกที้นำไปสู่การปฏิบัติตามบทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึงการศึกษาทั่วไป การศึกษาวิชาชีพทางการบัญชี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และการประเมินผลการพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรกจะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถทางวิชาชีพตามที่ได้กำหนดไว้สำหรับบทบาทที่ตนได้เลือกไว้ในวิชาชีพบัญชีในระดับสากล การรวมความรู้ความสามารถทางวิชาชีพสามารถอธิบายและจำแนกได้แตกต่างกันหลายวิธีในมาตรฐาน การศึกษาระหว่างประเทศ ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาทให้ได้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานความรู้ความสามารถทางวิชาชีพมีความหมายมากกว่าความรู้เกี่ยวกับหลักการมาตรฐาน แนวคิด ข้อเท็จจริงและกระบวนการ ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพเป็นการบูรณาการและการประยุกต์ของ (1) ความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค (2) ทักษะทางวิชาชีพ และ (3) ค่านิยม จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ

2) IES 3 การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก – ทักษะทางวิชาชีพ การรวมทักษะทางวิชาชีพในการพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรกเป็นการวางพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติตามบทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพต่อจากนี้ คือ การมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ ซึ่งในมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศได้จัดประเภททักษะทางวิชาชีพตามความรู้ ความสามารถออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านปัญญา หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจและการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ

(2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการทำงานและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ด้านการจัดการบุคคล หมายถึง ทัศนคติและความประพฤติส่วนบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(4) ด้านการจัดการองค์กร หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพกับองค์กรหรือภายในองค์กรเพื่อให้ได้ผลหรือผลลัพธ์ที่เหมาะสมด้วยบุคลากร และทรัพยากรที่มีอยู่

3) IES 4 การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก - ค่านิยม จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ คือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการทางบัญชีที่จะนำไปสู่จรรยาบรรณ การนำไปสู่ทางการปฏิบัติของหลักการพื้นฐานผลของความประพฤติที่ไม่มีจรรยาบรรณและคำตอบในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ด้านจริยธรรมที่ลำบากโดยสหพันธ์นักบัญชีได้กำหนดหลักการพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย

- (1) ความโปร่งใส คือ ภาพลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบต่างๆ และมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้และไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งสามารถติดตามตรวจสอบได้
- (2) ความเป็นอิสระ คือ การปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลอื่นที่ทำให้เกิดความสงสัยในความเป็นกลางหรือความชอบธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีความเป็นอิสระนี้จะต้องเป็นที่ประจักษ์เพื่อให้ผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นที่น่าเชื่อถือได้
- (3) ความเที่ยงธรรม ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีพึงปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรม ตรงไปตรงมา ปราศจากความลำเอียง และอคติ คงไว้ซึ่งความเป็นกลางในการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงาน ต้องมีความยุติธรรม ซื่อตรงต่อวิชาชีพ และต้องไม่มีส่วนได้เสียใดๆ ของงานที่ตนให้บริการทางวิชาชีพ
- (4) ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ และความระมัดระวังรอบคอบ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีพึงปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในวิชาชีพด้วยความมีสติ ใส่ใจเต็มความสามารถ ความเพียรพยายามและปฏิบัติด้วยความระมัดระวังรอบคอบเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ
- (5) การรักษาความลับ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่ควรเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับของกิจการที่ตนได้มาจากการให้บริการทางวิชาชีพ โดยที่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าจ้าง เว้นแต่กรณีที่ต้องให้ถ้อยคำในฐานะพยานตามกฎหมายเป็นหน้าที่หรือความรับผิดชอบตามกฎหมายหรือโดยสิทธิในทางวิชาชีพ การปฏิบัติตนเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีพึงประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควรสำนึกในหน้าที่และพึงปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ เพื่อรักษาชื่อเสียงแห่งวิชาชีพและงดเว้นการกระทำที่จะนำมาสู่การเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

3.2 แนวคิดคุณภาพรายงานทางการเงิน

ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน หมายถึง คุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในงบการเงินที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ลักษณะเชิงคุณภาพหลักของงบการเงินมี 5 ประการ ได้แก่ 1) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) 2) ความเป็นตัวแทนที่ซื่อสัตย์ (Faithful representation) 3) ความเข้าใจกันได้ (Understandability) 4) การเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) และ 5) ความทันต่อเวลา (Timeliness) ซึ่งมีข้อสมมติที่ว่าผู้ใช้งบการเงินมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจ และการบัญชีที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำธุรกิจที่มีประโยชน์อย่างแท้จริง องค์ประกอบคุณภาพรายงานทางการเงินที่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์กำหนดไว้ดังนี้ (Federation of Accounting Professions, 2019)

1) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) หมายถึง ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน โดยข้อมูลจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ เมื่อข้อมูลนั้นเป็นข้อมูล

ช่วยให้ผู้ใช้บริการเงินประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตได้ รวมทั้งยังเป็นข้อมูลที่ช่วยยืนยันผลการประเมินที่ผ่านมาในอดีตของผู้ใช้บริการเงิน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในอดีตของกิจการสามารถช่วยให้ผู้ใช้บริการเงินคาดคะเนถึงผลการดำเนินงานในอนาคตของกิจการได้

2) ความเป็นตัวแทนที่ซื่อสัตย์ (Faithful representation) หมายถึง ข้อมูลในรายงานทางการเงินมีความครบถ้วน เป็นกลาง ปราศจากข้อผิดพลาดที่เป็นนัยสำคัญ ซึ่งทำให้ผู้ใช้รายงานทางการเงินสามารถเชื่อว่าข้อมูลเหล่านั้น เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดง และสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าแสดงได้

3) ความเข้าใจกันได้ (Understandability) หมายถึง ข้อมูลในงบการเงินที่ต้องสามารถเข้าใจได้ในทันทีที่ผู้ใช้บริการเงินใช้ข้อมูลนั้น ซึ่งมีข้อสมมติว่าผู้ใช้บริการเงินมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจ กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจ และการบัญชี รวมทั้งมีความตั้งใจที่จะศึกษาข้อมูลนั้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าข้อมูลจะมีความซับซ้อนแค่ไหน แต่ถ้าเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจต้องไม่ละเว้นที่จะแสดงในงบการเงินเพียงเหตุผลที่ว่าข้อมูลดังกล่าวยากเกินกว่าที่ผู้ใช้บริการเงินบางส่วนจะเข้าใจได้

4) การเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) หมายถึง ผู้ใช้บริการเงินต้องสามารถเปรียบเทียบ งบการเงินของกิจการในรอบระยะเวลาที่ต่างกัน เพื่อคาดคะเนถึงแนวโน้มของฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการ นอกจากนี้ผู้ใช้บริการเงินยังต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินระหว่างกิจการ เพื่อที่จะประเมินฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ดังนั้นการวัดมูลค่า และการแสดงผลกระทบทางการเงินของรายการ และเหตุการณ์ทางบัญชีที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงมีความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติภายในกิจการเดียวกัน แต่ต่างรอบระยะเวลาได้ หรือเป็นการปฏิบัติของกิจการแต่ละกิจการก็ตาม

5) ความทันต่อเวลา (Timeliness) การมีข้อมูลที่พร้อมให้ผู้ตัดสินใจใช้ทันเวลาที่ข้อมูลนั้นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจได้ ความทันต่อเวลาเป็นคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งของข้อมูลบัญชีที่แสดงให้เห็นว่ากิจการมีการบันทึกเหตุการณ์ทางการเงินในรอบระยะเวลาบัญชีที่เกิดเหตุการณ์นั้น ซึ่งผู้ใช้ข้อมูลบัญชีสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความทันต่อเวลาของข้อมูลบัญชีแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ความทันต่อเวลาแบบไม่มีเงื่อนไข และความทันต่อเวลาแบบมีเงื่อนไข ความทันต่อเวลาแบบไม่มีเงื่อนไข คือ การรับรู้รายการตามรอบระยะเวลาบัญชีที่เกิดขึ้น ในขณะที่ความทันต่อเวลาแบบมีเงื่อนไขจะแยกการรับรู้รายการประเภทกำไร (รายได้) และขาดทุน (ค่าใช้จ่าย) ออกจากกัน โดยทั่วไปการรับรู้รายการกำไร และขาดทุนจะต้องเข้าเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรฐานการบัญชีแต่เงื่อนไขของการรับรู้รายการกำไรมีข้อกำหนดที่เข้มงวดมากกว่าเงื่อนไขของการรับรู้รายการขาดทุน

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Sinthuchaiyakpakserree et al. (2021) ศึกษาคุณภาพการรายงานทางการเงินมีผลกระทบทางบวกต่อภาพลักษณ์องค์กรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ภาพลักษณ์ขององค์กรที่ดีเกิดจากคุณภาพรายงานทางการเงินมีความถูกต้อง ครบถ้วน สามารถเข้าใจได้ และทันเวลาต่อการนำไปใช้ จะส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กรให้ดีขึ้น

Boonlek et al. (2020) ความสัมพันธ์ของคุณภาพรายงานทางการเงินที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพรายงานทางการเงินพิจารณาตามลักษณะเชิงคุณภาพที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้รายงานทางการเงิน ได้แก่ ทักษะความสามารถเข้าใจได้ ทักษะความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ และทักษะความสามารถเปรียบเทียบกันได้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Ditkaew et al. (2017) ศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อำเภอเมือง จังหวัดตาก พบว่า คุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้านความรู้ความสามารถในวิชาชีพการบัญชีและด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชีส่งผลต่อคุณภาพในการรายงานทางการเงินด้านการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจได้ทันต่อการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

Nuengwang (2015) คุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ของสำนักงาน เขตสี่ลม ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณทางการบัญชี ด้านการบริหารจัดการในองค์กรและด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีและทักษะการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

Linjee et al. (2020) ความรู้และทักษะวิชาชีพของนักบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย พบว่า สำนักงานบัญชีต้องการพนักงานบัญชีที่มีทักษะทางปัญญา ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะเฉพาะบุคคล ทักษะจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา ทักษะการวางแผนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารที่จะนำข้อมูลไปปรับใช้ในองค์กรได้ทันต่อเหตุการณ์

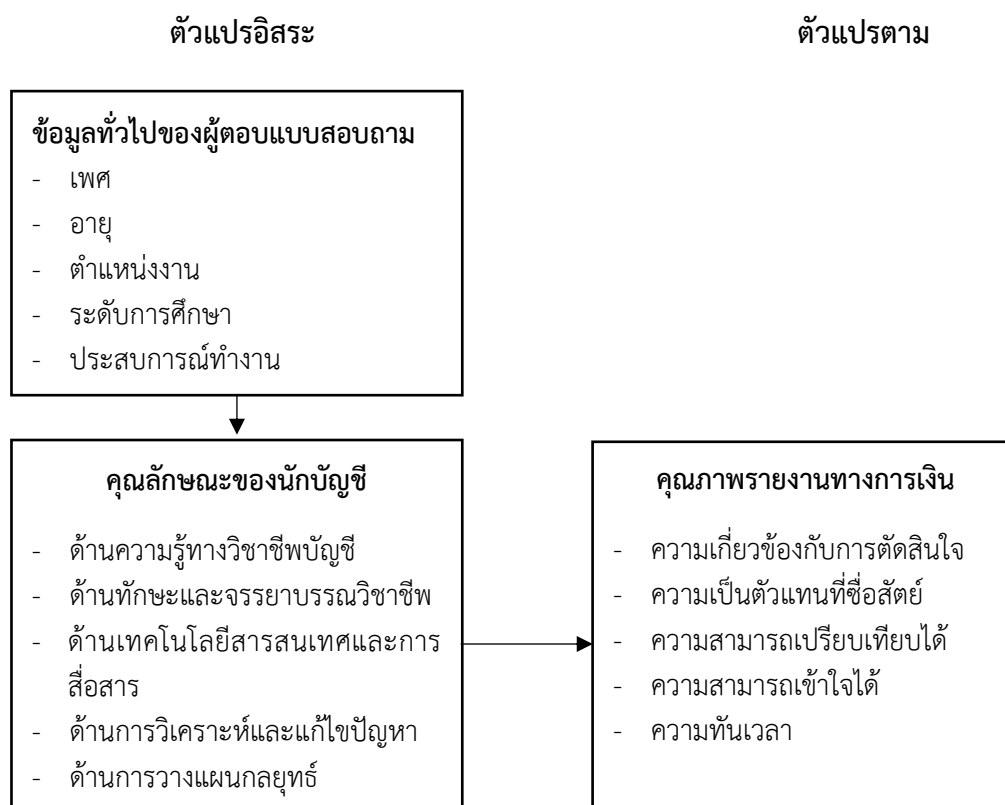
Tontiset and Kaiwinit (2013) ศึกษาเกี่ยวกับการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ นักบัญชีที่มีความเป็นมืออาชีพต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยผ่านการเข้าร่วมการอบรม ต้องมีทักษะความรู้ความสามารถ ความชำนาญและประสบการณ์ในการจัดทำบัญชี และพนักงานบัญชีต้องมีความรู้และสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีได้ รวมถึงต้องมีทักษะการวางแผนในการสอบหาหลักฐานรายงานทางการเงิน

Yahya (2011) ศึกษาการทำงานของนักบัญชีที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในประเทศอิหร่าน พบว่า องค์กรให้ความสำคัญในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเป็นอย่างมากเนื่องจากพบปัญหาการล้มละลายของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มาจากการทุจริตภายในองค์กรและการวางแผนควบคุมการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นที่มาให้สถาบันการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาเน้นให้ปลูกฝังจรรยาบรรณทางด้านความซื่อสัตย์ และยังสอดคล้องกับนักวิชาการอีกหลายท่านที่ทำการศึกษาพบว่า จรรยาบรรณผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานขององค์กร

Özçelik and Ferman (2006) สมรรถนะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในยุคดิจิทัลด้านการปฏิบัติงาน พบว่า รายงานทางการเงินเสร็จตามเวลาจะทำให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการตัดสินใจในองค์กรได้ทันต่อความต้องการ

Swangnate (2004) ศึกษาทักษะทางด้านบัญชีที่ผู้บริหารรับเข้าทำงานในองค์กร พบว่า ผู้บริหารด้านบัญชีและการเงินที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านทักษะความรู้ของนักบัญชีมืออาชีพแตกต่างกันรวมถึงผู้บริหารด้านบัญชีและการเงินที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกันในเรื่องจรรยาบรรณทางวิชาชีพและทัศนคติรวมถึงความต้องการนักบัญชีที่มีทักษะ ไหวพริบ ความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลต่อคุณภาพการรายงานงบการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: Federation of Accounting Professions, (2019)

4. วิธีการวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหาร ผู้จัดการ หัวหน้างานที่ปฏิบัติงานในสำนักงานบัญชีที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 16 แห่ง ได้แก่ (1) สำนักงานบัญชีสกุลทอง (2) บริษัท เคซี การบัญชี (3) บริษัท ฐานธุรกิจการบัญชี จำกัด (4) บริษัท บริลเลียน โน้ตบุ๊ก จำกัด (5) บริษัท ทีเอ็น กรุ๊ป แอคเคาน์ติ้ง จำกัด (6) บริษัท บิ๊วนอดิตติ้ง กรุ๊ป จำกัด (7) บริษัท ปุณณชชาบัญชี จำกัด (8) บริษัท วิชัชการบัญชี จำกัด (9) สำนักงานสมคิดการบัญชี (10) ห้างหุ้นส่วนจำกัด กนกกานต์ธุรกิจบัญชี (11) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดราชบุรี (12) บ้านบัญชี ราชบุรี (13) สำนักงานแป้นทองการบัญชีและภาษี (14) บริษัท เจไอพี แอคเคาน์ติ้ง จำกัด (15) ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.ที.พี. การบัญชีและภาษีอากร และ (16) ห้างหุ้นส่วนจำกัด มยุรีและเพื่อนการบัญชี (Department of Business Development, 2021)

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ส่วนคุณลักษณะของนักบัญชี ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี

ด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา ด้านการวางแผนกลยุทธ์

ตัวแปรตาม คุณภาพรายงานทางการเงิน ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเป็นตัวแทนที่ซื่อสัตย์ ความสามารถเปรียบเทียบได้ ความสามารถเข้าใจได้ และความทันเวลา

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

2) คุณลักษณะของนักบัญชี ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา และด้านการวางแผนกลยุทธ์

3) คุณภาพรายงานทางการเงิน ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเป็นตัวแทนที่ซื่อสัตย์ ความสามารถเปรียบเทียบได้ ความทันเวลา และความสามารถเข้าใจได้

4) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา รายข้อ (Item Analysis) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.84 โดยทำการเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 (Nunnally and Bernstein, 1994) และหาความเชื่อมั่นตามวิธีของของครอนบาค (Cronbach) ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (Try Out) คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติด้านการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (Cronbach, 1951) ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่น พบว่า ข้อคำถามโดยรวมมีค่าความเชื่อมั่น 0.964

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือแบบสอบถามที่ได้มีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วจากประชากรสำนักงานบัญชีเป้าหมายทั้งหมด 16 แห่งในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยผู้บริหารสำนักงานบัญชีเป็นผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) คือ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

5. ผลการวิจัย (Research Finding)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม แสดงดังตารางต่อไปนี้
ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านเพศ

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	1	6.25
	หญิง	15	93.75
	รวม	16	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 16 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง มีจำนวน 15 คน ร้อยละ 93.75 และเพศชายจำนวน 1 คน ร้อยละ 6.25

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านอายุ

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ	น้อยกว่า 25 ปี	2	12.50
	26 – 30 ปี	7	43.75
	31 – 35 ปี	4	25.00
	มากกว่า 35 ปี	3	18.75
	รวม	16	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 16 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 – 30 ปี มีจำนวน 7 คน ร้อยละ 43.75 รองลงมาอายุ 31 – 35 ปี จำนวน 4 คน ร้อยละ 25.00 อายุมากกว่า 35 ปี มีจำนวน 3 คน ร้อยละ 18.75 และอายุน้อยกว่า 25 ปี มีจำนวน 2 คน ร้อยละ 12.50

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านตำแหน่งงาน

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งงาน	หัวหน้าแผนกบัญชี	9	56.25
	หัวหน้าแผนกบัญชีและการเงิน	5	31.25
	กรรมการบริษัท	2	12.50
	รวม	16	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 16 คน ส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานเป็นหัวหน้าแผนกบัญชีจำนวน 9 คน ร้อยละ 56.25 รองลงมาคือ หัวหน้าแผนกบัญชีและการเงิน มีจำนวน 5 คน ร้อยละ 31.25 และกรรมการบริษัทจำนวน 2 คน ร้อยละ 12.50

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	15	93.75
	ปริญญาโท	1	6.25
	รวม	16	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 16 คน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 15 คน ร้อยละ 93.75 และปริญญาโท จำนวน 1 คน ร้อยละ 6.25

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านประสบการณ์ทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า 1 ปี	1	6.25
	1 – 3 ปี	5	31.25
	3 – 5 ปี	3	18.75
	มากกว่า 5 ปี	7	43.75
	รวม	16	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 16 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 5 ปี จำนวน 7 คน ร้อยละ 43.75 รองลงมา เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 – 3 ปี จำนวน 5 คน ร้อยละ 31.25 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 3 – 5 ปี จำนวน 3 คน ร้อยละ 18.75 และน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 1 คน ร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชีที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 คุณลักษณะของนักบัญชี

คุณลักษณะของนักบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ความรู้ทางวิชาชีพ	4.50	0.54	มาก	2
2. ทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี	4.45	0.56	มาก	3
3. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.36	0.53	มาก	4
4. การวิเคราะห์และแก้ปัญหา	4.52	0.52	มากที่สุด	1
5. การวางแผนกลยุทธ์	4.09	0.68	มาก	5
ภาพรวม	4.38	0.56	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.38) ลำดับแรก คือ คุณลักษณะของนักบัญชีด้านการวิเคราะห์และแก้ปัญหา ($\bar{X}$ = 4.52) รองลงมา ได้แก่ คุณลักษณะของนักบัญชีด้านความรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.50) คุณลักษณะของนักบัญชีด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ($\bar{X}$ = 4.45) คุณลักษณะของนักบัญชีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X}$ = 4.36) และคุณลักษณะของนักบัญชีด้านการวางแผนกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 4.09) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 คุณภาพรายงานทางการเงิน

คุณภาพรายงานทางการเงิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	4.29	0.55	มาก	5
2. ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม	4.59	0.51	มากที่สุด	1
3. ความเปรียบเทียบได้	4.34	0.70	มาก	3
4. ความทันเวลา	4.52	0.56	มากที่สุด	2
5. ความสามารถเข้าใจได้	4.32	0.54	มาก	4
ภาพรวม	4.41	0.57	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า คุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41) คุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการ ลำดับแรก คือ ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ($\bar{X}$ = 4.59) รองลงมา ด้านความทันเวลา ($\bar{X}$ = 4.52) ต่อมาด้านความเปรียบเทียบได้ ($\bar{X}$ = 4.34) ด้านความสามารถเข้าใจได้ ($\bar{X}$ = 4.32) และด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.29) ตามลำดับ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อหาความสัมพันธ์คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 การทดสอบหาความสัมพันธ์คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี

ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	คุณภาพรายงานทางการเงิน		
	r	Sig.	ลำดับ
1. นักบัญชีสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา	0.67	0.18	4
2. มีทักษะในการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและช่วยในการตัดสินใจที่ดีขึ้น	0.69	0.00	1
3. มีความสามารถในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการปฏิบัติงาน	0.52	0.03	2
4. มีความสามารถในการพิจารณาปรับใช้ความรู้ทางวิชาชีพเพื่อใช้ในการตัดสินใจ	0.59	0.14	3

จากตารางที่ 8 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันอันดับแรก คือ มีทักษะในการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและช่วยในการตัดสินใจที่ดีขึ้น r = 0.69 รองลงมา ได้แก่ มีความสามารถในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการปฏิบัติงาน r = 0.52 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับความสามารถ

ในการพิจารณาปรับใช้ความรู้ทางวิชาชีพเพื่อใช้ในการตัดสินใจ $r = 0.59$ และนักบัญชีสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา $r = 0.67$ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 9 การทดสอบหาความสัมพันธ์คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี

ด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี	คุณภาพรายงานทางการเงิน		
	r	Sig.	ลำดับ
1. นักบัญชีมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน	0.29	0.16	3
2. นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานตามนโยบายขององค์กรโดยการไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับที่เป็นความลับก่อนได้รับอนุญาต	0.43	0.05	1
3. นักบัญชีเข้าใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลหรือข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานผล	0.42	0.07	2

จากตารางที่ 9 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันอันดับแรก คือ นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานตามนโยบายขององค์กรโดยการไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับที่เป็นความลับก่อนได้รับอนุญาต $r = 0.43$ รองลงมานักบัญชีเข้าใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลหรือข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานผล $r = 0.42$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับนักบัญชีมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน $r = 0.29$ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 10 การทดสอบหาความสัมพันธ์คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	คุณภาพรายงานทางการเงิน		
	r	Sig.	ลำดับ
1. นักบัญชีมีความสามารถด้านการสืบค้นข้อมูลที่หลากหลายจากแหล่งข้อมูลต่างๆ	0.45	0.06	2
2. นักบัญชีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศการบัญชี	0.61	0.01	1
3. นักบัญชีสามารถถ่ายทอดข้อมูลให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้	0.41	0.07	3

จากตารางที่ 10 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันอันดับแรก คือ นักบัญชีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศการบัญชี $r = 0.61$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รองลงมานักบัญชีมีความสามารถด้านการสืบค้นข้อมูลที่หลากหลายจากแหล่งข้อมูลต่างๆ $r = 0.45$ และนักบัญชีสามารถถ่ายทอดข้อมูลให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ $r = 0.41$ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 11 การทดสอบหาความสัมพันธ์คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินด้านการวิเคราะห์และแก้ปัญหา

ด้านการวิเคราะห์และแก้ปัญหา	คุณภาพรายงานทางการเงิน		
	r	Sig.	ลำดับ
1. สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด	0.66	0.01	1
2. สามารถจัดการเวลา เลือกลงและเรียงลำดับความสำคัญของงานได้	0.03	0.46	3
3. มีความตรงต่อเวลาในการทำงาน	0.58	0.02	2

จากตารางที่ 11 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ด้านการวิเคราะห์และแก้ปัญหา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันอันดับแรก คือ สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด $r = 0.66$ รองลงมา ได้แก่ มีความตรงต่อเวลาในการทำงาน $r = 0.58$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความสามารถจัดการเวลา เลือกลงและเรียงลำดับความสำคัญของงานได้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน $r = 0.33$ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 12 การทดสอบหาความสัมพันธ์คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินด้านการวางแผนกลยุทธ์

ด้านการวางแผนกลยุทธ์	คุณภาพรายงานทางการเงิน		
	r	Sig.	ลำดับ
1. นักบัญชีสามารถจัดประเภทหรือจัดหมวดหมู่ทางบัญชีให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจในข้อมูล	0.55	0.02	3
2. นักบัญชีสามารถกำหนดลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจในข้อมูล	0.76	0.00	1
3. นักบัญชีสามารถกำหนดลักษณะข้อมูลเชิงปริมาณให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจในข้อมูล	0.56	0.02	2
4. นักบัญชีสามารถนำเสนอข้อมูลอย่างชัดเจนและกระชับ ทำให้ผู้ใช้เข้าใจได้มากขึ้น	0.49	0.04	4

จากตารางที่ 12 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินด้านการวางแผนกลยุทธ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันอันดับแรก คือ นักบัญชีสามารถกำหนดลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจในข้อมูล $r = 0.76$ รองลงมา ได้แก่ นักบัญชีสามารถกำหนดลักษณะข้อมูลเชิงปริมาณให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจในข้อมูล $r = 0.56$ นักบัญชีสามารถจัดประเภทหรือจัดหมวดหมู่ทางบัญชีให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจในข้อมูล $r = 0.55$ และนักบัญชีสามารถนำเสนอข้อมูลอย่างชัดเจนและกระชับ ทำให้ผู้ใช้เข้าใจได้มากขึ้น $r = 0.49$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 13 สรุปการทดสอบหาความสัมพันธ์คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน

คุณลักษณะของนักบัญชี	r	Sig.	แปลผล
1. ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	0.66	0.01	มีความสัมพันธ์
2. ด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี	0.50	0.04	มีความสัมพันธ์
3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	0.64	0.01	มีความสัมพันธ์
4. ด้านการวิเคราะห์และแก้ปัญหา	0.57	0.02	มีความสัมพันธ์
5. ด้านการวางแผนกลยุทธ์	0.45	0.06	มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 13 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีทุกด้านส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันในแต่ละด้าน เรียงตามลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี $r = 0.66$ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร $r = 0.64$ ด้านการวิเคราะห์และแก้ปัญหา $r = 0.57$ ด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี $r = 0.50$ และด้านการวางแผนกลยุทธ์ $r = 0.45$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

6.1 สรุปผลการวิจัย

คุณลักษณะของนักบัญชีที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 4.46 ลำดับแรก คือ ด้านการวิเคราะห์และแก้ปัญหา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และด้านการวางแผนกลยุทธ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ตามลำดับ

สำหรับคุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ประกอบด้วย ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ด้านความทันเวลาค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ด้านความเปรียบเทียบได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ด้านความสามารถเข้าใจได้เฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ในภาพรวมคุณลักษณะของนักบัญชีทุกด้านส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันในแต่ละด้านเรียงตามลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี $r = 0.66$ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร $r = 0.64$ ด้านการวิเคราะห์และแก้ปัญหา $r = 0.57$ ด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี $r = 0.50$ และด้านการวางแผนกลยุทธ์ $r = 0.45$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.2 อภิปราย

ผลการทดสอบความสัมพันธ์คุณลักษณะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางวิชาชีพ

ด้านทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการวิเคราะห์และแก้ปัญหา และด้านการวางแผนกลยุทธ์ สอดคล้องกับ Ditkaew et al. (2017) ที่ศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อำเภอเมือง จังหวัดตาก พบว่า คุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้านความรู้ความสามารถในวิชาชีพ การบัญชีและด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี ส่งผลต่อคุณภาพในการรายงานทางการเงินด้านการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจได้ทันต่อการบริหารจัดการองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ Nuengwang (2015) ที่พบว่า คุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ของสำนักงาน เขตสกลม ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณทางการบัญชี ด้านการบริหารจัดการในองค์กรและด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีและทักษะการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ Linjee et al. (2020) ได้ศึกษาความรู้และทักษะวิชาชีพของนักบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย พบว่า สำนักงานบัญชีต้องการพนักงานบัญชีที่มีทักษะทางปัญญา ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะเฉพาะบุคคล ทักษะจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา ทักษะการวางแผนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารที่จะนำข้อมูลไปปรับใช้ในองค์กรได้ทันต่อเหตุการณ์ และ Swangnate (2004) ศึกษาทักษะทางด้านบัญชีที่ผู้บริหารรับเข้าทำงานในองค์กร พบว่า ผู้บริหารด้านบัญชีและการเงินที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านทักษะความรู้ของนักบัญชีมีอาชีพแตกต่างกันรวมถึงผู้บริหารด้านบัญชีและการเงินที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกันในเรื่องจรรยาบรรณทางวิชาชีพและทัศนคติรวมถึงความต้องการนักบัญชีที่มีทักษะไหวพริบความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลต่อคุณภาพการรายงานงบการเงินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คุณภาพรายงานทางการเงินที่สำนักงานบัญชีต้องการในยุค New Normal ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเป็นตัวแทนที่ซื่อสัตย์ ความสามารถเปรียบเทียบได้ ความทันเวลา และความสามารถเข้าใจได้ สอดคล้องกับ Boonlek et al. (2020) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพรายงานทางการเงินที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพรายงานทางการเงินพิจารณาตามลักษณะเชิงคุณภาพที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้รายงานทางการเงิน ได้แก่ ทักษะความสามารถเข้าใจได้ ทักษะความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ และทักษะความสามารถเปรียบเทียบกันได้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับ Sinthuchaiyakpakseeree et al. (2021) ศึกษาคุณภาพการรายงานทางการเงินมีผลกระทบทางบวกต่อภาพลักษณ์องค์กรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ภาพลักษณ์ขององค์กรที่ดีเกิดจากคุณภาพรายงานทางการเงินมีความถูกต้อง ครบถ้วน สามารถเข้าใจได้ และทันเวลาต่อการนำไปใช้จะส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กรที่ดี

นอกจากนี้ Yahya (2011) ศึกษาการทำงานของนักบัญชีที่มีผลต่อการดำเนินงานของ SMEs ในประเทศอิหร่าน พบว่า องค์กรให้ความสำคัญในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเป็นอย่างมากเนื่องจากพบปัญหาการล้มละลายของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มาจากทุจริตภายในองค์กรและการวางแผนควบคุมการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นที่มาให้สถาบันการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา เน้นให้ปลูกฝังจรรยาบรรณทางด้านความซื่อสัตย์ และยังสอดคล้องกับนักวิชาการอีกหลายท่านที่ทำการศึกษพบว่าจรรยาบรรณผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานขององค์กร และยังสอดคล้องกับ Özçelik and Ferman (2006) ที่ศึกษาสมรรถนะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในยุค

ดิจิทัลด้านการปฏิบัติงาน พบว่า รายงานทางการเงินเสร็จตามเวลาจะทำให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการตัดสินใจในองค์กรได้ทันต่อความต้องการ

แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรในการผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของสำนักงานบัญชีหรือความต้องการของตลาดแรงงาน โดยทางหลักสูตรบัญชีบัณฑิตได้ให้สำนักงานบัญชีและผู้ประกอบที่เป็นผู้ใช้บัณฑิตเข้ามามีส่วนร่วมในการวิพากษ์หลักสูตรโดยปรับเนื้อหาคำอธิบายรายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และให้อาจารย์ในหลักสูตรปรับวิธีการสอนโดยเน้นการบูรณาการเพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

7. ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

7.1 ข้อเสนอแนะการนำงานวิจัยไปประยุกต์ใช้

7.1.1 หลักสูตรบัญชีบัณฑิตจะประสบความสำเร็จในการผลิตบัณฑิตออกสู่ตลาดแรงงานและบัณฑิตมีงานทำตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานได้นั้น หลักสูตรต้องผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่โดดเด่นในทักษะต่างๆ อาทิ การวิเคราะห์และแก้ปัญหา ความรู้ทางวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การวางแผนกลยุทธ์ รวมถึงการวัดคุณภาพการรายงานผลทางการเงิน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ การทำงานทันเวลา และสามารถเปรียบเทียบข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจได้

7.1.2 สำนักงานบัญชีหรือสถานประกอบการควรเข้ามามีส่วนร่วมหรือให้ความสำคัญกับสถานศึกษาในการมีบทบาทในการส่งเสริมให้สถานศึกษาทำการผลิตบัณฑิตที่มีทักษะหรือคุณลักษณะเฉพาะทางด้านวิชาชีพเพื่อที่จะทำให้องค์กรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้าไปทำงานในหน่วยงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรต่อไป

7.1.3 แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรในการผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของสำนักงานบัญชีหรือความต้องการของตลาดแรงงาน หลักสูตรนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรในปรับรายวิชาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักบัญชีที่สำนักงานบัญชีต้องการโดยให้สำนักงานบัญชีเข้ามามีส่วนร่วมในการวิพากษ์หลักสูตรปรับคำอธิบายรายวิชา และให้อาจารย์ในหลักสูตรปรับวิธีการสอนในรายวิชาต่างๆ ให้นักศึกษามีทักษะต่างๆ ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการมากที่สุด

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายเพื่อให้เห็นว่ามีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อคุณภาพการทำงาน

7.2.2. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคุณลักษณะนักบัญชีเพื่อนำข้อมูลมาปรับใช้ในการวางแผนพัฒนานักบัญชีให้ตรงตามความต้องการขององค์กร

REFERENCES

- Boonlek, K., Tongob, P., Lapjit, P., Sukjit, R., Nolla, T., Phatthong, T., Thongbun, A., Wongsomsri, R. and Saithong-in, S. (2020). The Relationship between Financial Reporting Quality and Business Performance of the Hotel Business in Bangkok. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 8(1), 131–157.

- Briciu, S., Scorte, C., and Mester, I. (2013). The Impact of Accounting Information on Managerial Decisions Empirical Study Conducted in the Hospitality Industry Entities in Romania. *Theoretical and Applied Economics*, 9(586), 27-38.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrical*, 16(3), 297-334.
- Department of Business Development. (2021). List of accounting firms registered in Ratchaburi Province.
- Ditkaew, K., Jankaew, Y., Noomnual, N. and Khampradit, C. (2017). Desirable Characteristics of Accountants for Small and Medium Enterprises (SMEs) in Muang Tak, Tak Province. *Burapha journal of business management*, 6(1), 1-15.
- Federation of Accounting Professions. (2019). International Education Standard: (IES) on Qualifications and Code of Conduct for Professional Accountants.
- Linjee, C., Homkaew, K., and Boon-lam, S. (2020). Knowledge and Professional Skills of Accountants at the Certified Accounting Practice in Thailand. *Journal of Arts Management*, 4(1), 34-45.
- Montana, H. J. Anes. (2009). *Routledge Companion to Accounting Education*. Edited by Rechard MS Wilson.
- Nuengwang, W. (2015). *The Qualifications of Desirable Accountants of accounting Department in Silom District*. Faculty of Business Administration Program in Accounting, Ramkhamhaeng University.
- Nunnally, J. C., and Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill.
- Özçelik, G., and Ferman, M. (2006). Competency approach to human resources management: Outcomes and contributions in a Turkish cultural context. *Human Resource Development Review*, 5(1), 72-91.
- Sinthuchaiyapakseree, N., Meechaisue, P. and Teekautta, C. (2021). The Effects of the Quality of Financial Reporting and Antecedents on Staff's Perception on the Corporate Image of Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand. *SSRU Graduate Studies Journal*, 14(1), 21-42.
- Swangnate, S. (2004). *The Level of Expectation of Listed company's Financial and Accounting Executive toward the characteristics of Accountants*. Master of Business Administration, Kasetsart University.
- Tontiset, N., and Kaiwinit, S. (2013). Social responsibility accounting effectiveness of Thai-listed firms: an empirical research of its antecedents and consequences. *Journal of international business and economics*, 13(4), 5-24.
- Yahya Kamyabi. (2011). Accounting Outsourcing and Firm Performance in Iranian SMEs. Kuala.

ข้อมูลติดต่อ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุพา สระโน (Assistant Professor Dr.Yupa Saruno)
E-mail: yupa_saruno@hotmail.com
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลำไย มีเสน่ห์ (Assistant Professor Lamyai Meesanea)
E-mail: lamyai1212@gmail.com
3. ดร.ธีรวัรา สุตันทวีบูลย์ (Dr.Theewara Sutanthawiboon)
E-mail: theewara@gmail.com
4. อาจารย์รุจิรา แสงแข (Rujira Sangkhae)
E-mail: Rujira.Pla@gmail.com
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรสิริ สุขผ่อง (Assistant Professor Pornsiri Sookpong)
E-mail: Pornsiri.sook@mcru.ac.th
สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
(Accounting Faculty of Management Science, Muban Chom Bueng Rajabhat University)

ปัญหาและอุปสรรคของโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
 ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
 Problems and Obstacles of Small and Medium Enterprises (SMEs)
 Promotion Projects in the Textile and Garment Industry

วิมลสิริ วงษ์วิจิตร
 Wimonsiri Wongwijit

ดั้นดุสิต โปราณานนท์
 Dundusid Porananond

บัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
 (Graduate School of Management and Innovation, King Mongkut's University of Technology Thonburi)

Received: 8 October 2022

Revised: 6 December 2022

Accepted: 9 December 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยปัญหาและอุปสรรคของโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานในภาพรวม ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหในโครงการดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผ่านการสร้างข้อคำถามจากข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งการสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้างโดยการเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานบริหารโครงการ จำนวน 15 ท่าน

จากการศึกษา พบว่า นโยบายและมาตรการของภาครัฐส่งผลต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากเป็นตัวกำหนดรูปแบบการดำเนินงาน ส่งผลต่อการจัดทำงบประมาณ การบริหาร การควบคุมนโยบาย และการประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อปัญหาในการบริหารโครงการ คือ ระยะเวลาที่จำกัดตามงบประมาณ งบประมาณที่ไม่สอดคล้องในกิจกรรม โครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ รวมไปถึงกฎระเบียบในการปฏิบัติงานของภาครัฐที่ขาดความยืดหยุ่นและการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ทำให้การนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของโครงการยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และเมื่อพิจารณาตามกระบวนการของวงจรเดมมิง (Deming Cycle) จะพบปัญหาในขั้นตอนการ Action Plan Do และ Check ตามลำดับ ปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ ที่พบ ประกอบด้วย (1) สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ (2) ระบบการบริหารจัดการและการทำงานของภาครัฐ (3) การสื่อสารภายในองค์กรที่ขาดประสิทธิภาพ (4) ระยะเวลาที่จำกัด (5) งบประมาณไม่สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน และ (6) ความไม่ต่อเนื่องของโครงการ เป็นต้น สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว อาทิ การสร้างความต่อเนื่องและการวางแผนกลยุทธ์โครงการในระยะสั้น กลาง และยาว เพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่อง การบูรณาการเชื่อมโยงโครงการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาความต้องการของ SMEs เพื่อให้โครงการตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ เป็นต้น

คำสำคัญ: โครงการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นโยบาย ปัญหาและอุปสรรค มาตรการของภาครัฐ และอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

Abstract

The research on problems and obstacles of project on promoting Small and Medium size Enterprises (SMEs) in the apparel and textile industry had objectives to examine the overall operation, problems, obstacles, as well as to provide recommendations on the mentioned project. It was qualitative research using in-depth interview with questions based on secondary data. Therefore, the interview was semi-structured by collecting primary data from fifteen related members of the administrative sector of the project.

The findings indicated that the governmental policy and measure influenced the operation because it defined the operational format which affects budgeting, administration, policy control, and evaluation. Then it caused an impact on problems in project administration which are the limited duration per fiscal year, inconsistent budget for activities, inhospitable infrastructure for business operation, and inflexible and inadaptability to circumstances regulations on governmental practice. This led to a certain level of unsuccessfulness in bringing public policy into project operation. When analyzing the research with the deeming cycle, problems in Action Plan, Do and Check were found respectively. Also, other problems and obstacles including (1) Uncontrollable inside and outside environment, (2) Administrative and managerial system of the government, (3) Inefficient communication inside the organization, (4) Limited period of time, (5) Unconformity between budget and scheme, and (6) Discontinuity of the project were presented. Recommendations for the mentioned problems were to create continuity and strategies continuously promoting entrepreneurs in short, medium, and long term, to integrate connections between relevant sectors, and to study about SME's demand in order to satisfy the entrepreneurs' needs, etc.

Keywords: Medium and small size enterprise project, Policy, Problems and obstacles, Governmental measure, and Apparel and textile industry

1. บทนำ (Introduction)

จากข้อมูลพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 แม้ว่า Gross Domestic Product (GDP) ของอุตสาหกรรมการผลิตจะเพิ่มขึ้น แต่อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มกลับมีสัดส่วนต่อเศรษฐกิจไทยที่ลดลง ด้วยสาเหตุ อาทิ อัตราค่าแรงขั้นต่ำที่เพิ่มขึ้น การโยกย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า ผลของการยกเลิกสิทธิพิเศษทางภาษีต่างๆ และการนำเทคโนโลยีการผลิตใหม่เข้ามาแทนที่การผลิตเดิม โดยข้อมูลจากองค์การแรงงานระหว่างประเทศชี้ว่า อุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับกลาง และมีแนวโน้มที่จะถูกแทนที่ด้วยเครื่องจักรอัตโนมัติมากขึ้นในอนาคต (Department of Trade Negotiations, 2021) ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศไทยที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ถึงกระนั้นจำนวนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มก็ยังมีจำนวนที่สูงมาก และเป็นหนึ่งในสัดส่วนแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งย่อมส่งผลต่อจำนวนการจ้างงานภายในประเทศ (Sinsanwit, 2020) แนวโน้มที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลต่อภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ เนื่องจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถส่งผลกระทบต่ออาชีพในระยะยาวของกลุ่มแรงงานในปัจจุบัน รวมไปถึงกลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต

ซึ่งที่มาของนโยบายและมาตรการของภาครัฐในการจัดทำโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอภาครัฐได้มีการจัดทำนโยบายและมาตรการไปสู่การปฏิบัติ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ SMEs สามารถดำเนินธุรกิจให้อยู่รอดและเติบโต ในปัจจุบันประเทศไทยมีการกำหนดแผนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ เป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำโครงการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐ เป็นกรอบในการพัฒนา ในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ จะดำเนินการผ่านระดับเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ชาติสู่แผนระดับที่ 2 และแผนระดับที่ 3 เพื่อให้เกิดการดำเนินการต่างๆ มีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางอย่างเป็นรูปธรรม (Office of the National Economics and Social Development Council, 2018) นอกจากนี้ในการจัดทำโครงการนอกจากจะต้องสอดคล้องกับนโยบายและมาตรการของภาครัฐจากแผนทั้ง 3 ระดับแล้ว ยังมีกฎระเบียบในการจัดทำงบประมาณ การบริหาร งบประมาณรายจ่าย การควบคุมนโยบาย และการประเมินผล เพื่อให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณมีเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ในการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดทำโครงการประกอบไปด้วย พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อใช้ในการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโครงการ การกำกับดูแลและกำหนดส่วนประกอบย่อยต่างๆ ในโครงการ และพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 เพื่อใช้จัดสรรงบประมาณ บริหารงบประมาณ ควบคุมหน่วยรับงบประมาณ รวมถึงประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้งบประมาณ

จากสถานการณ์ข้างต้นเป็นความท้าทายของภาครัฐในการพัฒนาเพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืนในสภาวะวิกฤต สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 ซึ่งแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และเป็นกรอบในการกำหนดแนวทางและนโยบายแผนระดับที่ 2 และแผนระดับที่ 3 ที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขับเคลื่อน SMEs เพื่อเป็นทิศทางในการจัดทำแผนการปฏิบัติการให้ดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสม ซึ่งนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยมีทิศทางและเป้าหมายที่สอดคล้องกับแผนการส่งเสริม SMEs จากนโยบายดังกล่าวฯ ได้มีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation) เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้ SMEs สามารถดำเนินธุรกิจให้อยู่รอดและเติบโต ผ่านแผนงานบูรณาการการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจัดทำเป็นโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งแผนการจัดทำโครงการจะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวางแผน พัฒนา ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศ ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญในการบริหารโครงการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ผู้บริหารโครงการต้องมีศักยภาพในการบริหารโครงการ สามารถมองเห็นถึงปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงและใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดผลตอบแทนสูงสุด ดังนั้นความสำคัญของการบริหารโครงการให้ประสบความสำเร็จจึงจำเป็นต้องเข้าใจปัญหาและอุปสรรค เพื่อให้สามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติ ลดปัญหา ลดความเสี่ยงข้อผิดพลาด และส่งผลให้โครงการบรรลุความสำเร็จอย่างแท้จริงตามวัตถุประสงค์โครงการที่ตั้งไว้ โดยในงานวิจัยนี้จะเน้นประโยชน์ต่อหน่วยงานจัดทำโครงการและหน่วยงานบริหารโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน แก้ปัญหา และขจัดอุปสรรคในโครงการของการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

- 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานในภาพรวมของการบริหารโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของหน่วยงานบริหารโครงการ
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานของหน่วยงานบริหารโครงการตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว

3. การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของเดมมิง (Deming Cycle)

แนวคิดการบริหารงานตามวงจรเดมมิง (The Deming Cycle) หรือวงล้อ PDCA ของเอ็ดวาร์ด เดมมิง คือ การพัฒนาการทำงานเพื่อควบคุมคุณภาพงานให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Ontam, 2019) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนในการดำเนินงาน ได้แก่ P (Plan) ขั้นตอนการวางแผน เพื่อตั้งเป้าหมายหรือแก้ไขปัญหา D (Do) คือ ขั้นตอนการดำเนินงาน ถือเป็นขั้นตอนปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาตามแผน C (Check) คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ และ A (Action) คือ การดำเนินงานและควบคุมให้ต่อเนื่องเหมาะสม (Deming, 1986) จึงสรุปได้ว่า PDCA คือ การวางแผน ไปสู่การปฏิบัติ ไปสู่การตรวจสอบ และจบที่การปรับปรุง ซึ่งการปฏิบัติงานทั้ง 4 ขั้นตอน มีความต่อเนื่องไม่มีจุดสิ้นสุด ซึ่งการบริหารโครงการในระหว่างการวางแผนไปจนถึงการนำแผนไปปฏิบัติจนได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการจะต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตลอดเวลาเปรียบเสมือนการหมุนวงล้อ PDCA ซึ่งเป็นการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด การศึกษาครั้งนี้จึงได้นำเอาขั้นตอนการดำเนินงานแบบ PDCA มาประยุกต์ใช้เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการบริหารโครงการของหน่วยงานที่ทำการศึกษา

3.2 ภาพรวมภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (Srisuponvanit et al., 2020) มีโครงสร้างอุตสาหกรรมประกอบด้วย อุตสาหกรรมต้นน้ำ ซึ่งเป็นกระบวนการขั้นต้นของอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยการผลิตเส้นใย อุตสาหกรรมกลางน้ำ เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยวัตถุดิบจากอุตสาหกรรมสิ่งทอต้นน้ำ เพื่อนำมาเข้ากระบวนการการทอผ้า การถักผ้า การฟอกย้อม การพิมพ์และตกแต่งสำเร็จ ให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และอุตสาหกรรมปลายน้ำ เป็นอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องนุ่งห่มในลักษณะเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ได้วัตถุดิบมาจากอุตสาหกรรมกลางน้ำ

ในด้านของนโยบายเพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย จากงานวิจัยในเรื่องแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยเพื่อการแข่งขันระดับโลก โดย Ueakan et al. 2014 ได้ศึกษานโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ พบว่า นโยบายของอุตสาหกรรมสิ่งทอมีทิศทางและเป้าหมายที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งการส่งเสริมต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมคุณภาพสินค้า นโยบายระหว่างประเทศ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในระดับโลก

ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันของ SMEs ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม พบว่า มีศักยภาพในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการค้าและการออกแบบสิ่งทอมีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ และสินค้าสามารถพัฒนาให้เป็นสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยจำเป็นต้องมีการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ SMEs ด้านกระบวนการผลิตและการพัฒนาด้านการตลาดบนพื้นฐานของการสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงและระบบข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ

4. วิธีการวิจัย (Research Methodology)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ศึกษาเฉพาะกลุ่มภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และอภิปายผลสรุปปัญหาและอุปสรรคตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว

4.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จำนวน 15 ท่าน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 ท่าน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 14 ท่าน ของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ และหน่วยงานที่มีจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีบทบาทในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อส่งเสริมทักษะและความรู้ให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมสิ่งทอโดยเฉพาะ โดยใช้วิธีการคัดเลือกจากการกำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ มีประสบการณ์ในการบริหารโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มากกว่า 3 ปี

4.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัย

4.2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เนื่องจากเป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มในหน่วยงานบริหารโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตรงประเด็นสำคัญที่เป็นผลมาจากการประสบการณ์ตรงของผู้ให้สัมภาษณ์ และเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมาสู่การปฏิบัติ

4.2.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) รวบรวมจากแหล่งข้อมูลทั้งภาครัฐและเอกชนจากการศึกษาค้นคว้านโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการส่งเสริมนโยบายการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม หนังสือ บทความทางวิชาการ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และฐานข้อมูลออนไลน์

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กระบวนการวิจัยได้กำหนดให้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยเป็นการสนทนา เริ่มต้นจากคำถามทั่วไป (Unstructured interview) และสร้างข้อคำถามไว้ล่วงหน้าการสัมภาษณ์ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และกระบวนการวิธีการสัมภาษณ์แบบชี้แนะ (Guided Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีข้อคำถามโครงสร้างคำถามชัดเจน มีลักษณะเป็นคำถามเปิดกว้างตามคำสำคัญ (Keywords) มาใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้ความรู้จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ที่ได้จากการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลทั้งภาครัฐและเอกชน และจากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างเป็นคำถามให้ครอบคลุมขอบเขตของงานวิจัยและตรงประเด็นสำคัญเพื่อให้งานวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ใช้ความรู้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ จากการการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ โดยใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแนวคำถามทำให้ทราบถึง การบริหารโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด

ย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงาน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้อาถอบทสนทนาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลและประเด็นสำคัญที่ได้

3. การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ และแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโครงการของการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

4. อภิปรายผล สรุปปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานของหน่วยงานบริหารโครงการตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว

5. ผลการวิจัย (Research Finding)

จากการสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ในการบริหารโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมานานกว่า 3 ปี จำนวน 15 ท่าน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 ท่าน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 12 ท่าน จากสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ จำนวน 2 ท่าน จากหน่วยงานที่มีการจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อศึกษาข้อมูลปัญหาและอุปสรรคของโครงการฯ และได้นำข้อมูลที่ได้อาถอบทสนทนาถึงการทำนงนในภาพรวม ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโครงการตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งได้ทำการสรุปผลตามวัตถุประสงค์งานวิจัยดังนี้

5.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

5.1.1 รูปแบบการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการที่เคยได้ดำเนินการมา

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โดยภาพรวมมีรูปแบบการดำเนินงานเริ่มต้นจากการนำนโยบายและมาตรการไปสู่การปฏิบัติจากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ พบว่า ตัวอย่างโครงการจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 ท่าน มีจุดร่วมโครงการเดียวกันจากแผนระดับที่ 2 คือ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (พ.ศ. 2561 - 2580) และใช้กฎระเบียบในการจัดทำงบประมาณ การบริหาร งบประมาณรายจ่าย การควบคุมนโยบาย และการประเมินผล เพื่อให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณมีเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ในการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ผ่านพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง และบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

5.1.2 ขั้นตอนและวิธีการบริหารโครงการ พบว่า โครงการมีขั้นตอนการดำเนินงานโดยภาพรวมแบ่งเป็น 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- (1) ขั้นตอนการริเริ่มข้อเสนอ/ การริเริ่มโครงการ กำหนดแผนภาพใหญ่ จำนวน 3 ท่าน
- (2) ขั้นตอนวางแผนงานตามรูปแบบกิจกรรม (Plan) จำนวน 15 ท่าน
- (3) ขั้นตอนการนำโครงการไปปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน (Do) จำนวน 15 ท่าน
- (4) ขั้นตอนการตรวจสอบ/ ควบคุมให้งานเป็นไปตามแผน (Check) จำนวน 15
- (5) ขั้นตอนการค้นหาปัญหา/ ปรับปรุงแก้ไข (Action) จำนวน 15 ท่าน
- (6) ขั้นตอนการประเมินผลโครงการ ติดตามงานหลังปิดโครงการ จำนวน 11 ท่าน
- (7) ขั้นตอนการถอดบทเรียนเพื่อปรับปรุงการทำงานต่อไป จำนวน 5 ท่าน

5.2 ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

5.2.1 นโยบายและมาตรการของภาครัฐที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงาน ได้แก่

(1) แผนย่อยการสร้างเสริมความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ พบว่า การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นไปได้ยาก จากการสัมภาษณ์ พบว่า เกิดมาจากข้อจำกัดในด้านระยะเวลา ด้านงบประมาณ ด้านความพร้อมของผู้ประกอบการ และด้านความพร้อมในการรวมกลุ่ม

(2) แผนย่อยการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน ในการจัดแหล่งเงินทุนและพัฒนากลุ่มเข้าถึงแหล่งเงินทุนรูปแบบใหม่ๆ และสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยต้นทุนที่เหมาะสม จากการสัมภาษณ์ พบว่า เกิดมาจากข้อจำกัดในด้านนโยบายการสนับสนุนเยียวยา และด้านการเข้าถึงแหล่งทุน

(3) แผนย่อยการสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด ในการสนับสนุนสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงตลาด จากการสัมภาษณ์ พบว่า เกิดมาจากด้านความพร้อมในด้านการเข้าถึงตลาด ในด้านของโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์และเทคโนโลยี รวมไปถึง SMEs ขาดทักษะความรู้เรื่องการทำตลาด ทั้งในด้านภาษาและระบบการจัดการ รวมถึงการสนับสนุนที่แท้จริงของภาครัฐในการเป็นตัวกลางในการจัดจำหน่ายสินค้า

(4) แผนย่อยการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมประสิทธิภาพทางธุรกิจ ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล และโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ จากการสัมภาษณ์พบว่า เกิดจากการบูรณาการโครงสร้างการบริหารงานของภาครัฐ กล่าวคือ นโยบายและมาตรการของภาครัฐเน้นการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ตามพันธกิจและบทบาทของหน่วยงานที่รับผิดชอบแต่ขาดการบูรณาการทั้งระบบ ในการส่งต่อฐานข้อมูลภาพสมบูรณ์ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานและส่งเสริมให้เกิด SMEs ที่เข้มแข็งและยั่งยืนขับเคลื่อนไปทั้งระบบเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจในอนาคต

(5) นโยบายและยุทธศาสตร์อื่นๆ: พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ และพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ เนื่องจากดำเนินโครงการเป็นการบังคับใช้กฎระเบียบในการจัดทำงบประมาณ การบริหาร งบประมาณรายจ่าย การควบคุมนโยบาย และการประเมินผล เพื่อให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณเหมาะสม จากการสัมภาษณ์ พบว่า กฎระเบียบในจัดทำโครงการมีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ ของการปฏิบัติงานโครงการฯ ซึ่งประกอบไปด้วย

ก. การจัดทำแผนโครงการในรอบระยะเวลาปีต่อไป ทำให้การดำเนินงานถูกจำกัดด้วยกรอบของงบประมาณรายปี ทำให้มีระยะเวลาการดำเนินโครงการที่สั้น และขาดความต่อเนื่องของการจัดทำโครงการและระเบียบในการจัดทำงบประมาณ ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมภายใต้โครงการและขั้นตอนการตรวจรับมีความซับซ้อนทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ข. ด้านระบบการบริหารจัดการ ขาดความยืดหยุ่นทำให้นโยบายการช่วยเหลือ SMEs ไม่ทันต่อสถานการณ์ และขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีข้อมูลของ SMEs ที่ซ้ำซ้อนและไม่ทันต่อสถานการณ์ เนื่องจากขาดการบูรณาการข้อมูลผลลัพธ์ของโครงการของแต่ละหน่วยงานทำให้ข้อมูลภาพรวมของ SMEs ไม่เพียงพอต่อการออกแบบนโยบายและมาตรการของภาครัฐ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงและเกื้อหนุนของข้อมูลภาพรวมของ SMEs เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายมาตรการการดำเนินโครงการที่มีประสิทธิภาพ

ค. แผนการส่งเสริม SMEs ถูกจัดขึ้นโดยนโยบายภาครัฐ ซึ่งมีมุมมองที่ต่างจากเอกชน การมุ่งเน้นส่งเสริมเศรษฐกิจในภาพรวม ขาดการวิเคราะห์สถานการณ์และการสอบถามความต้องการของ SMEs ทำให้นโยบายไม่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของ SMEs

5.2.2 ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานโครงการฯ ตามกระบวนการบริหารโครงการของเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงล้อ PDCA จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 15 ท่าน พบว่าโครงการมีขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปตามแนวคิดกระบวนการบริหารงานของเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงล้อ PDCA ทั้งหมด ซึ่งปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ ที่พบสามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

(1) **Plan (ขั้นตอนการวางแผน)** จำนวน 5 ท่าน เนื่องจากกระบวนการวางแผนที่ไม่ได้วางแผนอย่างครอบคลุม โดยเฉพาะในส่วนของความเสียหายเมื่อเกิดปัญหาไม่ได้มีการวางแผนสำรองเพื่อรับมือไว้ทำให้ในบางกิจกรรมต้องเพิ่มทรัพยากร เพื่อลดความเสี่ยงของการทำงาน และคำนึงผลกระทบด้านต่างๆ รวมไปถึงมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาไว้อย่างรวดเร็ว

(2) **Do (ขั้นตอนการปฏิบัติ)** จำนวน 4 ท่าน เนื่องจากการดำเนินงานตามแผนพบปัญหาจากการจัดการระบบภายในของภาครัฐในเรื่องของระเบียบทำให้กระบวนการวางแผนไม่เป็นไปตามกิจกรรมการปฏิบัติงานด้วยข้อจำกัดของภาครัฐจากระบบการจัดการภายในทำให้การดำเนินงานล่าช้า รวมไปถึงการที่สมาชิกไม่เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามแผนทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้

(3) **Check (ขั้นตอนการตรวจสอบ)** จำนวน 3 ท่าน เนื่องจากระยะเวลาการดำเนินงานในโครงการของภาครัฐที่สั้น ทำให้การตรวจสอบปัญหาในบางกรณียังไม่พบปัญหาที่แท้จริง หรือการดำเนินงานหากไม่พบปัญหาจะไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบทำให้ไม่ทราบถึงการพัฒนากระบวนการทำงานที่แท้จริง ที่ส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานในระยะยาว

(4) **Action (ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม)** จำนวน 7 ท่าน เนื่องจากขาดขั้นตอน Action ที่ต่อเนื่องในภาพรวมของโครงการด้วยระยะเวลาที่จำกัดโดยเฉพาะกับโครงการที่จบภายในปีงบประมาณหรือโครงการที่ไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถพัฒนาปรับปรุงงานเพื่อให้งานนั้นเกิดประสิทธิภาพในระยะยาว จะเห็นได้ว่าปัญหาที่พบเกิดจากขั้นตอน Action, Plan, Do และ Check เรียงลำดับจากมากไปน้อย

5.2.3 ปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ ของการปฏิบัติงานโครงการฯ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ยังมีปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ ของการปฏิบัติงานโครงการฯ ได้แก่

- (1) ไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจากการดำเนินโครงการได้
- (2) ปัญหาด้านระบบการจัดการและระบบการทำงานของภาครัฐ เอกสารในการดำเนินงานมีความซับซ้อนและมีการทำงานเชิงโครงสร้างเป็น Top-down ที่ขาดความยืดหยุ่น ระบบภาพไม่เอื้อให้สร้างสรรค์ความคิดใหม่ๆ
- (3) ปัญหาด้านบุคลากรขาดความเชี่ยวชาญ ขาดทรัพยากรทางด้านบุคคลในการดำเนินงานไม่เพียงพอทำให้ต้องมีการดึงบุคลากรจากฝ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องมาทำโครงการ ทำให้ผลการดำเนินโครงการไม่มีประสิทธิภาพมากนัก
- (4) ปัญหาด้านการสื่อสารภายในองค์กรที่ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการทำโครงการต้องมีการประสานงานกับหลายฝ่าย และมีวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่ต่างกันทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- (5) ปัญหาด้านระยะเวลาจำกัด ไม่เหมาะสมกับการทำโครงการ
- (6) ปัญหาด้านงบประมาณไม่สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน
- (7) โครงการไม่ได้เป็นโครงการต่อเนื่องหรือมีการพัฒนาเป็นระยะ

5.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำโครงการเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของภาครัฐของผู้ปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ตารางที่ 1 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำโครงการเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของภาครัฐ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	กิจกรรมในการดำเนินการ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง
มีความต่อเนื่องในการผลักดันผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่องวางแผนกลยุทธ์โครงการในระยะสั้น กลาง และยาว	- ผู้รับผิดชอบมีการทำ Scope Management ในขั้นตอนของการ Planning process group เพื่อวางแผนกลยุทธ์ในแต่ละชุดโครงการให้มีความต่อเนื่อง - ลดข้อจำกัดในการกำหนดที่มาของงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการ ให้สามารถพัฒนาในหลายมิติไปพร้อมกัน - แผนระดับที่ 3 อาทิ แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แผนปฏิบัติราชการกระทรวงพาณิชย์ และแผนปฏิบัติราชการกระทรวงอุตสาหกรรม ฯลฯ ควรมีการดำเนินงานติดตามโครงการอย่างต่อเนื่องโดยการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการที่เคยเข้าร่วมโครงการ สามารถเข้าร่วมโครงการในปีถัดไปได้ - ให้การสนับสนุนกลุ่มหรือคลัสเตอร์เน้นการกระตุ้นความเชื่อมโยงกันระหว่างผู้ประกอบการโดยคำนึงถึงความต้องการของตลาด	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
การบูรณาการเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานเป็นโครงการภาพรวม	- การบูรณาการข้ามหน่วยงานในหลายๆ มิติ มีการจัดการการบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการโครงการและใช้ข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดให้มีการประชุม การสนทนากลุ่มเพื่อบูรณาการและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ใช้ฐานข้อมูลของ SMEs ฐานเดียวกัน - ภาครัฐควรจัดให้ศูนย์กลางจากความร่วมมือของหลายๆ หน่วยงานที่มีพันธกิจและนโยบายในการส่งเสริม SMEs ในด้านต่างๆ มารวมตัวกันในลักษณะโครงการขนาดใหญ่พิเศษ	กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม
การศึกษาความต้องการของ SMEs เพื่อจัดทำโครงการให้ตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ	- จัดทำการบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในขั้นตอนการริเริ่มโครงการ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการโครงการและใช้ข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจัดประชุมการสนทนากลุ่ม จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดให้มีการศึกษาความต้องการของ SMEs จากหน่วยงานที่รับผิดชอบและมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม SMEs - ภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดแผนงานโครงการ และปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และศูนย์ให้บริการ SMEs ครบวงจร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	กิจกรรมในการดำเนินการ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง
การเพิ่มระยะเวลาการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมต่อโครงการ	ผู้รับผิดชอบจำเป็นต้องมีการจัดทำการวางแผนตามระยะเวลาโครงการ เพื่อเรียงลำดับความสำคัญของกิจกรรมภายใต้โครงการและศึกษาความเป็นไปได้ของระยะเวลาในแต่ละกิจกรรม มีการวางแผนในด้านของความเสี่ยง และหากพบว่ากิจกรรมไม่สอดคล้องกับระยะเวลาควรมีการเสนอเพื่อเพิ่มระยะเวลาดำเนินงานให้มีความเหมาะสมต่อกิจกรรมโดยมีการพิจารณาเป็นรายโครงการ	ทุกหน่วยงานของรัฐ ที่ออกแผนปฏิบัติราชการ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
การส่งเสริมการตลาดในกลุ่มผู้บริโภคให้เห็นความสำคัญของผลิตภัณฑ์ การสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านนวัตกรรม/มาตรฐาน	จัดให้มีการประชาสัมพันธ์มีการทำการตลาดเพื่อให้กลุ่มลูกค้าสนับสนุนการศึกษาข้อมูลเชิงลึกในด้านการค้า เพื่อให้ผู้ประกอบการเห็นโอกาส และมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนา	กระทรวงพาณิชย์
ด้านกองทุน/ แหล่งเงินทุนในแต่ละชุด โครงการตามยุทธศาสตร์	จัดให้มีกองทุนหรือแหล่งเงินทุนในแต่ละชุดโครงการตามยุทธศาสตร์	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย
การเปรียบเทียบความคุ้มค่าเพื่อประเมินความคุ้มค่าในการจัดทำโครงการ	จัดให้มีการศึกษาเปรียบเทียบความคุ้มค่าในแต่ละโครงการเพื่อประเมินความคุ้มค่าในการจัดทำโครงการ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
การส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างเร่งด่วนทั้งด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เพื่อส่งเสริมศักยภาพพื้นฐานของ SMEs	สนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองและเป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือผู้ประกอบการในกลุ่มสมาชิกภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ทั้งในด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยี การจัดจำหน่าย เพื่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการทั้งระบบ	เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ได้แก่ กระทรวง หน่วยงานปกครองท้องถิ่น เป็นต้น ที่มีบทบาทในการส่งเสริม SMEs

6. สรุปผลการวิจัยและอภิปราย (Conclusion and Discussion)

6.1 การดำเนินงานในภาพรวมของการบริหารโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของหน่วยงานบริหารโครงการ

รูปแบบโครงการเป็นไปตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ตามมติคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ วันที่ 28 ตุลาคม 2562 ที่ว่าด้วยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติผ่านกลไกหลัก 3 ระดับ คือ (1) การมอบหมายหน่วยงานขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ (2) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติผ่านแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการต่างๆ และ (3) การจัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ารูปแบบการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการที่เคยได้ดำเนินการมานั้น เป็นไปตามข้อกำหนด มาตรฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

และเมื่อพิจารณาขั้นตอนและวิธีการบริหารโครงการ จากผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานภาพรวมจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 15 ท่าน เป็นไปตามแนวคิดกระบวนการบริหารงานของเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงล้อ PDCA ซึ่งตรงกับหลักการสำคัญในการบริหารโครงการ จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี ค.ศ. 2022 ที่กล่าวถึงกระบวนการกำหนดนโยบาย และการนำ PDCA ขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ และการนำ PDCA ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ จากมติคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ปี พ.ศ. 2565

6.2 ปัญหา และอุปสรรคของการปฏิบัติงานของหน่วยงานบริหารโครงการตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว

จากการศึกษาปัญหา และอุปสรรคของการปฏิบัติงานของหน่วยงานบริหารโครงการ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความคิดเห็นว่านโยบายและมาตรการของภาครัฐส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานทั้งหมด 15 ท่าน โดยปัญหาและอุปสรรคที่พบ อาทิ ระยะเวลาที่จำกัดตามงบประมาณ งบประมาณที่ไม่สอดคล้องในกิจกรรม ความต่อเนื่องของโครงการในระยะสั้น กลาง และยาว และความพร้อมของผู้ประกอบการ รวมไปถึงนโยบายการสนับสนุนเยียวา นโยบายการเข้าถึงแหล่งทุนต่างๆ ยังไม่สามารถให้การสนับสนุน SMEs ได้อย่างครอบคลุม และโครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ รวมไปถึงกฎระเบียบในการปฏิบัติงานของภาครัฐที่ขาดความยืดหยุ่นและการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ทำให้การนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของโครงการยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สอดคล้องกับทฤษฎีตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation Models) ของ Van Meter et al. (1975) ในส่วนของตัวแปรด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย ที่ว่าด้วยการกำหนดนโยบายที่มีความชัดเจนแต่ขาดการวางแผนงานเป็นระยะ ความต่อเนื่องของโครงการในระยะสั้น กลาง และยาว ทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินโครงการฯ และตัวแปรด้านทรัพยากรนโยบาย ที่ว่าด้วยการขาดทรัพยากรทำให้ไม่สามารถสนับสนุนการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพได้เท่าที่ควร อาทิ ระยะเวลาที่จำกัด งบประมาณที่ไม่สอดคล้อง รวมไปถึงนโยบายสนับสนุนต่างๆ ซึ่งส่งผลต่ออุปสรรคในการดำเนินงาน

และจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ ของการปฏิบัติงานโครงการฯ ตามกระบวนการบริหารโครงการของเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงล้อ PDCA พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบมากที่สุด คือ ขั้นตอน Action สอดคล้องกับแนวคิด PDCA ของ Deming (1986) ที่กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คือ ขั้นตอน Action จึงสรุปได้ว่าขั้นตอน Action ที่ขาดการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ส่งผลถึงปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ ของการปฏิบัติงานโครงการฯ

ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ ของการปฏิบัติงานโครงการฯ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติของ Jantarasorn (2011) คือโครงการไม่ได้เป็นโครงการต่อเนื่อง หรือมีการพัฒนาเป็นระยะ อาทิ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ปัจจัยด้านนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากขาดศักยภาพด้านระยะเวลา ขาดความพร้อมที่จะทำให้โครงการบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน เนื่องจากขาดความสอดคล้องในการกำหนดวิธีการปฏิบัติงานตามระเบียบอย่างชัดเจน และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์พบข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาที่สำคัญเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ ควรสร้างความต่อเนื่องในการผลักดัน รวมถึงวางแผนกลยุทธ์โครงการในระยะสั้น กลาง และยาว เพื่อเพิ่มศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในประเทศไทย

7. ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

- 1) งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการทำแบบสอบถามในเชิงปริมาณ เพื่อแปลงคุณสมบัติของปัญหาและอุปสรรคมาเป็นตัวเลข เพื่อวัดผลและวิเคราะห์ในเชิงสถิติอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผลของการวิจัยแม่นยำมากขึ้น
- 2) งานวิจัยนี้เน้นการศึกษาโครงการในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเท่านั้น ในการทำวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการเพิ่มเติมกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น
- 3) อาจเพิ่มเติมการศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เน้นผู้ปฏิบัติงานโครงการในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเท่านั้น

REFERENCES

- Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis: Quality. Productivity and Competitive Position*, Massachusetts, USA.
- Department of Trade Negotiations. (2021). Textile and garment industry of Thailand (Coordinates 50 – 63). Retrieved from <https://api.dtn.go.th/files/v3/614af404ef414086c82031bf/download>
- Jantasorn, W. (2011). *Theory of public policy implementation*. (5th edition) Bangkok: Graphic sweet pepper.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2018). 20-Year National. Retrieved from https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf
- Ontam, N. (2019). PDCA (Deming Cycle) Management Techniques. *Journal of Association of Professional Development of Educational Administration of Thailand (JAPDEAT)*, 3(1), 39-46.
- Sinsanwit, Y. (2020). "Textile-Garment" exports come back up to 3,000 factories at full capacity. Retrieved from <https://www.thansettakij.com/economy/509077>
- Srisuponvanit, S., Kulnides, N., and Somjai, S. (2020). Factors influence competence development of textile and apparel entrepreneurs for ASEAN competition. *Journal of the Association of Researchers, Humanities and Social Sciences*, 23(3), 75-86.
- Ueakan, C., Ngamsanit, S., Phinyoananphong, B., and Loetphani, P. (2014). Guidelines for promotion and development of Thai textile industry for global competition. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 8(1), 35-50.
- Van Meter, D. S., and Van Horn, C. E. (1975). The policy implementation process: A conceptual framework. *Administration & Society*, 6(4), 445-488.

ข้อมูลติดต่อ

1. วิมลสิริ วงษ์วิจิตร (Wimonsiri Wongwijt)
E-mail: Wimon.wijit@gmail.com

2. ดร.ดันดูสิต โปราณานนท์ (Dundusid Porananond, Ph.D., CPIM, CSCP, CLTD, PMP)
E-mail: dundusid@gmail.com
บัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
(Graduate School of Management and Innovation, King Mongkut's University of
Technology Thonburi)

คำแนะนำการเตรียมบทความ

1. บทความต้นฉบับพิมพ์ลงเอกสารหน้าเดียว มีความยาวไม่เกิน 20 หน้ากระดาษ A4
2. กำหนดระยะขอบกระดาษ 1 นิ้ว (2.54 ซม.) เท่ากันทุกด้าน
3. ตัวอักษรใช้รูปแบบ TH SarabunPSK กำหนดขนาดและรูปแบบต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

รายการ	ขนาด	รูปแบบ
ชื่อบทความ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	18	ตัวหนา จัดกึ่งกลาง
ชื่อผู้แต่ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	16	ตัวหนา จัดกึ่งกลาง
สถานศึกษา/ หน่วยงาน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	16	ตัวปกติ จัดกึ่งกลาง
หัวข้อบทคัดย่อ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	16	ตัวหนา จัดกึ่งกลาง
เนื้อหาบทคัดย่อ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	16	ตัวปกติ จัดหน้ากระจายแบบไทย
คำสำคัญ/ Keywords	16	ตัวหนา จัดชิดซ้าย
หัวข้อเรื่อง	16	ตัวหนา จัดชิดซ้าย
เนื้อเรื่อง	16	ตัวปกติ จัดหน้ากระจายแบบไทย
References	16	ตัวปกติ จัดชิดซ้าย
ชื่อตาราง (ระบุไว้บนตาราง)	16	ตัวปกติ จัดชิดซ้าย
ชื่อภาพ (ระบุไว้ใต้ภาพ)	16	ตัวปกติ จัดกึ่งกลาง
ข้อมูลติดต่อ	16	ตัวปกติ จัดชิดซ้าย

ส่วนประกอบของบทความ

1. ชื่อบทความ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้แต่ง พร้อมระบุสถานศึกษา/ หน่วยงาน (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
3. บทคัดย่อ (Abstract) ภาษาละไม่เกิน 350 คำ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
4. คำสำคัญ (Keywords) ภาษาละไม่เกิน 5 คำ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
5. หัวข้อเรื่อง พร้อมระบุเลขกำกับ ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย การทบทวนวรรณกรรม วิธีการวิจัย ผลการวิจัย สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะการวิจัย
6. รายการอ้างอิง ระบุเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด ตามรูปแบบ APA 6th
7. รูปภาพ ควรจัดขนาดให้เหมาะสมและมีความคมชัด

Strategic Thinking

Teamwork

Excellence

Creativity

Open Minded

**Your Success
Our Passion**

ข้อมูลการติดต่อ

ศูนย์กลยุทธ์และความสามารถทางการแข่งขันองค์กร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
126 อาคารเรียนรวม 5 ชั้น 10 ถนนประจักษ์ศิลปาคม แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140

02-470-9644, 064-138-9000

steco.journal@kmutt.ac.th